

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

Denizli Sanayi Odası Sunumu

Durmuş YILMAZ
Başkan

8 Temmuz 2010

Sunum Planı

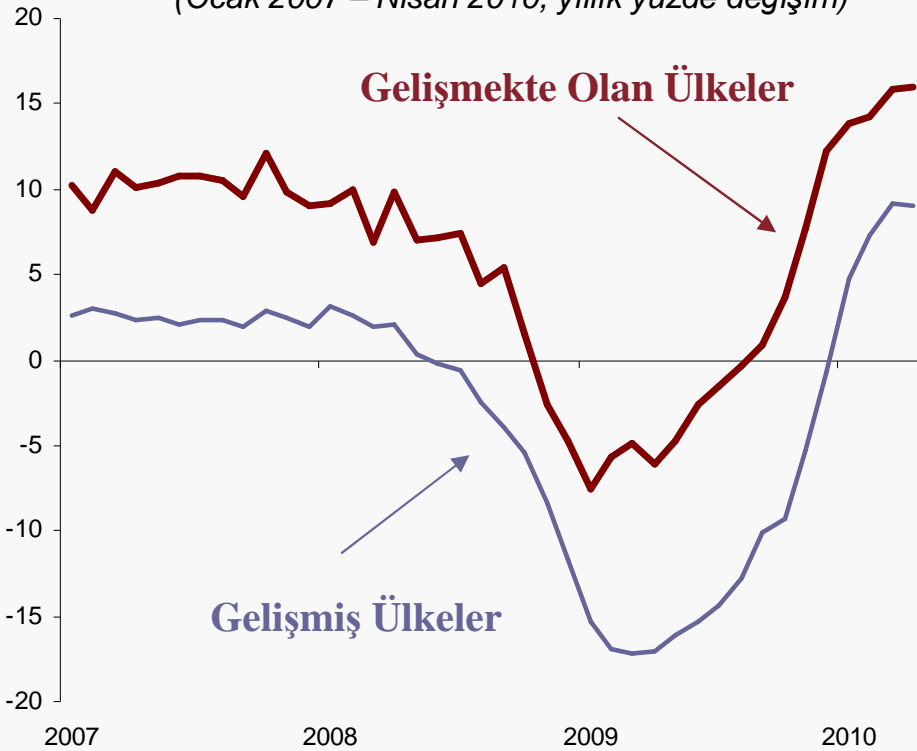
- I. Küresel Gelişmeler**
- II. Türkiye’de Finansal İstikrar**
- III. Türkiye Ekonomisinde Son Gelişmeler**
- IV. Para Politikası**
- V. Enflasyon Görünümü**

I. Küresel Gelişmeler

Küresel İktisadi Görünüm

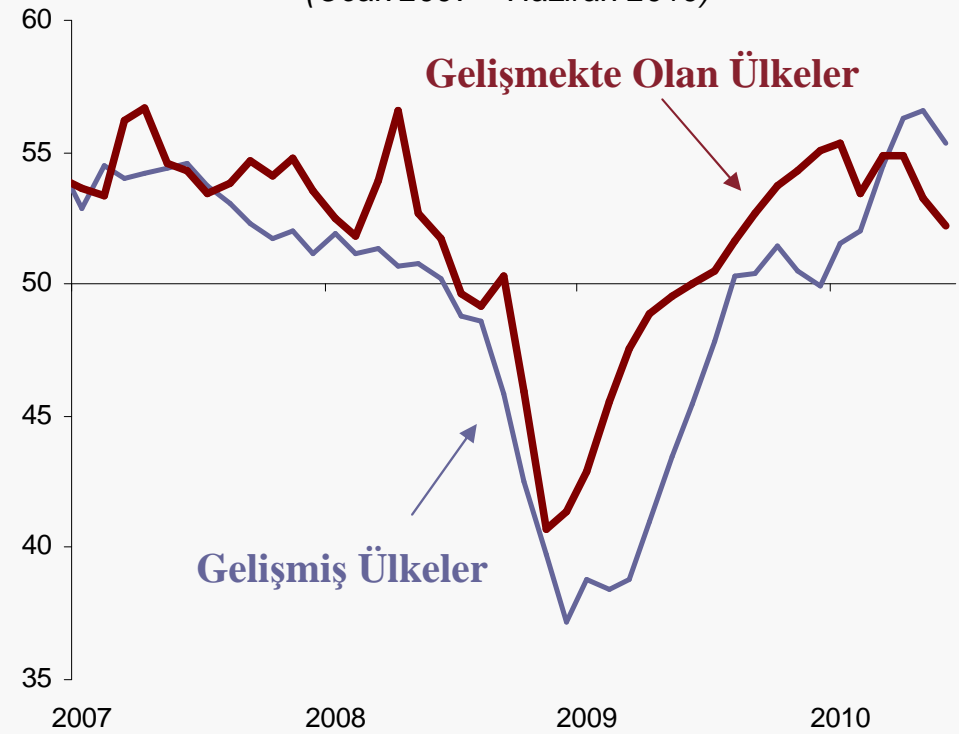
Küresel ekonomide 2009 yılının ikinci yarısında belirginleşen toparlanma eğilimi, 2010 yılının ilk çeyreğinde de devam etmiştir. Bununla birlikte dünya ekonomilerinin son aylarda tekrar bir yavaşlama sürecine girdiğine ilişkin sinyaller alınmaktadır.

Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkelerde Sanayi Üretimi
(Ocak 2007 – Nisan 2010, yıllık yüzde değişim)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkelerde Satın Alma Yöneticisi Endeksi (PMI) Gerçekleşmeleri
(Ocak 2007 – Haziran 2010)

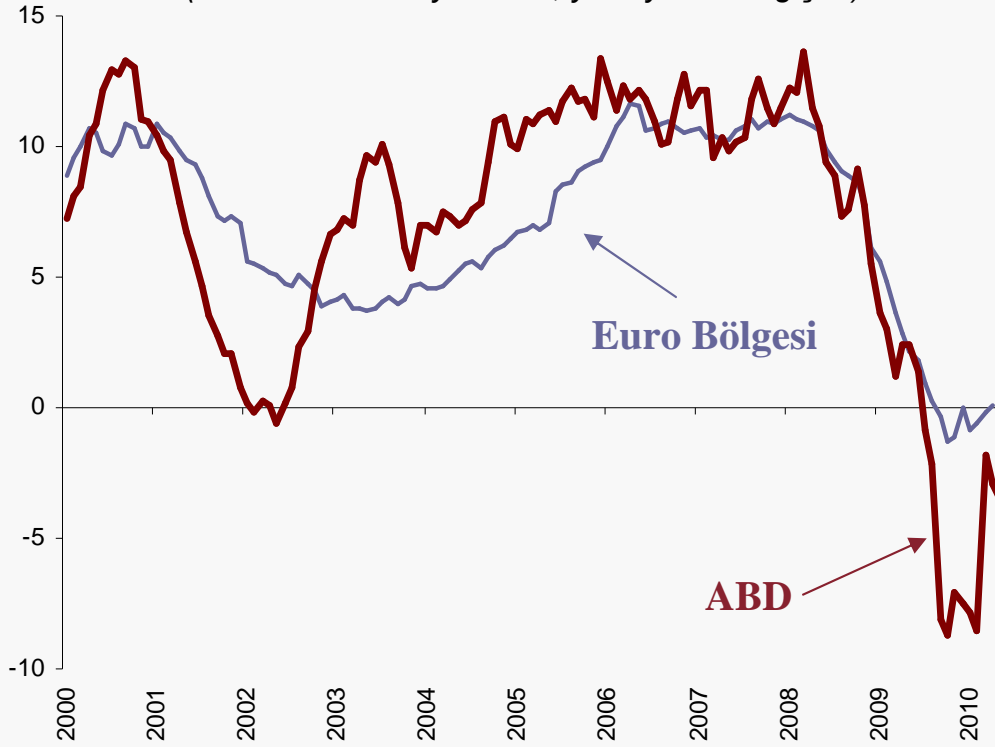

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Küresel Riskler: (1) Krediler ve İşsizlik

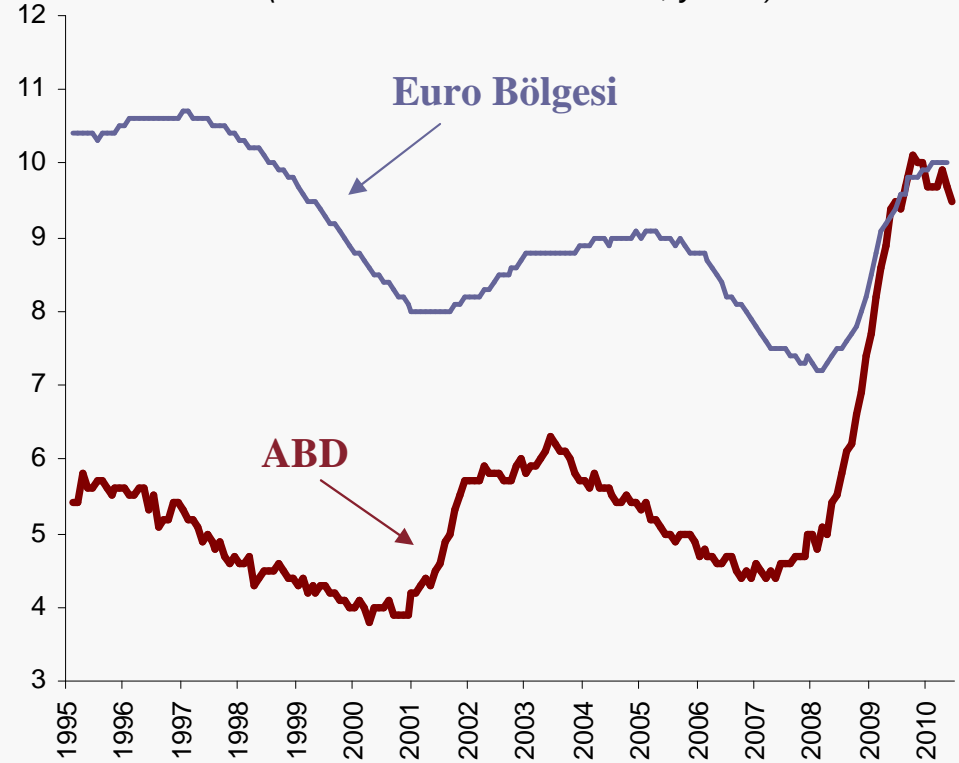
Finans kuruluşlarının bilançolarındaki sorunların henüz çözümlenmemesi, krediye ulaşım imkanlarının sınırlı kalması ve işsizlik oranlarının yüksek seviyelerini koruması iktisadi toparlanmanın gücünü zayıflatmaktadır.

ABD ve Euro Bölgesi Kredi Gelişmeleri
(Ocak 2000 – Mayıs 2010, yıllık yüzde değişim)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

ABD ve Euro Bölgesinde İşsizlik Oranı
(Ocak 1995 – Haziran 2010, yüzde)

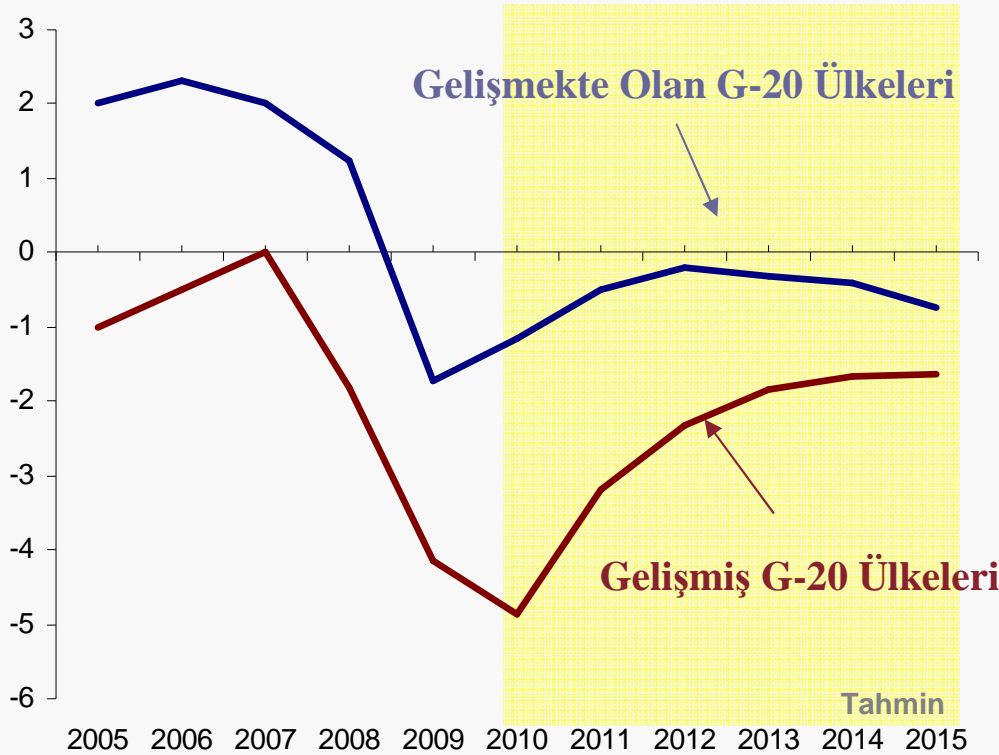

Kaynak: Bloomberg, TCMB

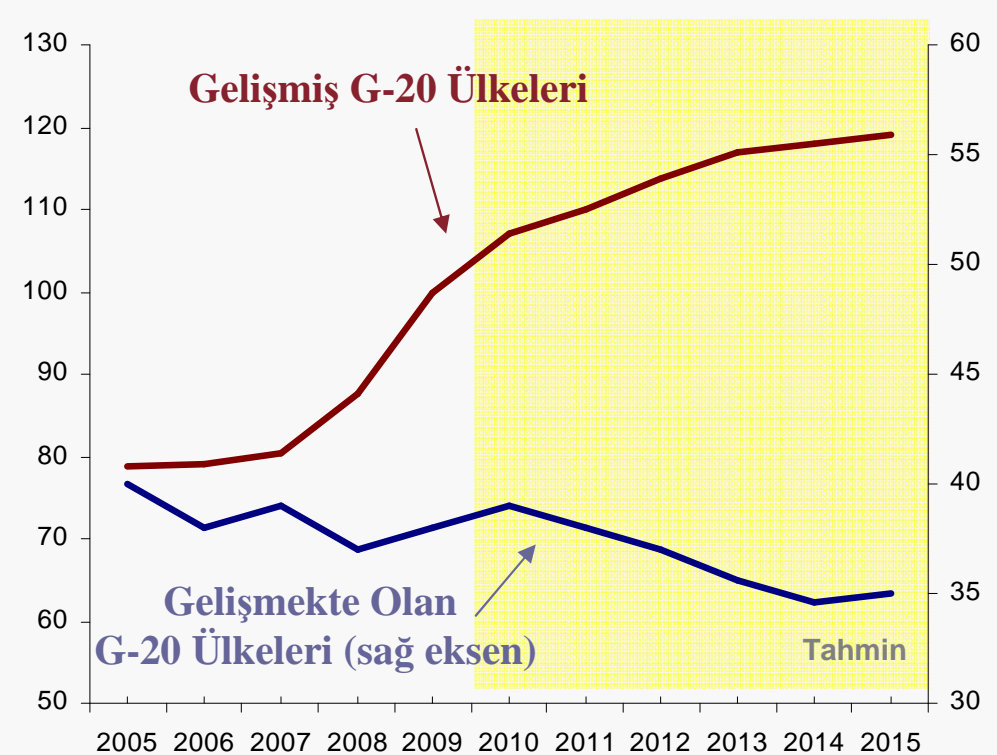
Küresel Riskler: (2) Kamu Maliyesi

Özellikle gelişmiş ülkelerde uygulanan gevşek maliye politikaları sonucunda hızla artan bütçe açıkları ve kamu borç stokları, gelecek yıllarda uzun vadeli faiz oranlarını artırarak özel talebi olumsuz yönde etkileyebilecek önemli bir risk unsurudur.

Faiz Dışı Fazla*
(2005 - 2015, GSYİH'ye oranı)

Kamu Borç Stoku
(2005 - 2015, GSYİH'ye oranı)

*Devresel etkilerden arındırılmış
Kaynak: IMF WEO Nisan 2010, TCMB

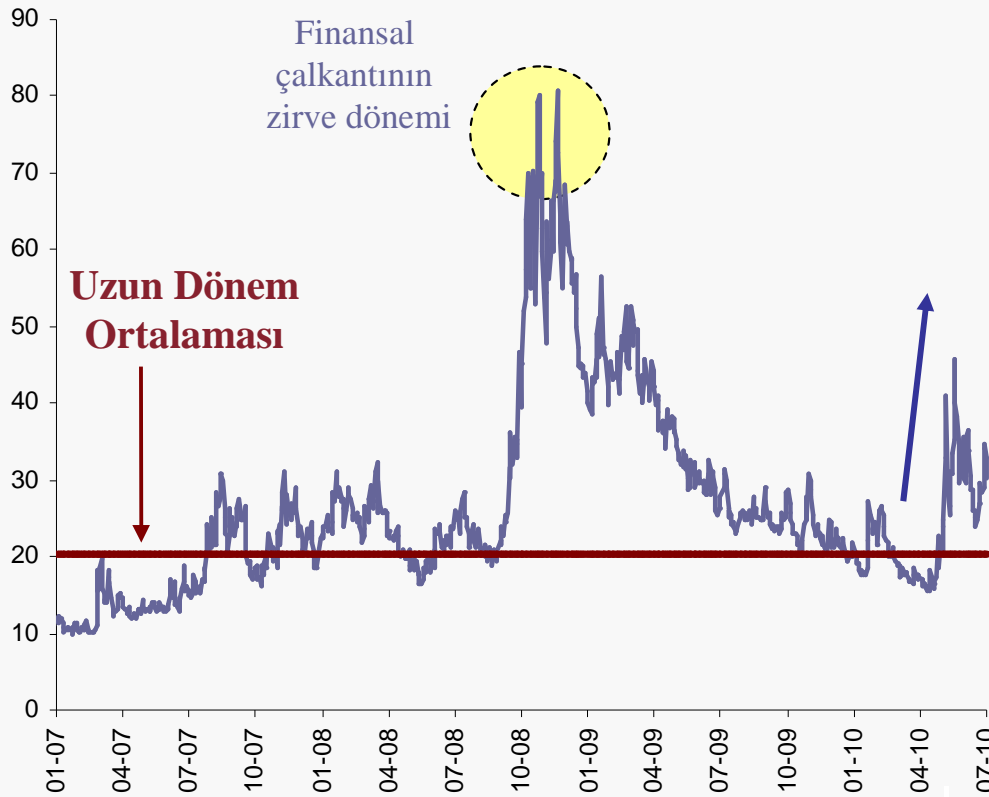
Kaynak: IMF WEO Nisan 2010, TCMB

Sonuç: Artan Küresel Riskler

Küresel risk unsurlarının belirginleşmesi sonucu son dönemde risk göstergelerinde önemli bir bozulma yaşanmıştır.

Oynaklık Endeksi

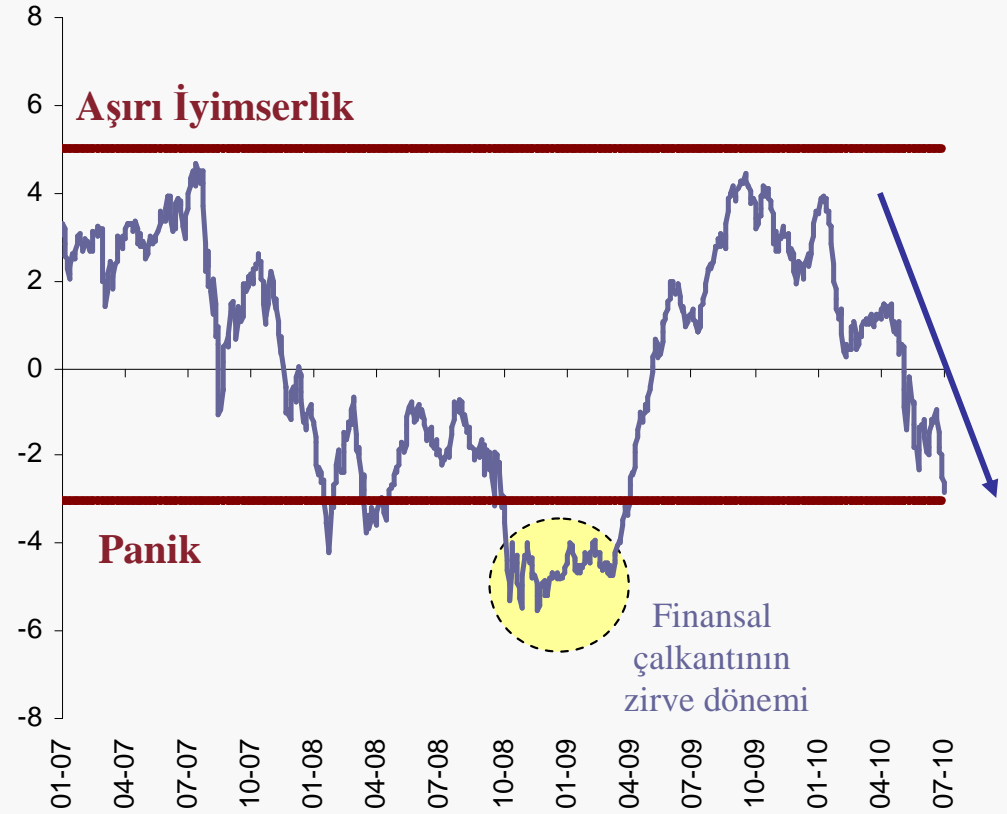
(Ocak 2007 – Temmuz 2010)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Global Risk İştahı Endeksi

(Ocak 2007 – Haziran 2010)

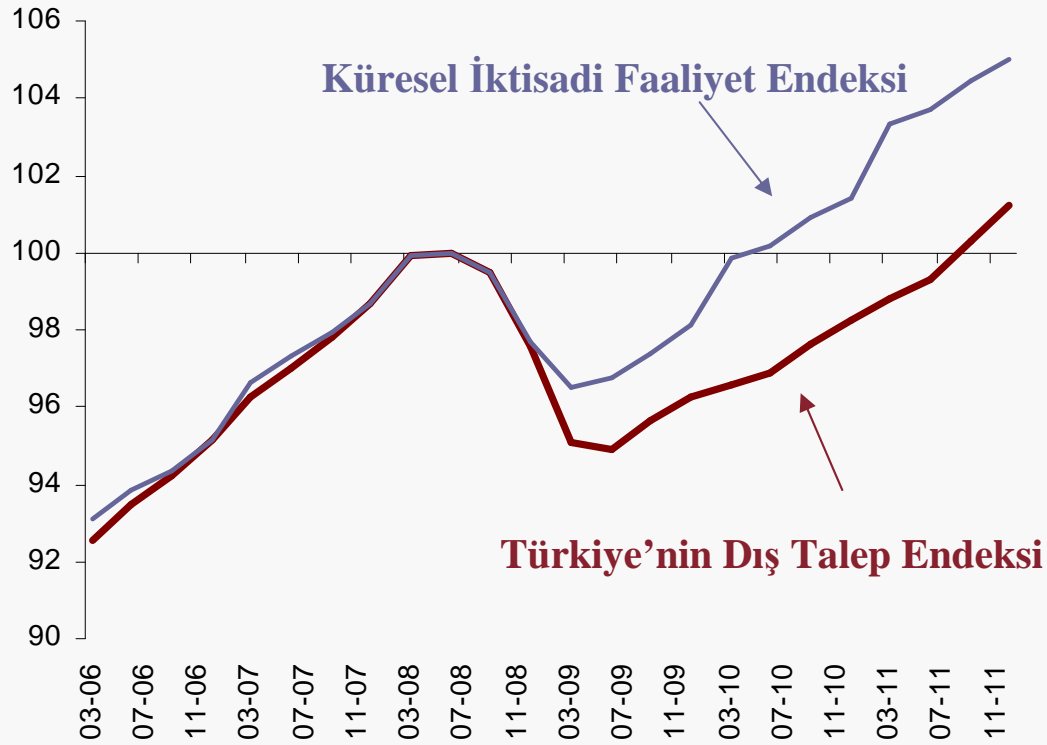

Kaynak: Credit Suisse, TCMB

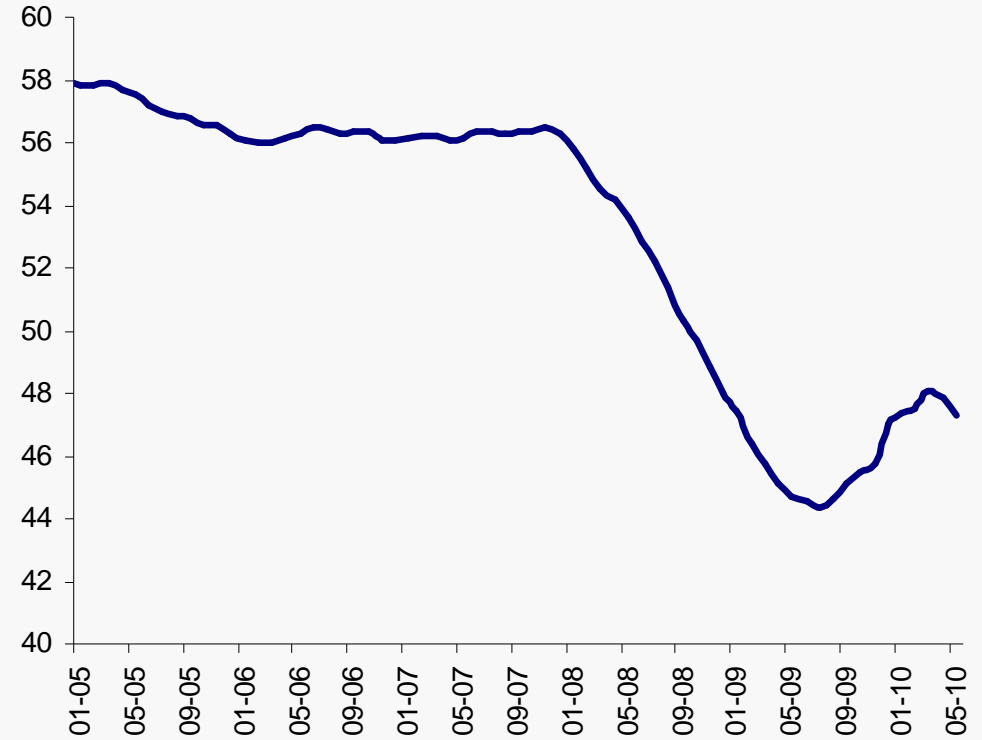
Türkiye Ekonomisine Etkisi: (1) Dış Talep

En büyük ihracat pazarımız olan Avrupa Birliği'ne ilişkin büyüme beklentilerinin görece düşük seyretmesi, dış talep üzerinde belirgin bir risk oluşturmaktadır.

Türkiye'nin Dış Talep Endeksi*
(Mart 2006 – Aralık 2011, Haziran 2008=100)

AB'nin Türkiye'nin İhracatı İçindeki Payı
(Ocak 2005 – Mayıs 2010, yüzde)

* Türkiye'nin dış talep endeksinin hesaplanmasında, ülkelerin Türkiye'nin ihracatı içindeki payları ile ağırlıklandırılmış GSYİH verileri kullanılmıştır.

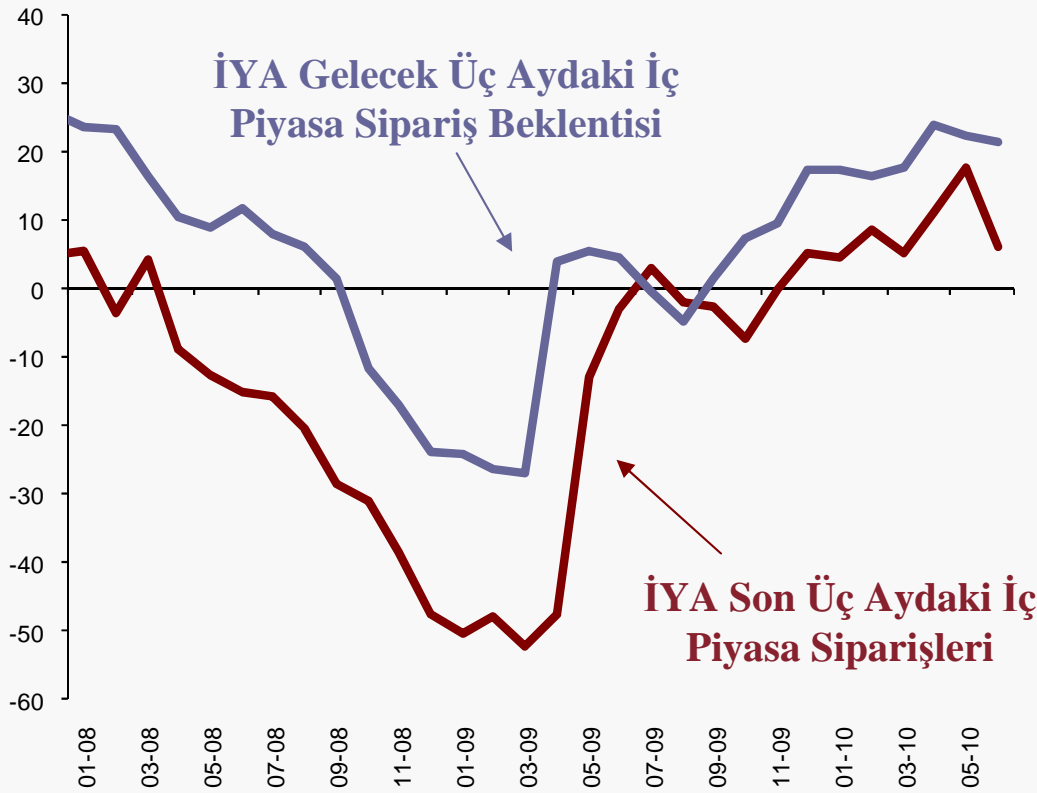
Kaynak: Bloomberg, Consensus Forecasts, IMF WEO, TÜİK, TCMB

Kaynak: TÜİK, TCMB

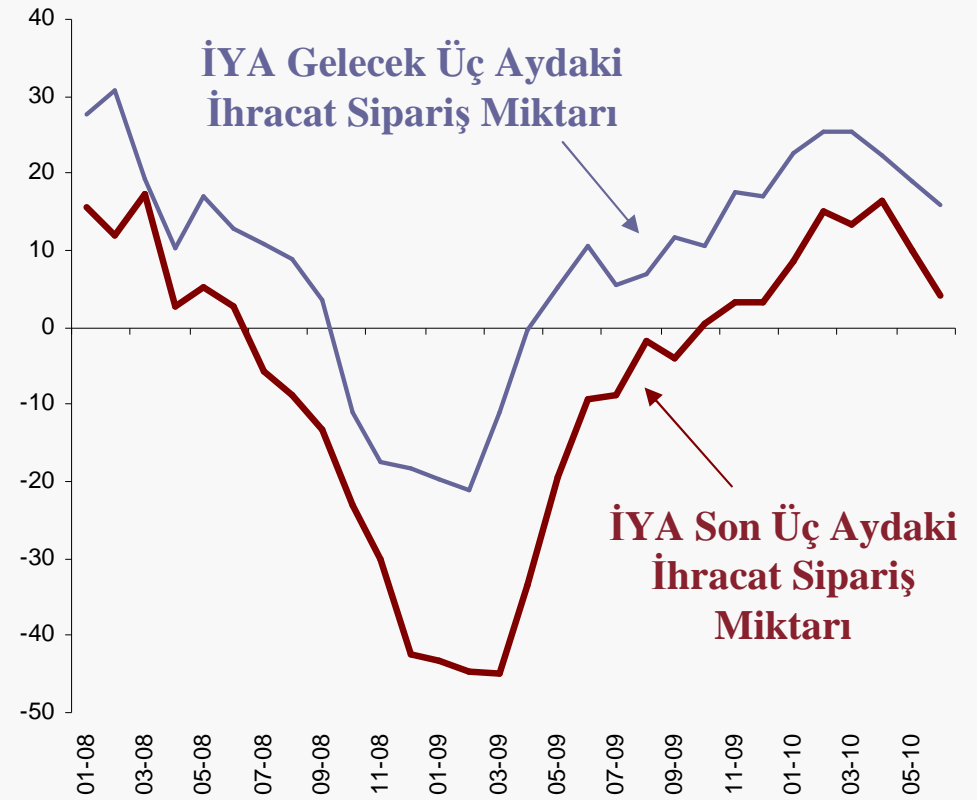
Türkiye Ekonomisine Etkisi: (2) Siparişler

Avrupa ekonomilerindeki sorunların artmasını takiben yılın ikinci çeyreğinde sipariş göstergelerinde gerçekleşen sınırlı düşüşler, dış talebe ek olarak iç talepteki toparlanma hızına ilişkin aşağı yönlü riskleri artırmıştır.

İç Piyasa Siparişleri
(Ocak 2008 – Haziran 2010)

Dış Piyasa Siparişleri*
(Ocak 2008 – Haziran 2010)

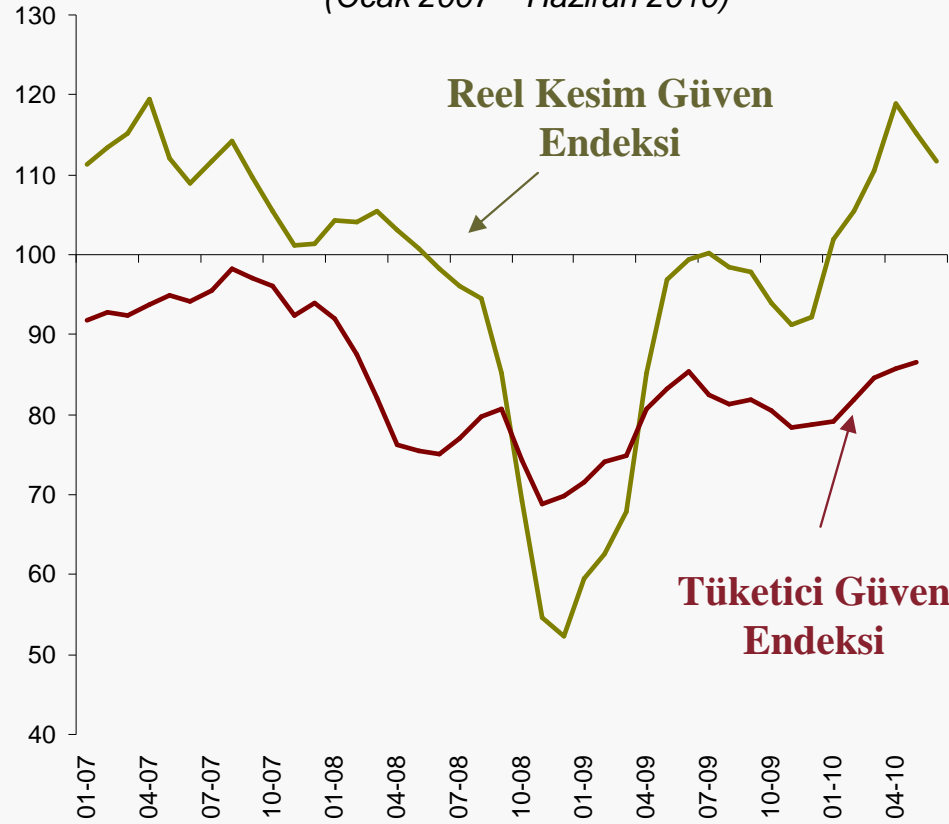
* Mevsimsellikten arındırılmış
Kaynak: TCMB

* Mevsimsellikten arındırılmış
Kaynak: TCMB

Türkiye Ekonomisine Etkisi: (3) Beklentiler

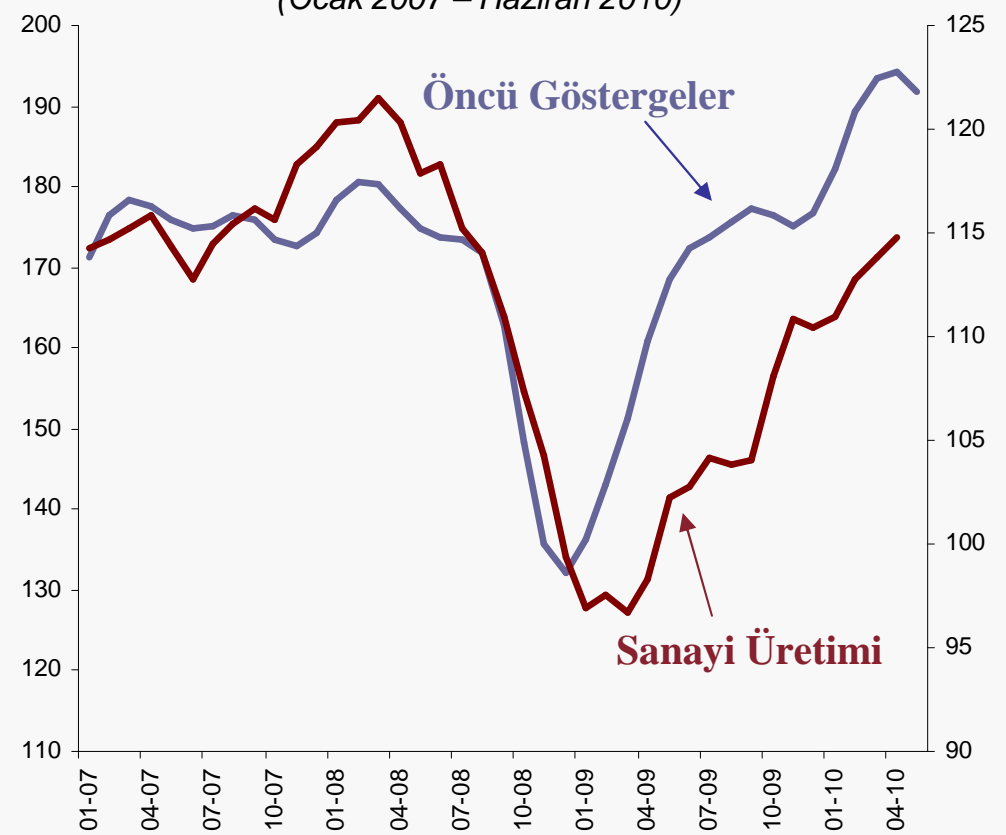
Öncü Göstergelerin ve Reel Kesim Güven Endeksinin son dönemde sınırlı bir düşüş sergilemesi ve Tüketici Güven Endekslerinin düşük seviyesi, Türkiye ekonomisindeki toparlanmanın yavaş ve kademeli olacağını göstermektedir.

Reel Kesim ve Tüketici Güven Endeksleri
(Ocak 2007 – Haziran 2010)

Kaynak: TCMB

Öncü Göstergeler ve Sanayi Üretimi Endeksi*
(Ocak 2007 – Haziran 2010)

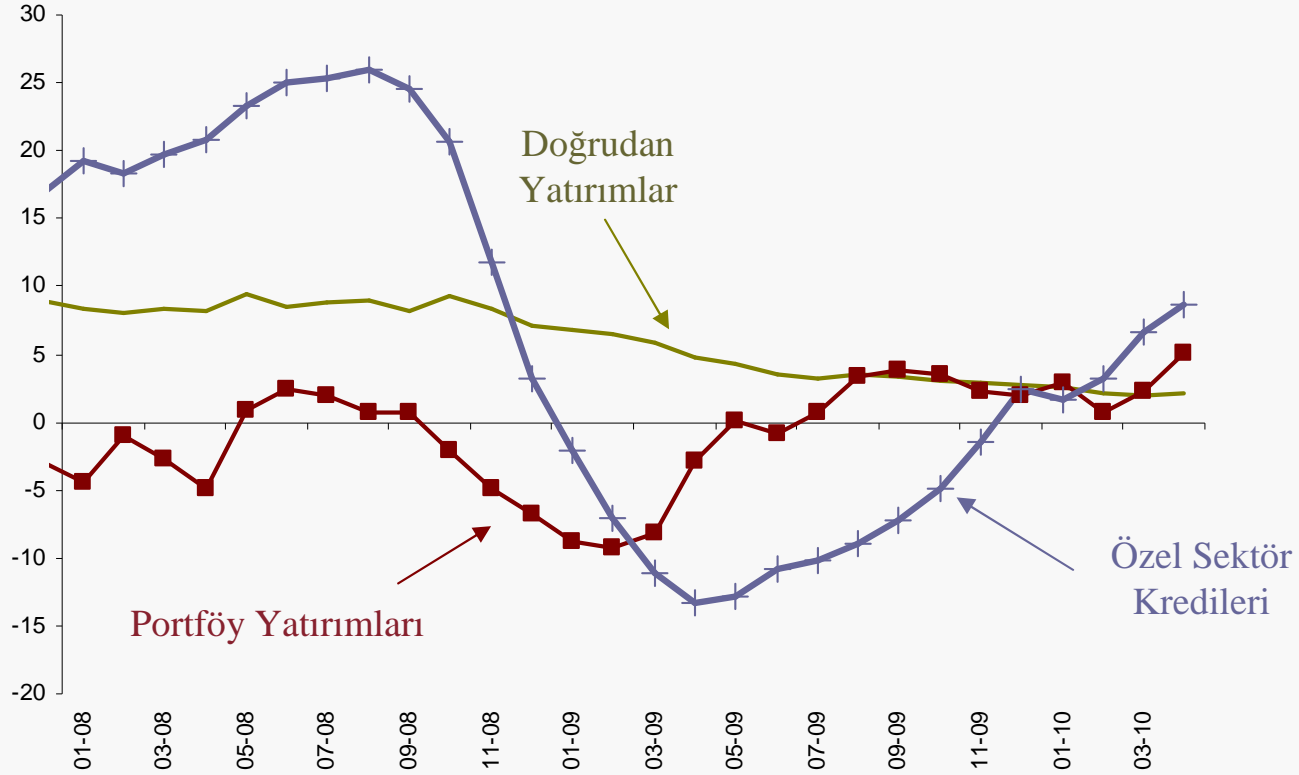
* Mevsimsellikten Arındırılmış

Kaynak: TCMB

Türkiye Ekonomisine Etkisi: (4) Dış Finansman

Küresel finans piyasalarında yaşanan sorunların, dış finansmana erişimi kısıtlaması beklenmektedir.

Ödemeler Dengesi Alt Kalemleri
(Ocak 2008 – Nisan 2010, 6 aylık birikimli toplam, milyar dolar)

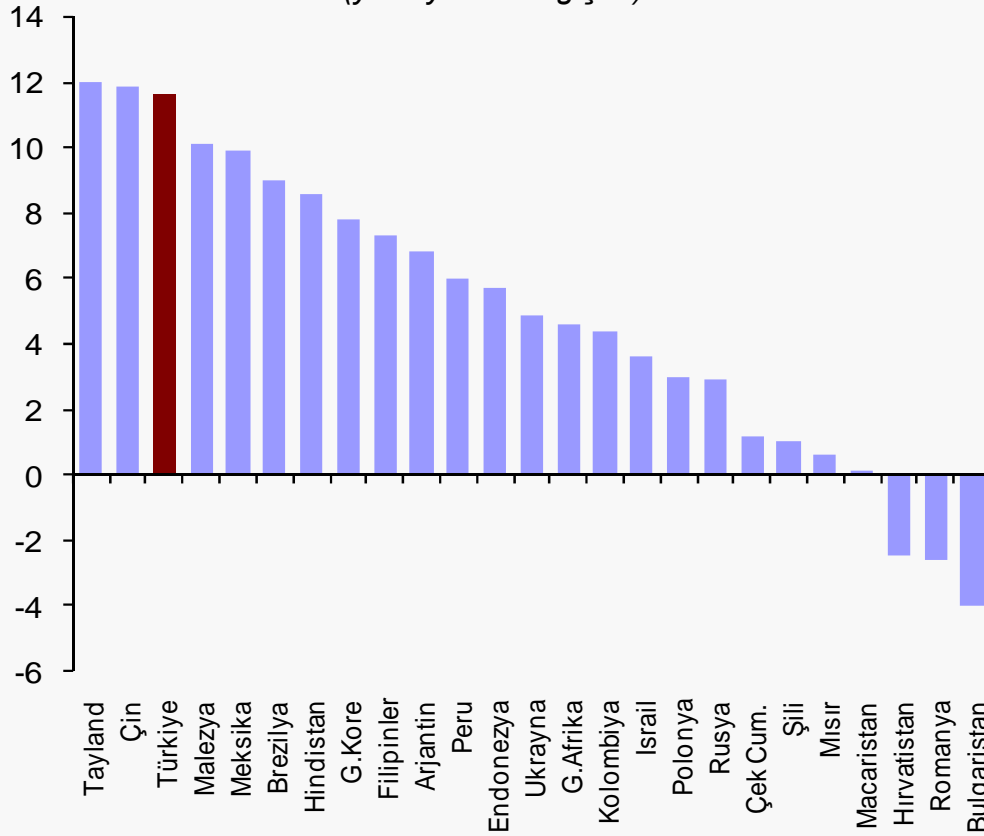
Kaynak: TÜİK, TCMB

II. Türkiye'de Finansal İstikrar

Küresel Büyüme Oranları

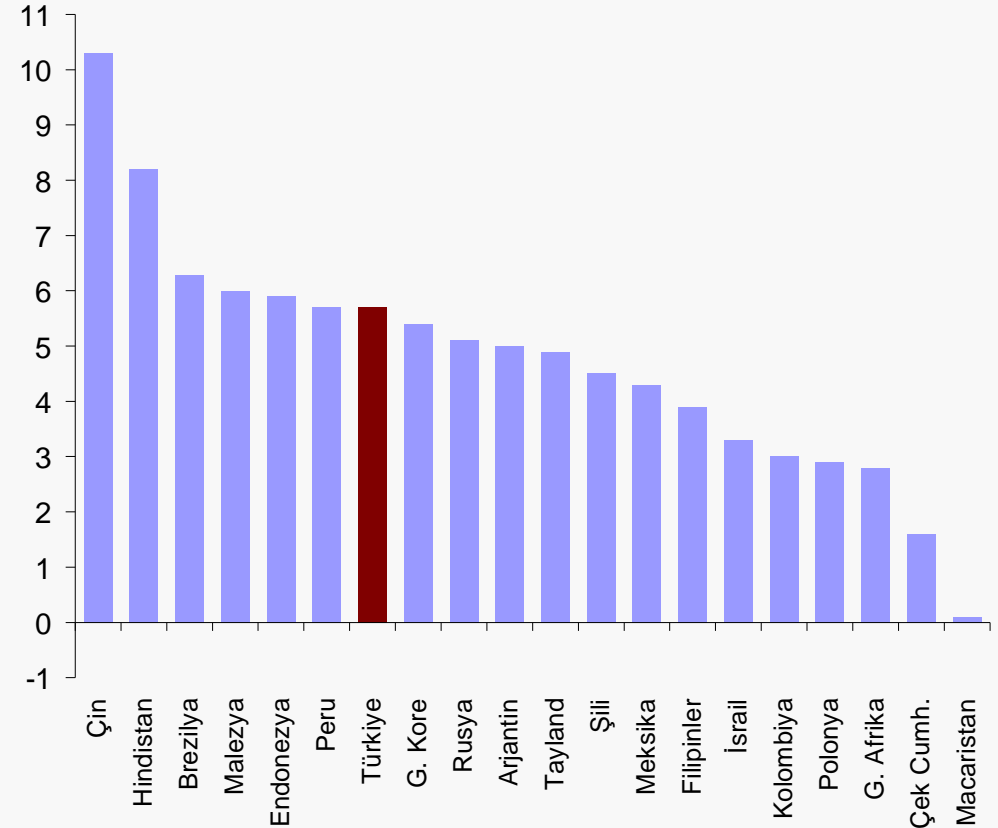
Türkiye, Asya ülkeleriyle birlikte 2010 yılının ilk çeyreğinde en hızlı büyüyen ülkeler arasında yer almıştır. Türkiye'nin 2010 yılının tamamında da dünyanın hızlı büyüyen ekonomilerinden biri olması beklenmektedir.

2010 Yılı Birinci Çeyrek Büyüme Oranları
(yıllık yüzde değişim)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

2010 Yılı Büyüme Oranı Beklentileri
(yıllık yüzde değişim)

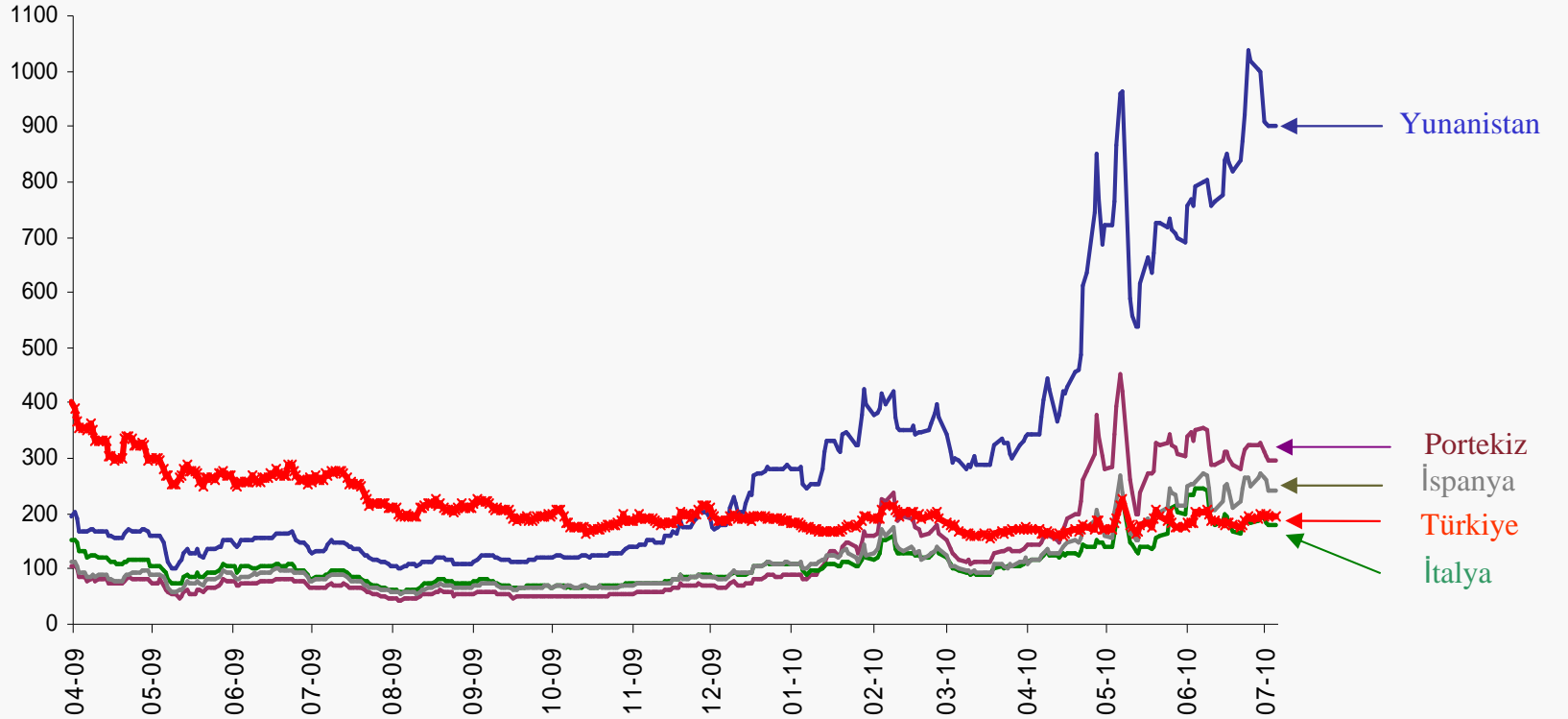

Kaynak: Consensus Forecasts, TCMB

Ülkelerin Risk Primleri

Son dönemde borç yükü yüksek ülkelerin risk primlerinde sert yükselişler gözlenmesine karşın, Türkiye'nin risk primi, güçlü bankacılık sistemi ve düşük borçluluk oranının verdiği destek ile görece olarak istikrarlı seyrini korumuştur.

Seçilmiş Ülkelerin 5 Yıllık CDS Primleri
(Nisan 2009 – Temmuz 2010)

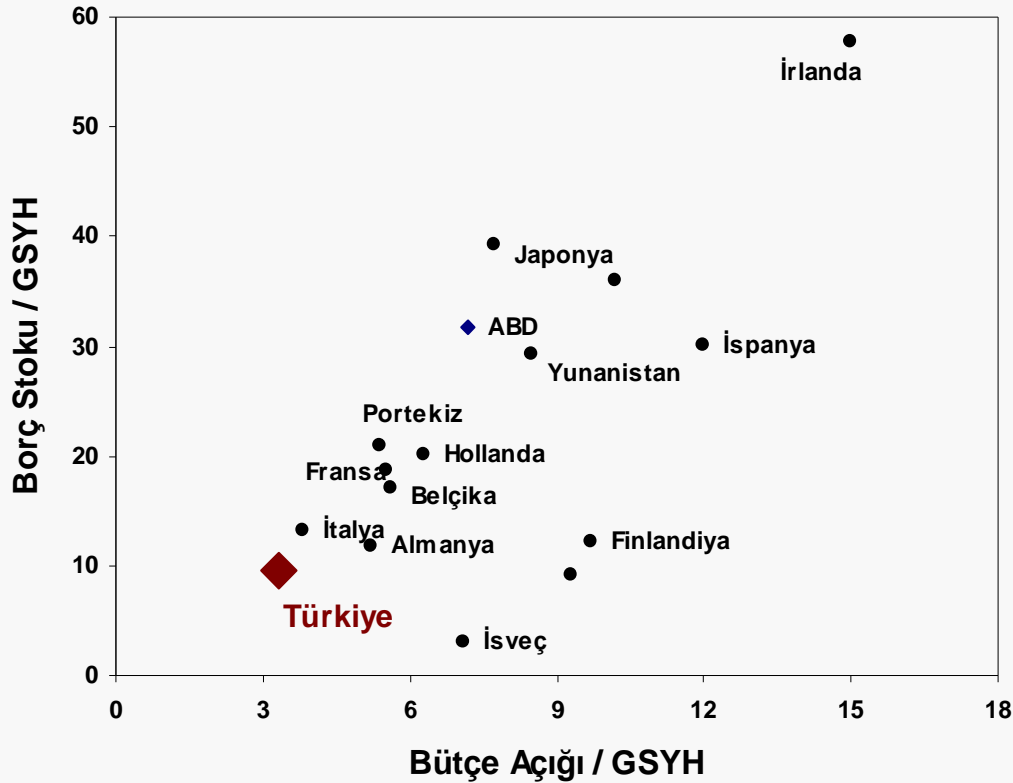

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Mali Disiplin

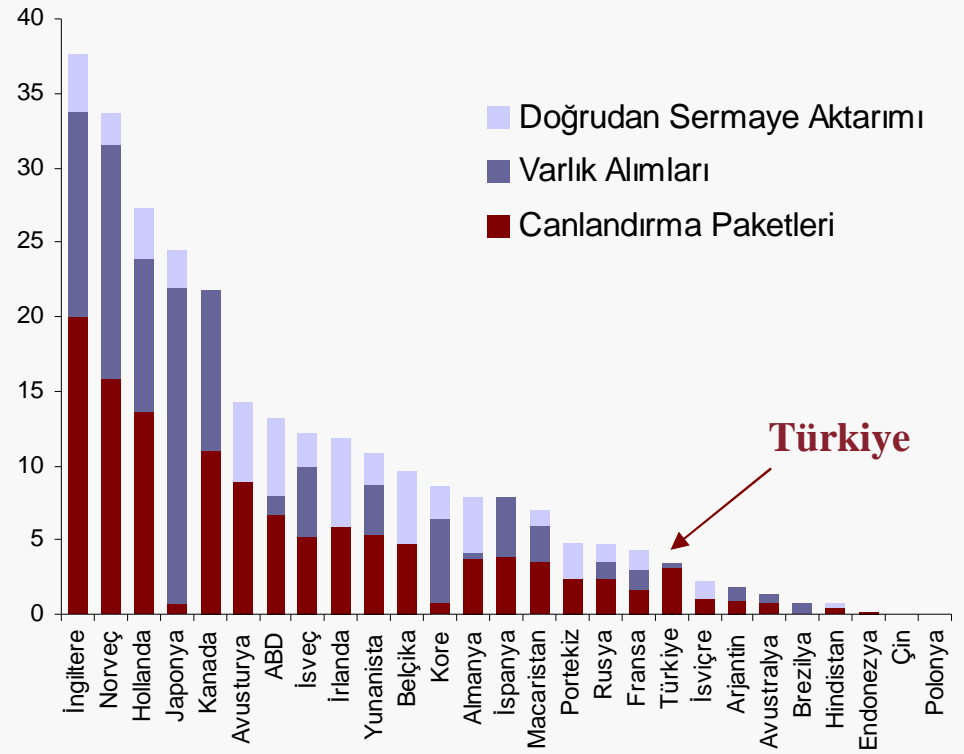
Türkiye’de kamu kaynaklarının finans kesimine aktarılmasına gerek duyulmaması, reel sektörü desteklemek amacıyla ve kamu borç stokunda aşırı artışa neden olmadan dengeleyici bir maliye politikası uygulanmasına imkan vermiştir.

2007-2010 Arası Dönemde Kamu Borç Stoku ve Bütçe Açığının Değişimi
(yüzde puan)

Kaynak: IMF, Avrupa Komisyonu, DPT, TCMB

Bankacılık Sektörüne Aktarılan Kaynaklar ve Mali Canlandırma Paketlerinin Maliyeti
(2010, GSYİH'ye oranı, yüzde)

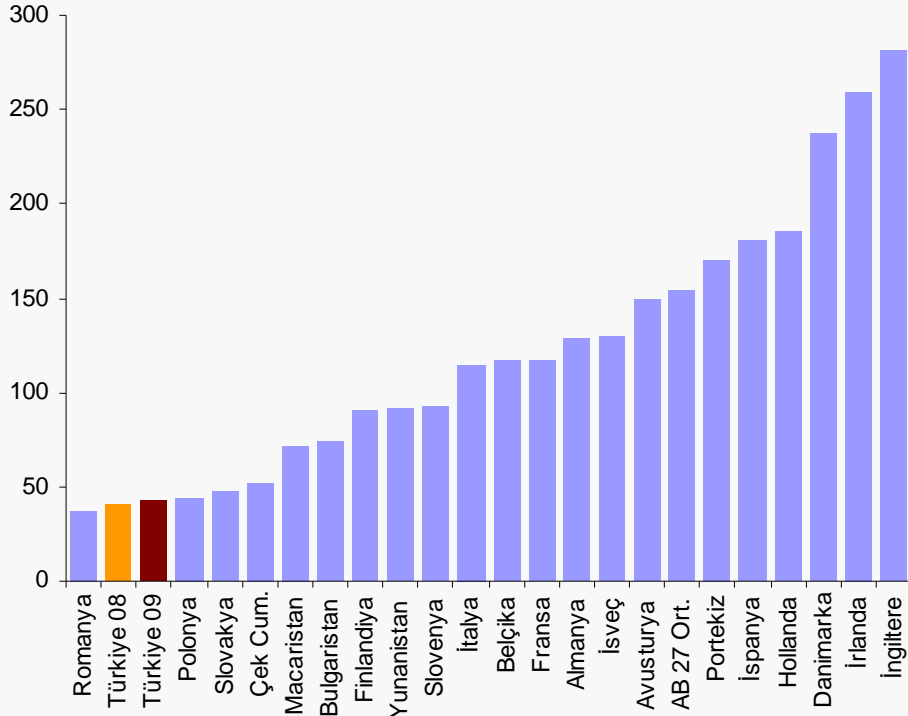

Kaynak: IMF, TCMB

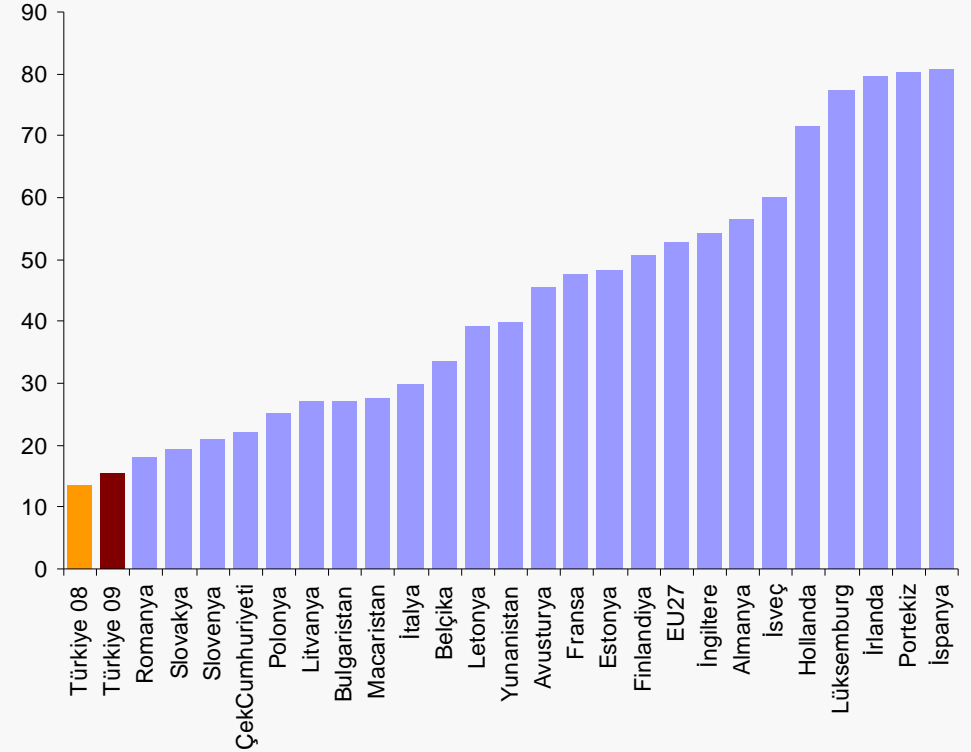
Borçluluk Oranları

Ülkemizde banka kredilerinin ve hanehalkı yükümlülüğünün milli gelire oranlarının diğer ülkelere kıyasla düşük seviyesi, küresel finansal krizin Türkiye'yi göreceli olarak daha az etkilemesinde önemli bir rol oynamıştır.

Kredilerin GSYİH'ye Oranı*
(2008, yüzde)

Toplam Hanehalkı Yükümlülüğünün GSYİH'ye Oranı (2008, yüzde)

*Türkiye kredi verisine, AB verilerine paralel olarak takipteki alacaklar ve finansal kiralama alacakları da dahil edilmiştir.

Kaynak: Eurostat, ECB, BDDK, TCMB

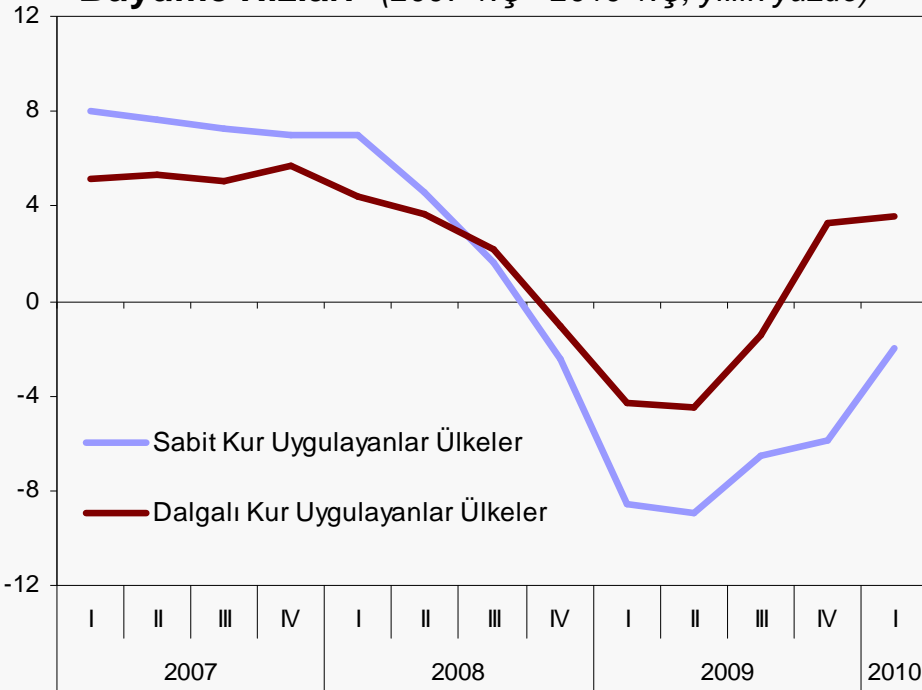
Kaynak: ECB, TÜİK, TCMB

Küresel Kriz ve Uygulanan Kur Rejimi

Dalgalı kur rejimi, küresel sermaye akımlarının yüksek oynaklık gösterdiği durumlarda ekonominin aşırı tepki vermesini önleyen bir emniyet mekanizması görevi görmektedir.

Nitekim dalgalı kur rejimi uygulayan ülkelerde büyüme ve enflasyon hızları gerek kriz öncesi dönemde, gerek kriz sırasında daha istikrarlı bir seyir izlemiştir.

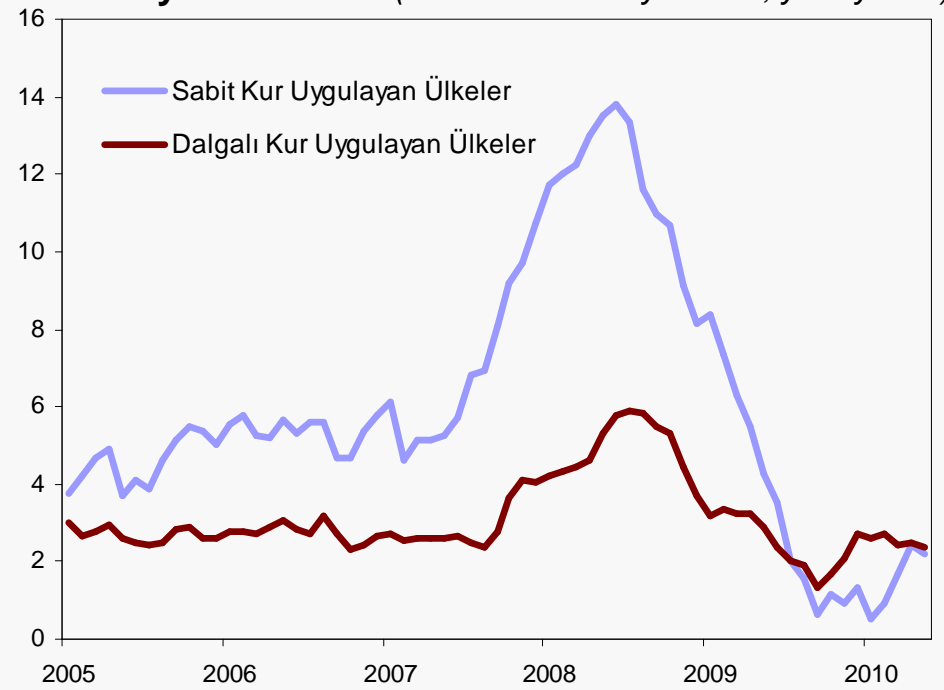
Uygulanan Kur Rejimine Göre Ülke Grupları ve Büyüme Hızları* (2007 1.Ç - 2010 1.Ç, yıllık yüzde)

* Medyan

Kaynak: Bloomberg, IMF, TÜİK, TCMB

Uygulanan Kur Rejimine Göre Ülke Grupları ve Enflasyon Oranları (Ocak 2005 – Mayıs 2010, yıllık yüzde)

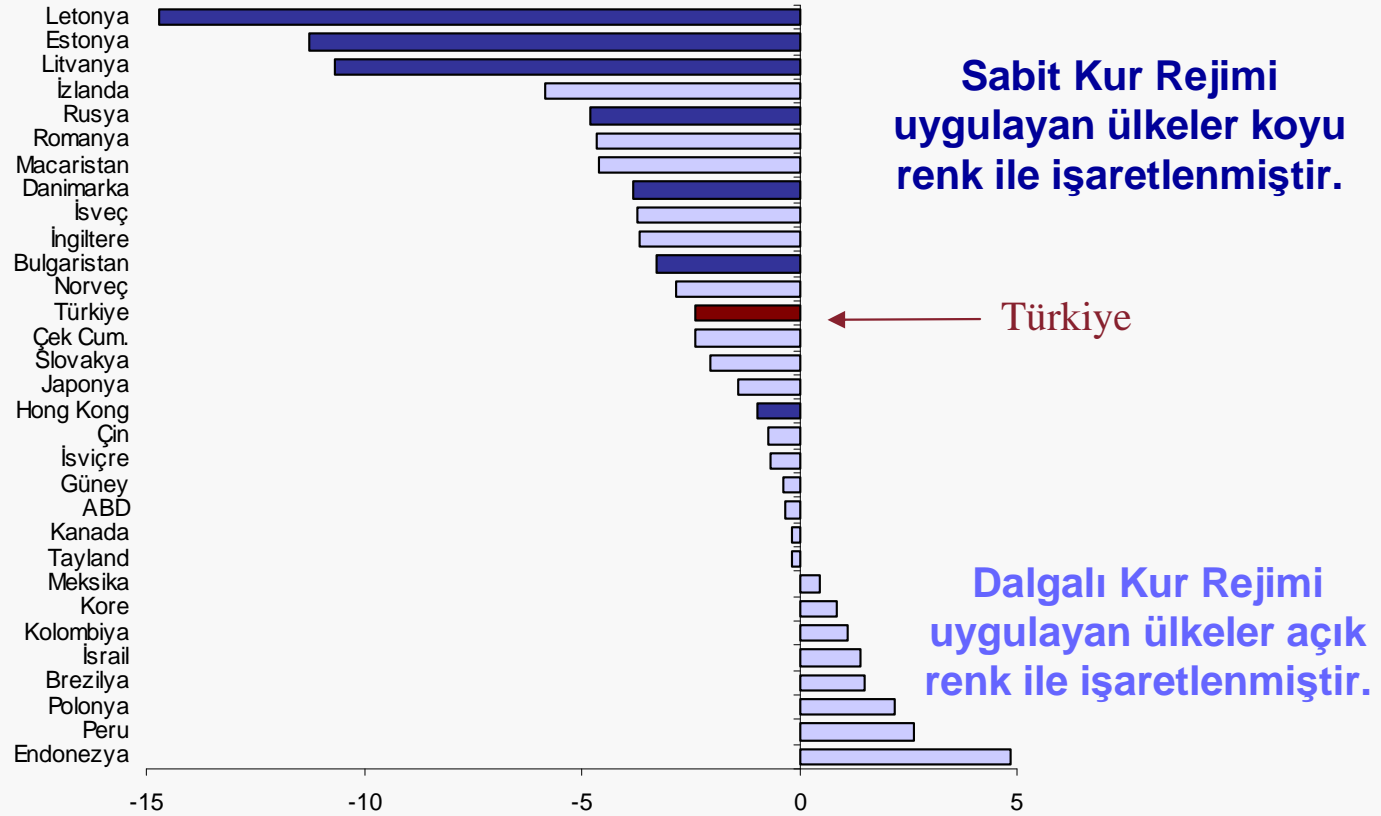

Kaynak: Bloomberg, IMF, TÜİK, TCMB

Küresel Kriz ve Uygulanan Kur Rejimi

İçinde bulunduğumuz küresel kriz sırasında sabit kur rejimi uygulayan ülkeler, dalgalı kur rejimi uygulayan ülkelere kıyasla daha derin bir iktisadi daralma yaşamışlardır.

Uygulanan Kur Rejimi ve Birikimli Büyüme Hızları
(2008 4.Ç – 2010 1.Ç, yüzde)

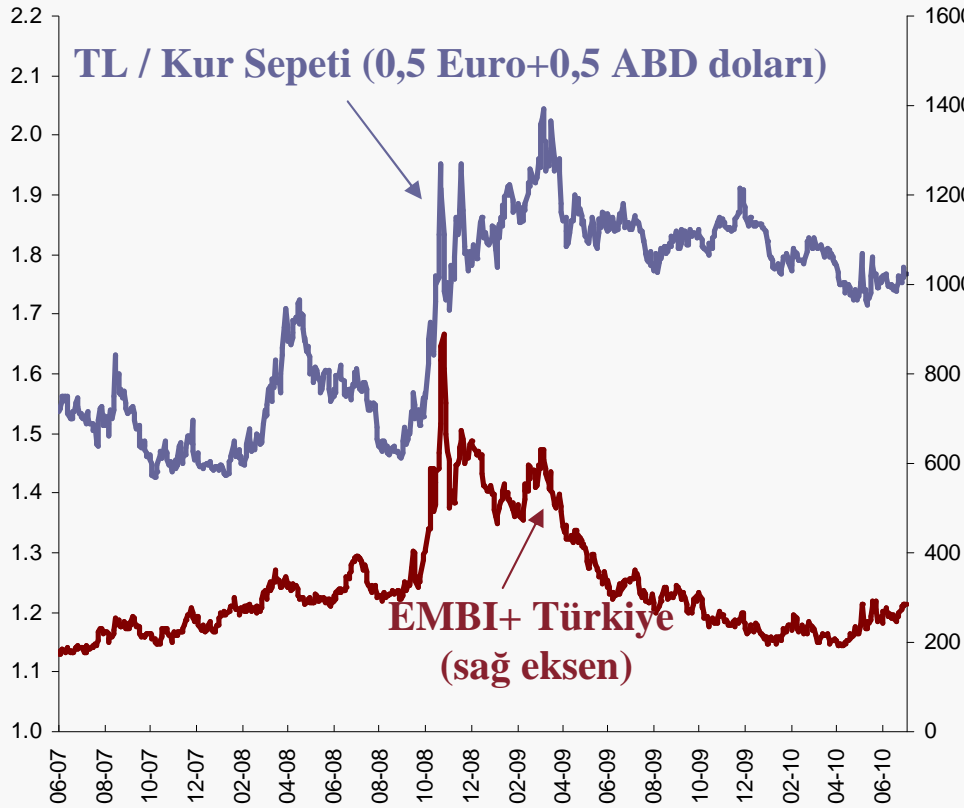

Kaynak: IMF, TÜİK, TCMB

Türkiye'de Finansal İstikrar

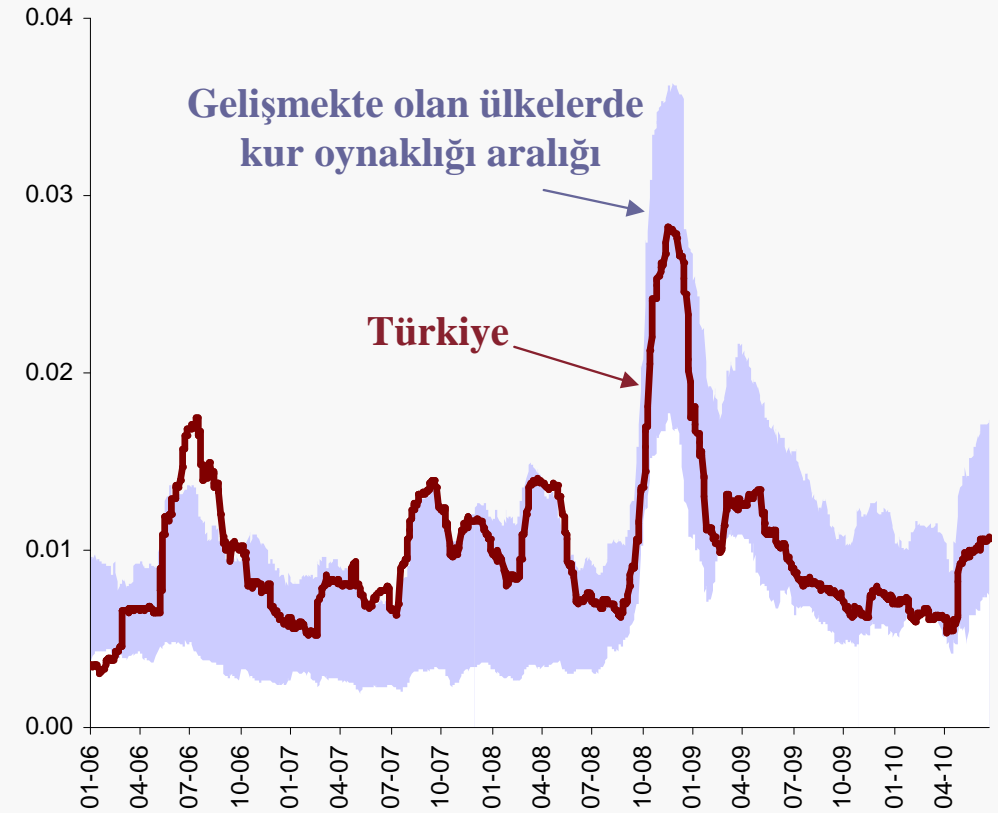
Tarihsel olarak oynaklığı en yüksek ve küresel risk iştahına en duyarlı para birimlerinden biri olan Türk lirasının küresel kriz boyunca sergilediği görece istikrarlı seyir, 2010 yılının ilk yarısında da devam etmiştir.

Döviz Kuru Sepeti ve EMBI+ Türkiye
(Haziran 2007 – Temmuz 2010)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Seçilmiş Ülkelerin Kur Oynaklığı*
(Ocak 2006 – Temmuz 2010)

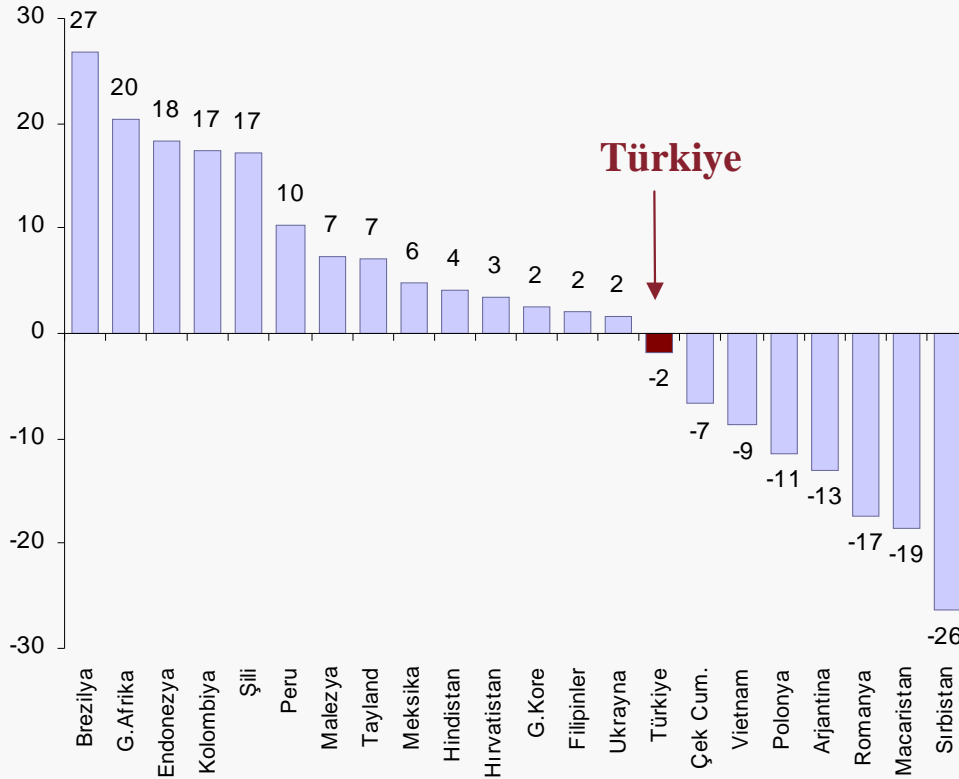

*ABD Dolarına karşı 50 Günlük standart sapma; Brezilya, Şili, Çek Cum., Macaristan, Meksika, Yeni Zelanda, Polonya, G. Afrika, G. Kore (en yüksek ve en düşük değerler)
Kaynak: Bloomberg, TCMB

Türkiye'de Finansal İstikrar

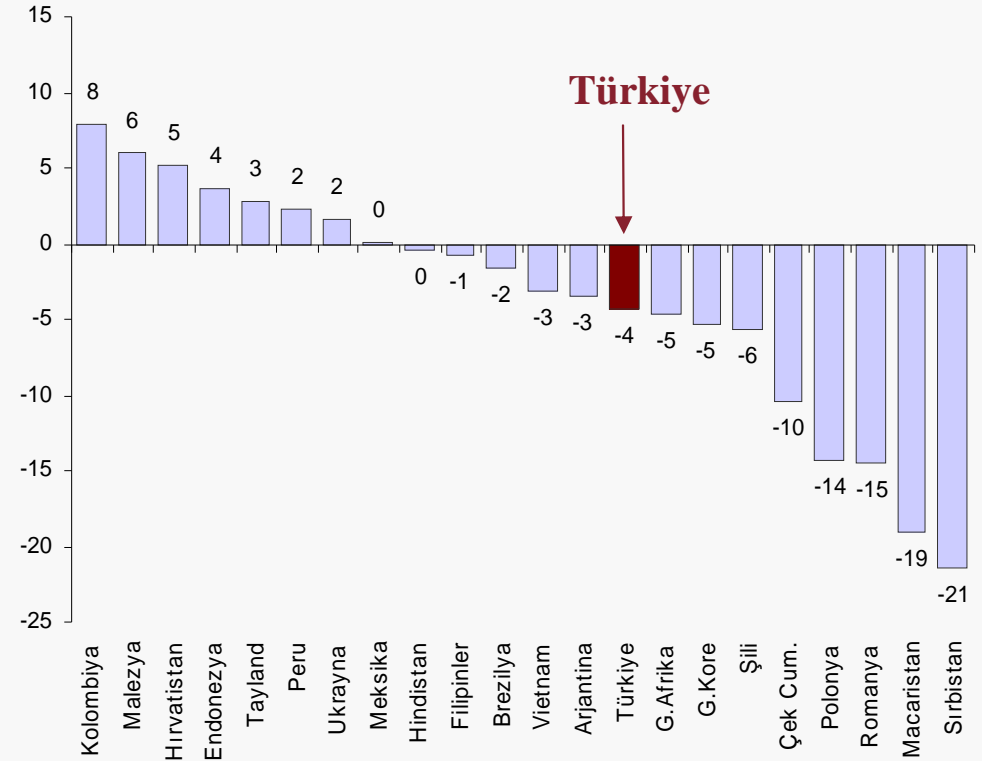
Diğer gelişmekte olan ülkelerle kıyaslandığında, Türk lirasının değerinde önemli bir değişim gözlenmemektedir.

**ABD Doları Karşısında
Yerel Para Birimlerinin Değer Kazancı**
(Ocak 2009 tarihinden itibaren, yüzde değişim)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

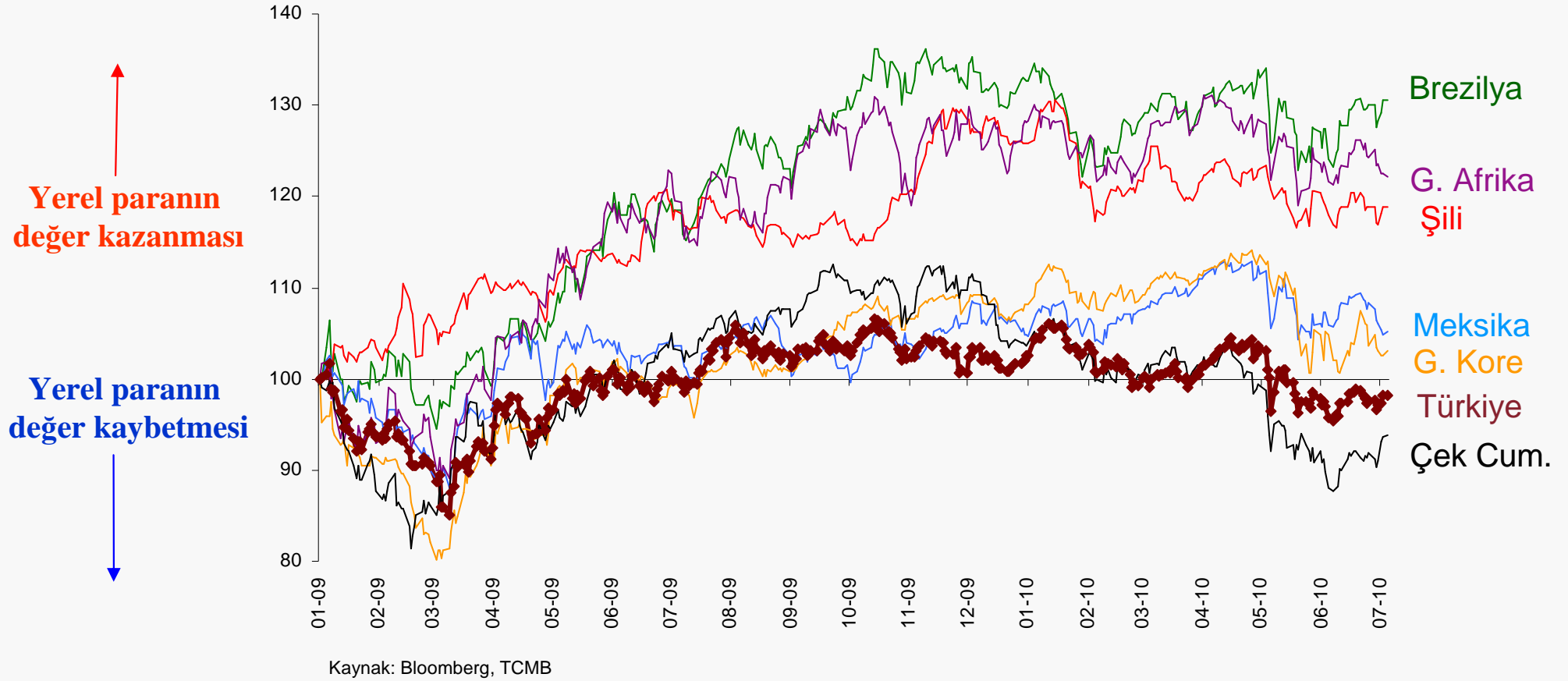
**ABD Doları Karşısında
Yerel Para Birimlerinin Değer Kazancı**
(Ocak 2010 tarihinden itibaren, yüzde değişim)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Türkiye'de Finansal İstikrar

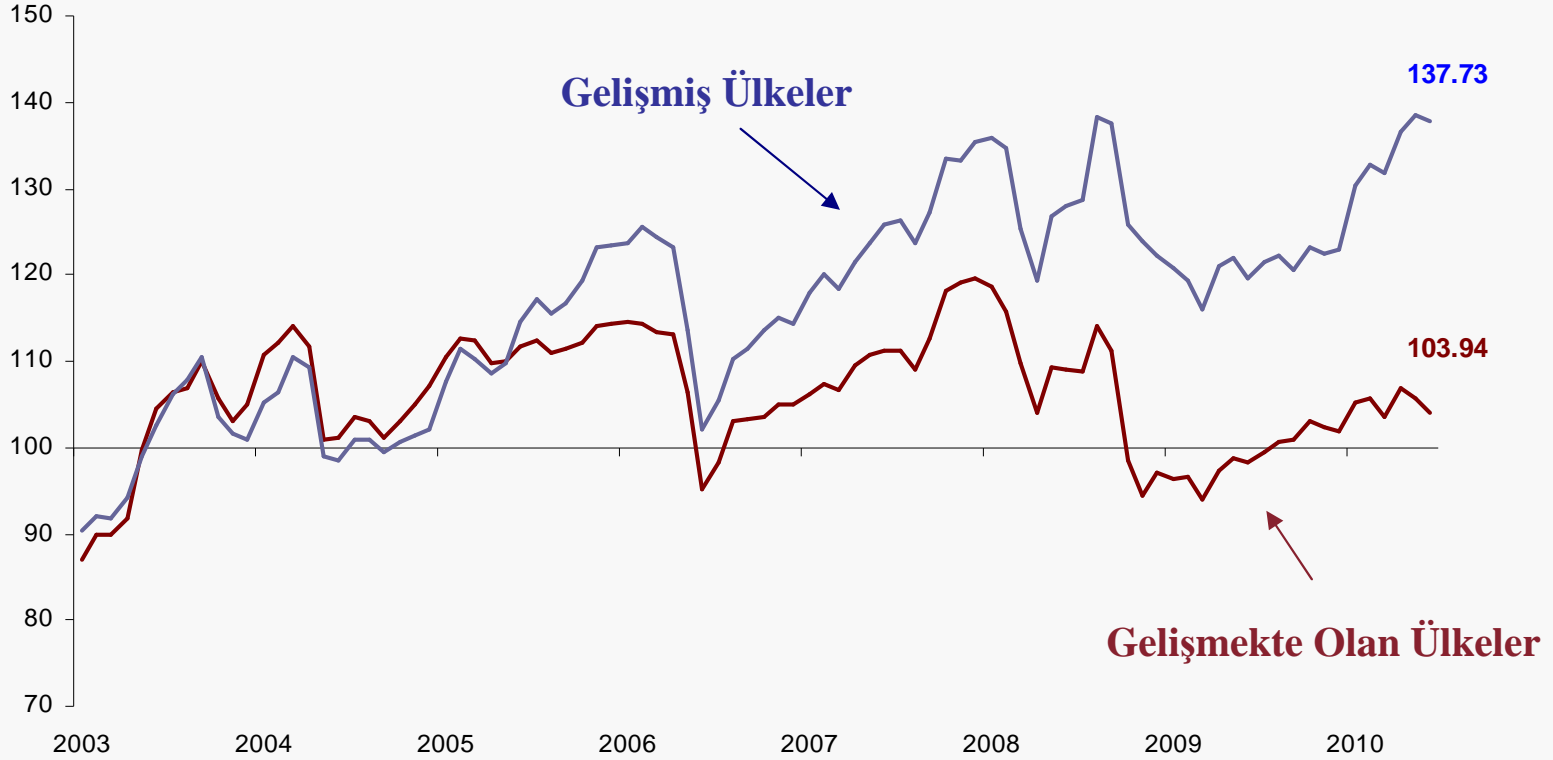
Seçilmiş Ülkelerde Kur Gelişmeleri
(Ocak 2009 – Temmuz 2010, yerel para biriminin
ABD doları karşısında değeri, Ocak 2009=100)

Reel Kur Endeksi

2003 yılına kıyasla Türk Lirasının gelişmiş ülkelerin para birimlerine karşı reel olarak değer kazandığı, gelişmekte olan ülkelerin para birimlerine göre ise önemli bir değişiklik göstermediği dikkat çekmektedir

Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ükelere Göre REK Göstergeleri
(Ocak 2003 – Haziran 2010, TÜFE bazlı, 2003=100)

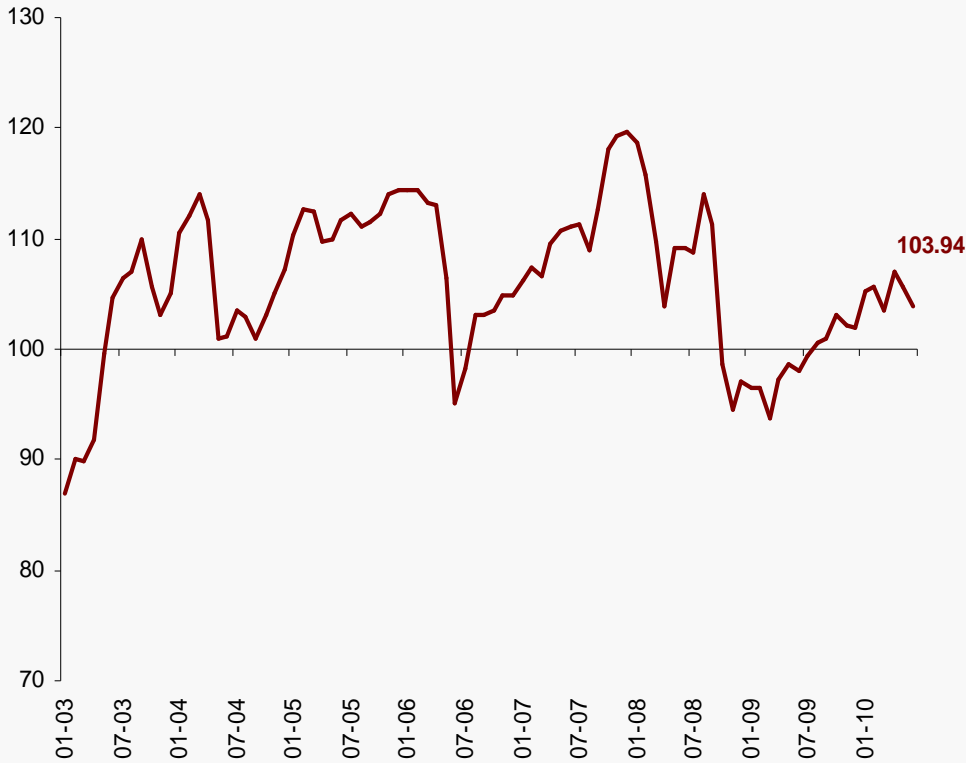
Kaynak: TCMB, BIS

Reel Kur Endeksi

Gelişmekte olan ülkeler ile Türkiye'nin görece üstünlüğünün bulunduğu mal çeşitleri büyük benzerlik taşımaktadır. Reel kur endeksinin gelişmekte olan ülkelere kıyasla istikrarlı bir seyir göstermesi, Türkiye'nin dış ticarete rekabet gücünü korumasına destek vermiştir.

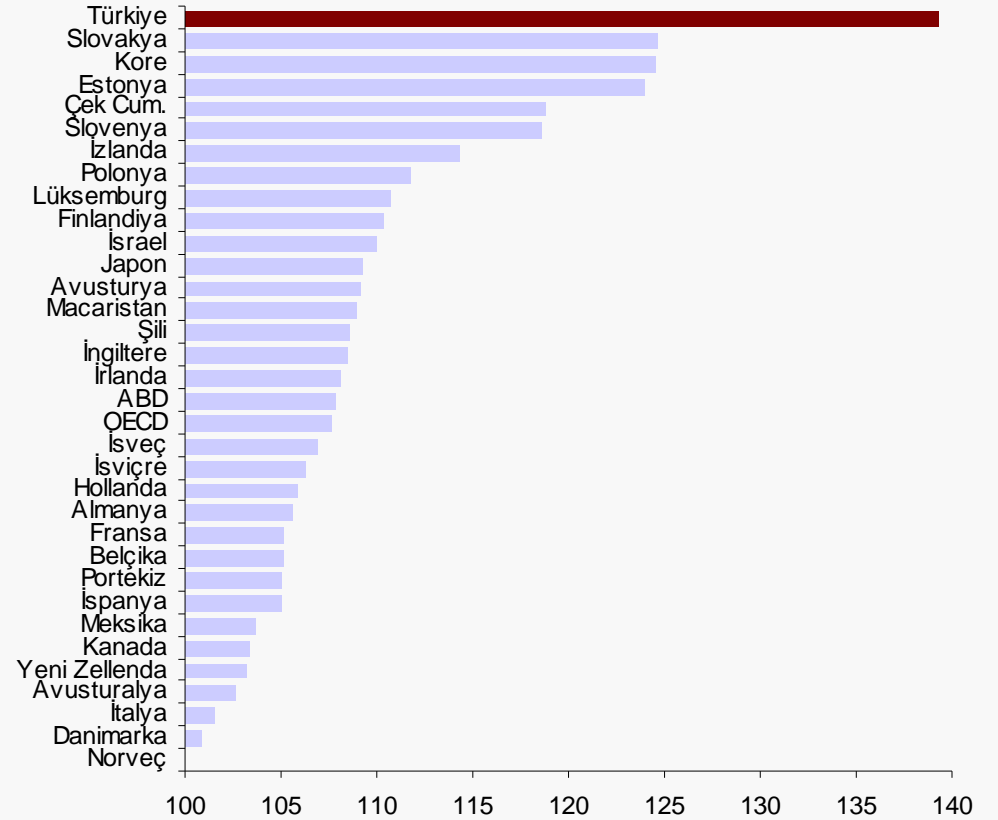
Gelişmekte Olan Ükelere Göre Reel Efektif Kur Seviyesi

(Ocak 2003 – Mayıs 2010, TÜFE bazlı, 2003=100)

Kaynak: BIS, TCMB

Çalışan Başına Verimlilik (2008, 2003=100)

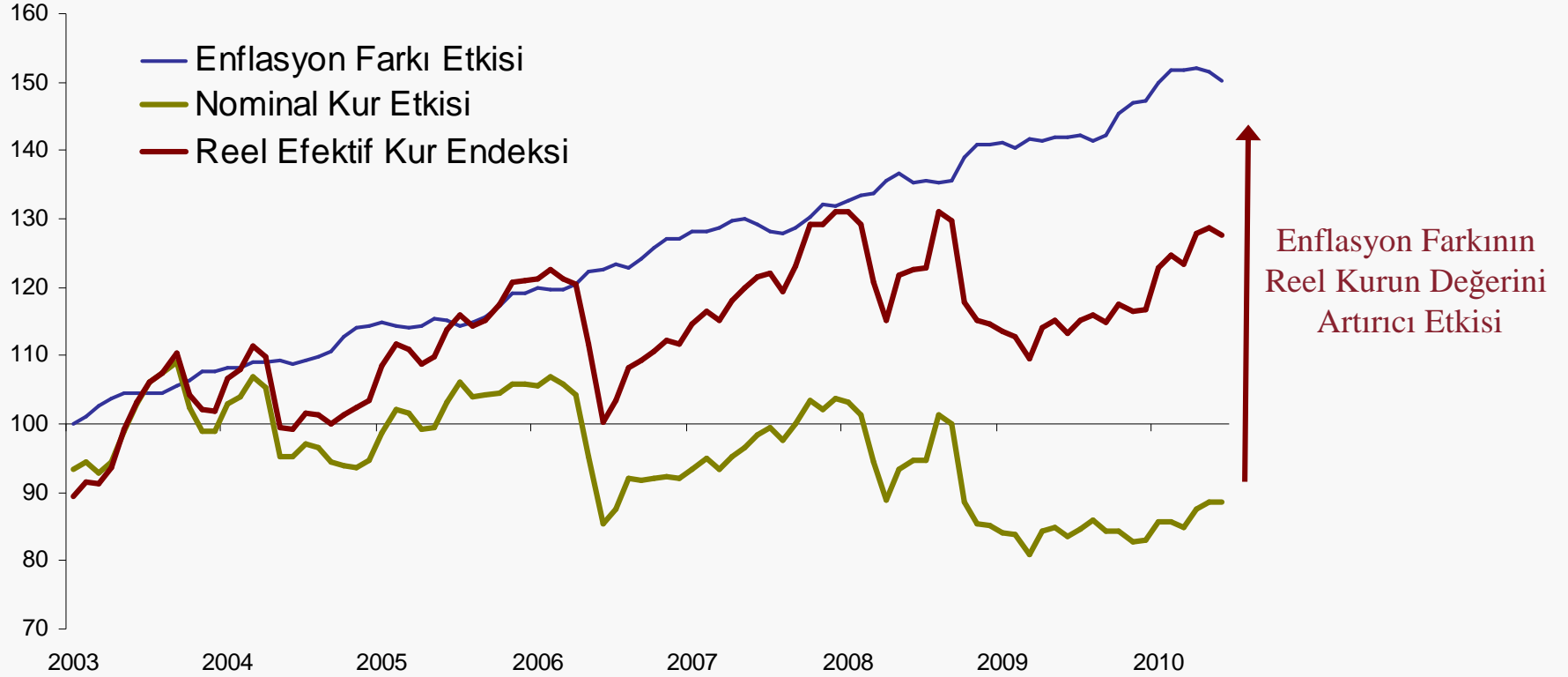
Kaynak: OECD, TÜİK, TCMB

Reel Kur Endeksi

Gelişmiş ülkelerde enflasyonun Türkiye'ye göre düşük seviyelerde olması, gelişmiş ülkelere karşı reel kur endeksinin artmasını açıklayan diğer sebeplerden biridir. Bu durum fiyat istikrarını tesis etmenin önemini göstermektedir.

Reel Efektif Kur Endeksindeki Değişimin Kaynakları

(Ocak 2003 – Mayıs 2010, 2003 Ocak =100)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

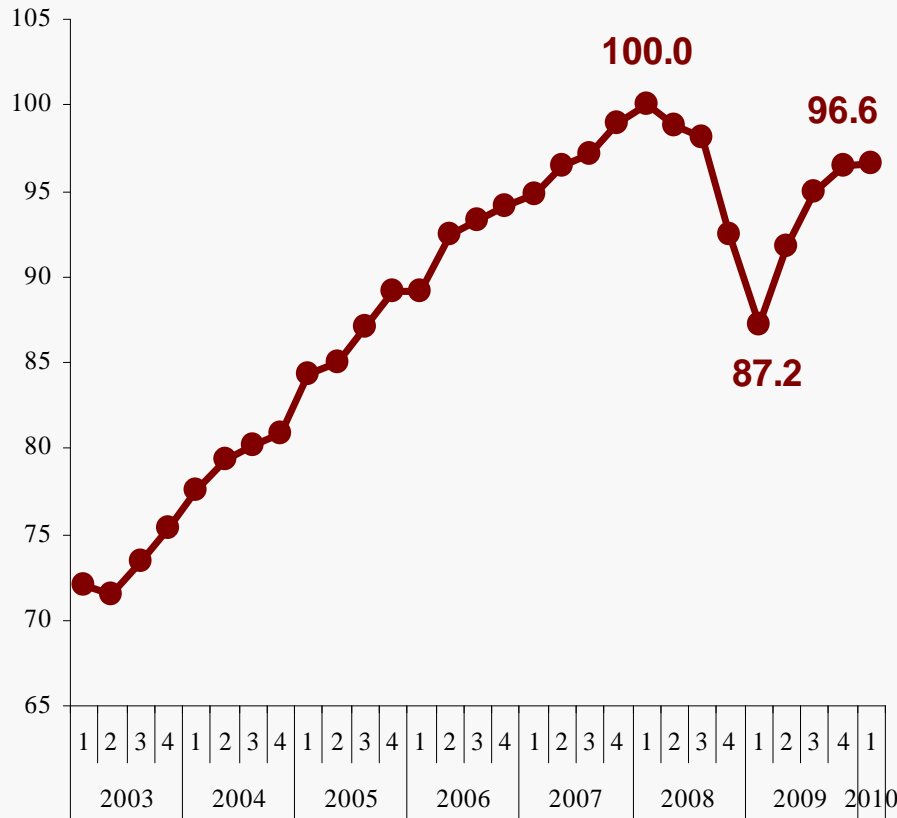
III. Türkiye Ekonomisine İlişkin Son Gelişmeler

Gayri Safi Milli Hasıla

Son dönemde açıklanan veriler iktisadi faaliyetteki ılımlı toparlanmanın devam ettiğini, ancak üretimin hâlen kriz öncesi düzeyinin altında olduğunu göstermektedir.

Mevsimsellikten Arındırılmış GSYİH

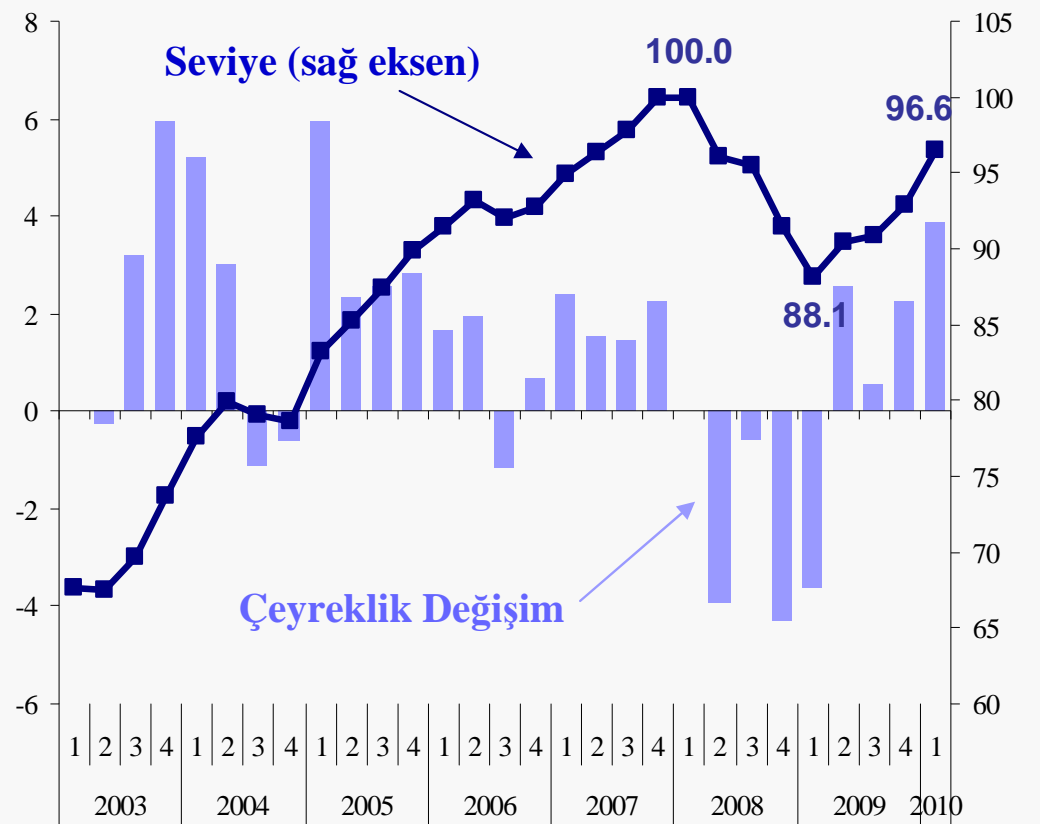
(2003 1.Ç – 2010 1.Ç, sabit fiyatlarla, 2008 1.Ç = 100)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Mevsimsellikten Arındırılmış Nihai Yurt İçi Talep

(2003 1.Ç – 2010 1.Ç, sabit fiyatlarla, 2008 1.Ç=100)

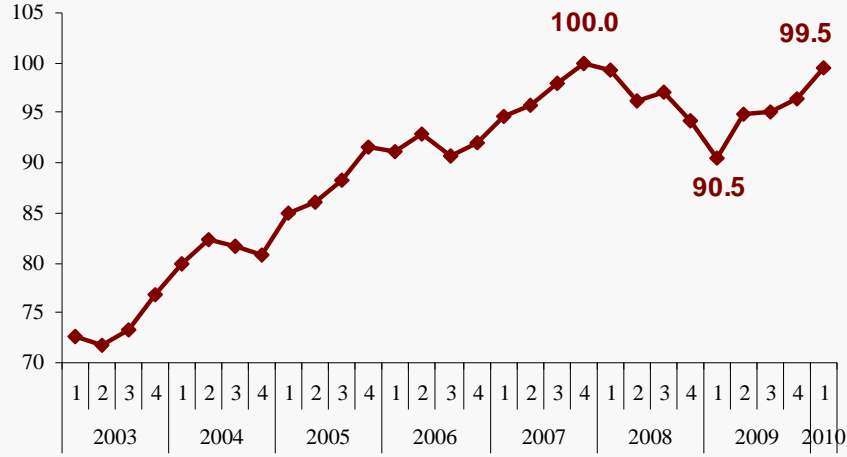
Kaynak: TÜİK, TCMB

Gayri Safi Milli Hasıla

Özel kesim tüketim ve yatırım harcamaları istikrarlı bir artış eğilimindedir.

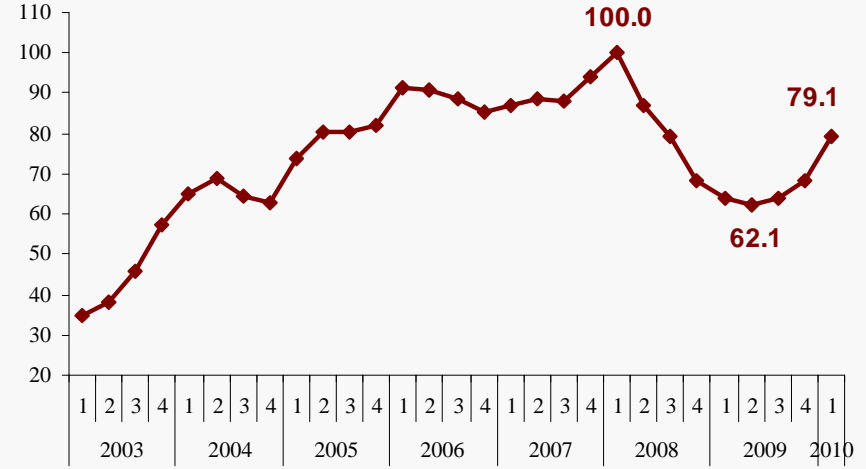
Özel Tüketim Harcamaları*

(2003 1.Ç – 2010 1.Ç, sabit fiyatlar, 2008 1.Ç=100)

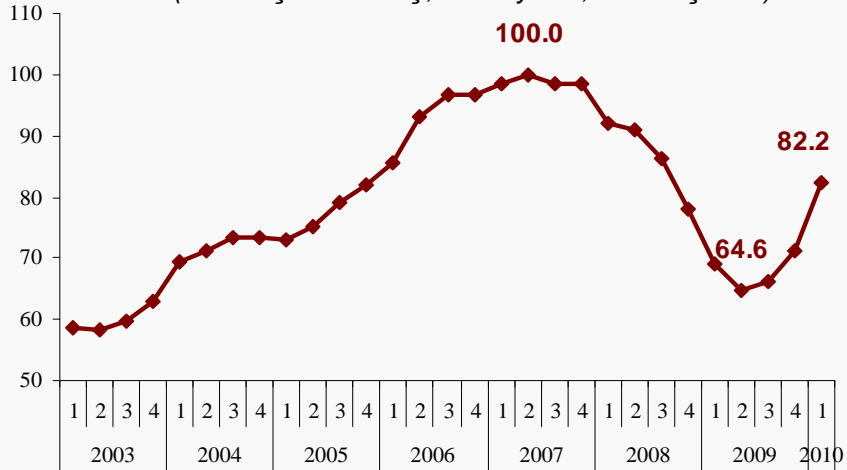
Özel Makine-Teçhizat Yatırımları*

(2003 1.Ç – 2010 1.Ç, sabit fiyatlar, 2008 1.Ç=100)

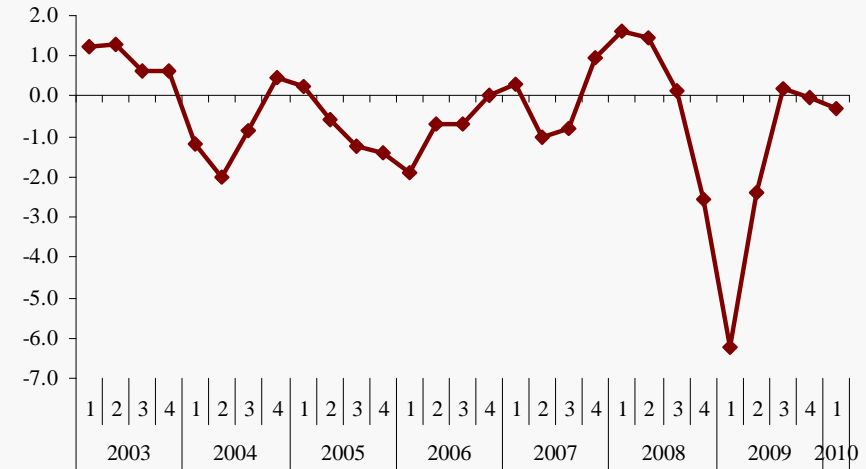
Özel İnşaat Yatırımları*

(2003 1.Ç – 2010 1.Ç, sabit fiyatlar, 2008 1.Ç=100)

Stok Harcamaları*

(2003 1.Ç – 2010 1.Ç, GSYİH'ya oranı, yüzde)

* Mevsimsellikten arındırılmış

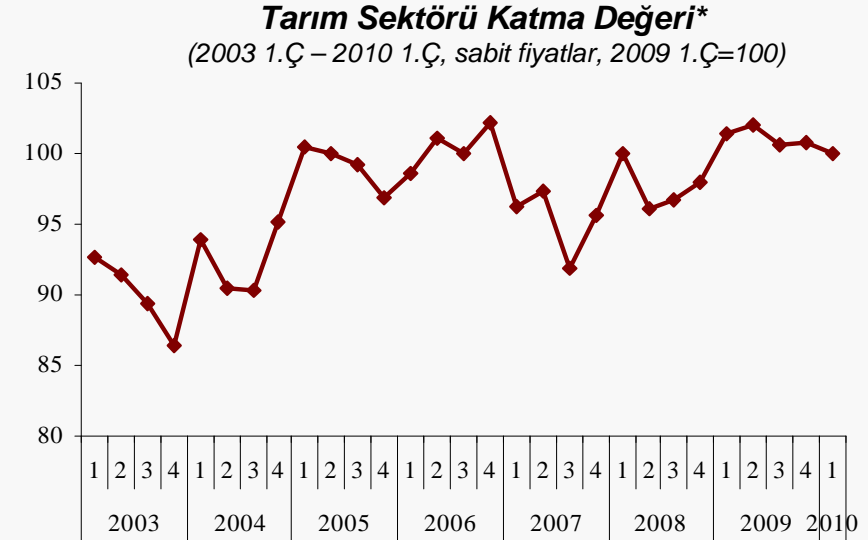
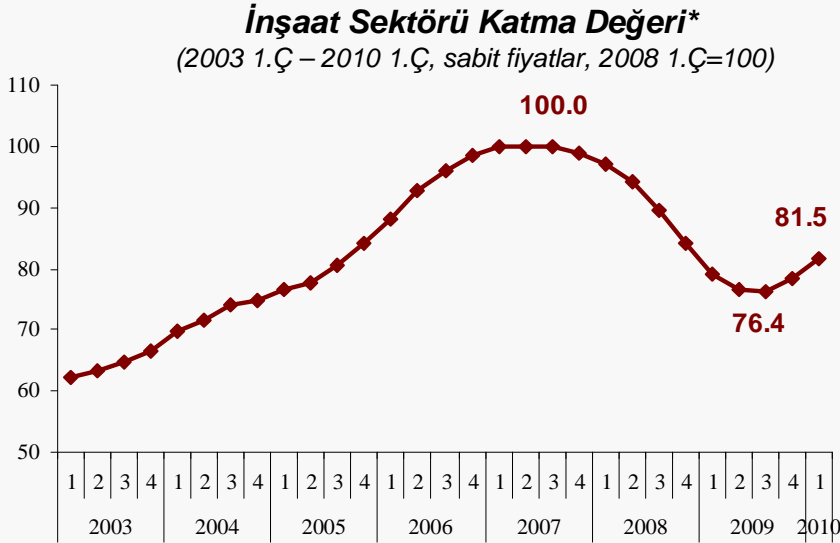
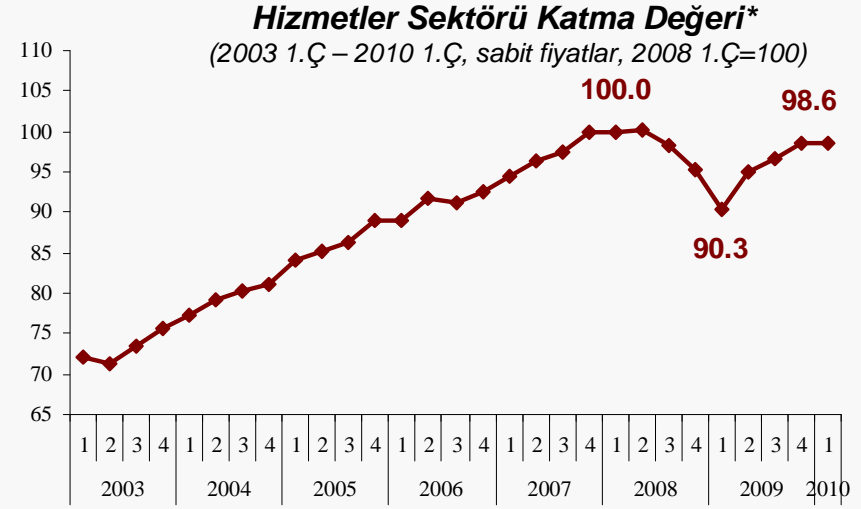
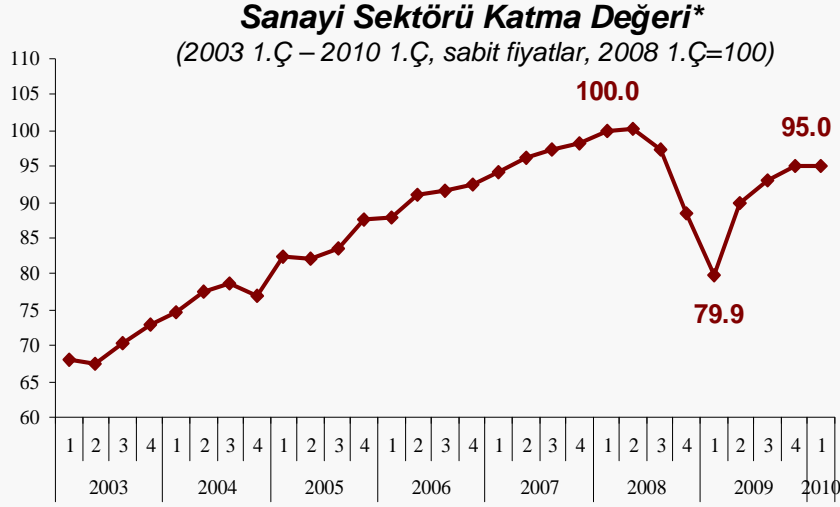
Kaynak: TÜİK, TCMB

* Mevsimsellikten arındırılmış

Kaynak: TÜİK, TCMB

Gayri Safi Milli Hasıla

İnşaat katma değerinde artış devam ederken, diğer sektörler yatay bir seyir izlemektedir.

* Mevsimsellikten arındırılmış

Kaynak: TÜİK, TCMB

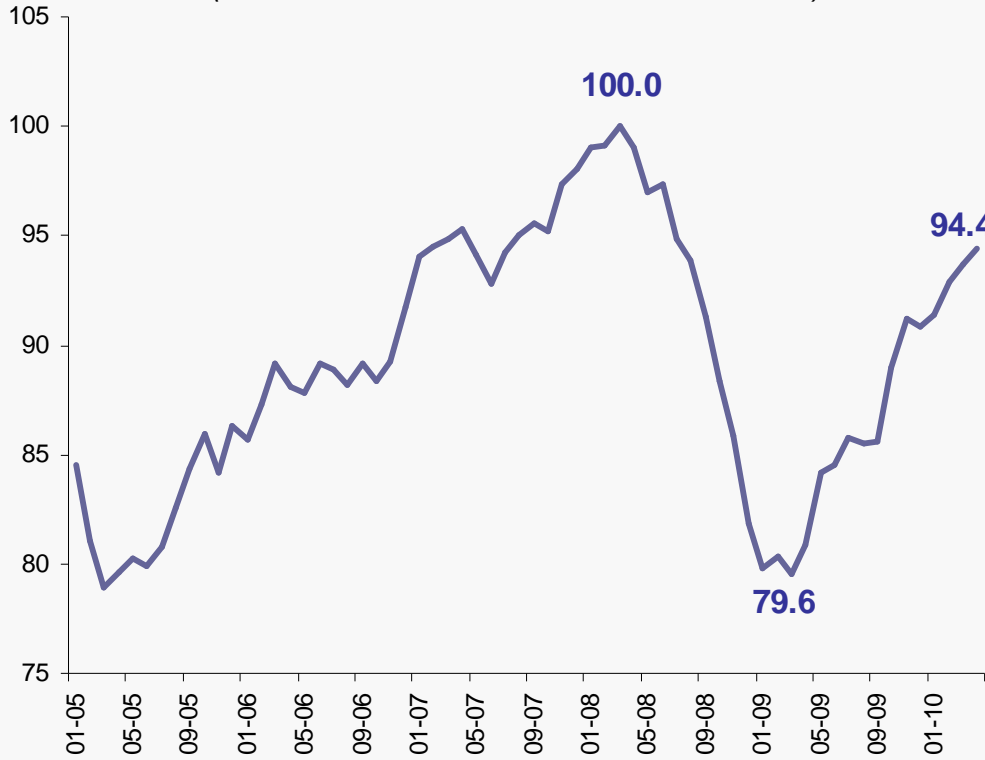
* Mevsimsellikten arındırılmış

Kaynak: TÜİK, TCMB

Üretim Gelişmeleri

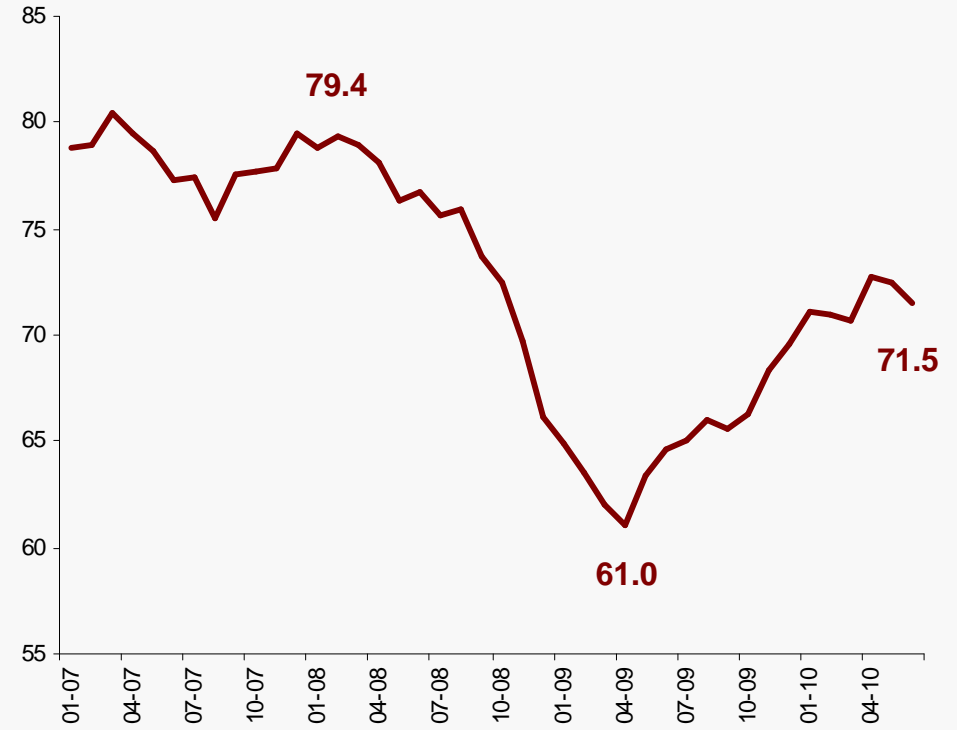
Sanayi üretimi, 2009 yılının ikinci çeyreğinden itibaren artış eğilimine girmiştir. Bununla birlikte dış talebe ilişkin belirsizliklerin devam etmesi, sanayi üretiminin kriz öncesi seviyelere geri dönmesini geciktirmektedir.

**Mevsimsellikten Arındırılmış
Sanayi Üretim Endeksi**
(Ocak 2005 – Nisan 2010, Mart 2008=100)

Kaynak: TÜİK, TCMB

**Mevsimsellikten Arındırılmış İmalat Sanayi
Kapasite Kullanım Oranı**
(Ocak 2007 – Haziran 2010, yüzde)

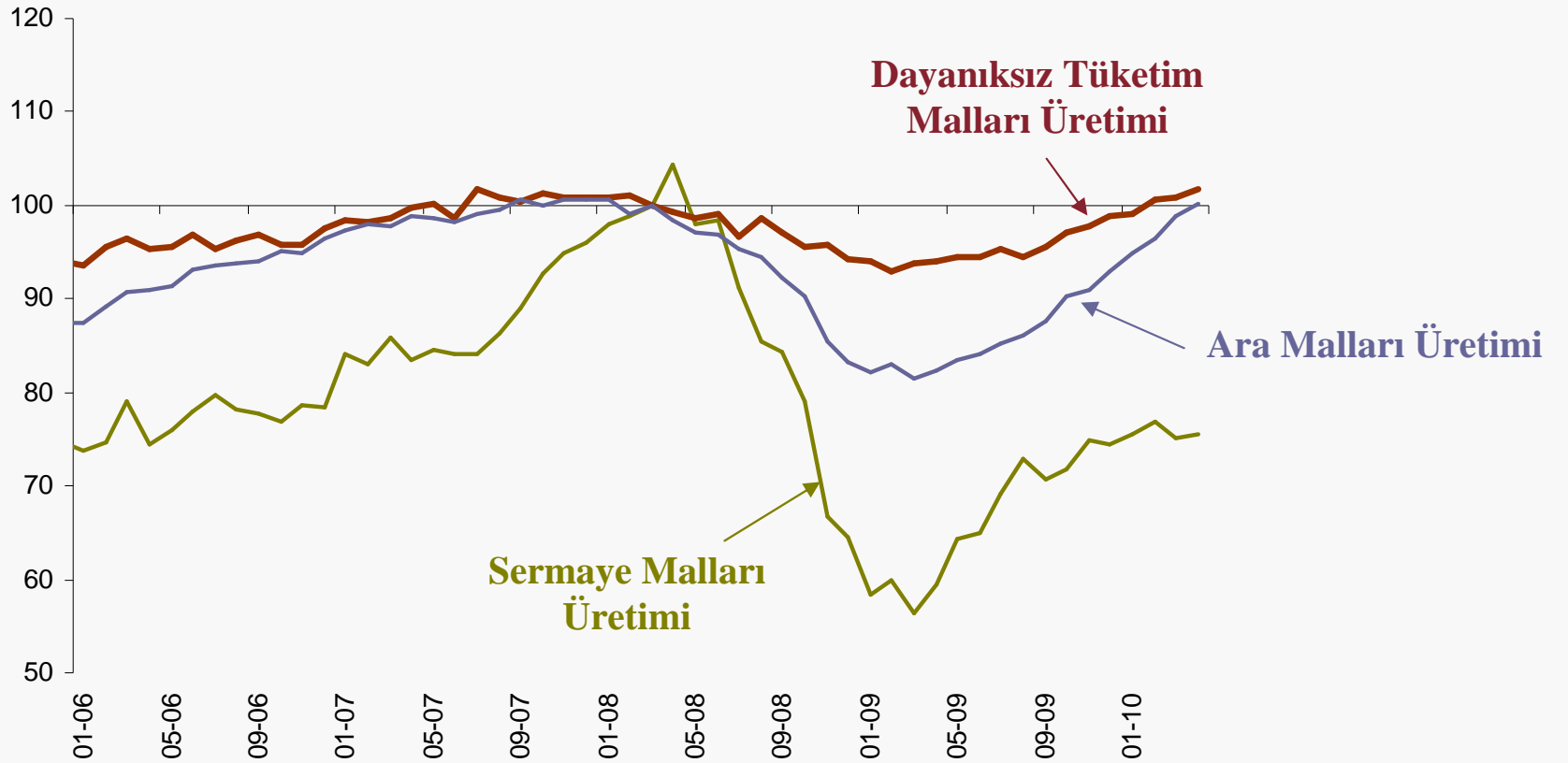

Kaynak: TCMB

Üretim Gelişmeleri

Üretimdeki toparlanma süreci, daha çok yurt içi talebe yönelik sektörlerden kaynaklanmaktadır. Yatırım malları üretimi, kriz öncesi seviyesinin altında seyretmektedir.

Ara Malları, Dayanısız Tüketim Malları ve Sermaye Malları Üretimi*
(Ocak 2006 – Nisan 2010, Mart 2008 =100)

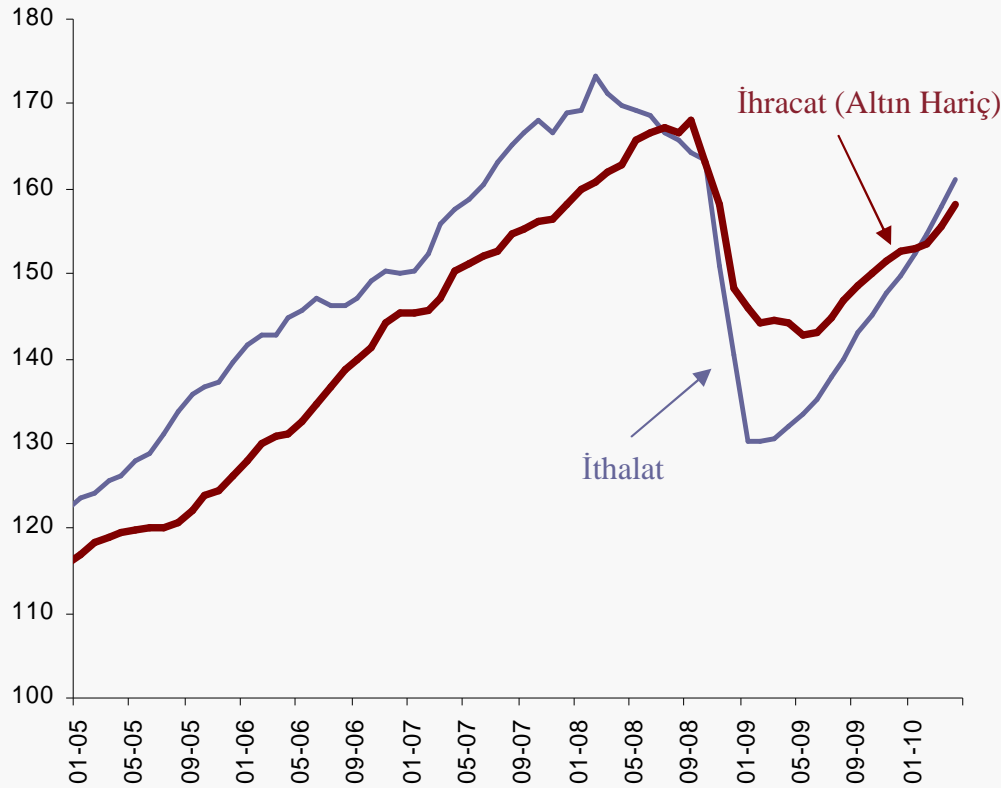

* Mevsimsellikten arındırılmış
Kaynak: TÜİK, TCMB

Dış Talep Göstergeleri

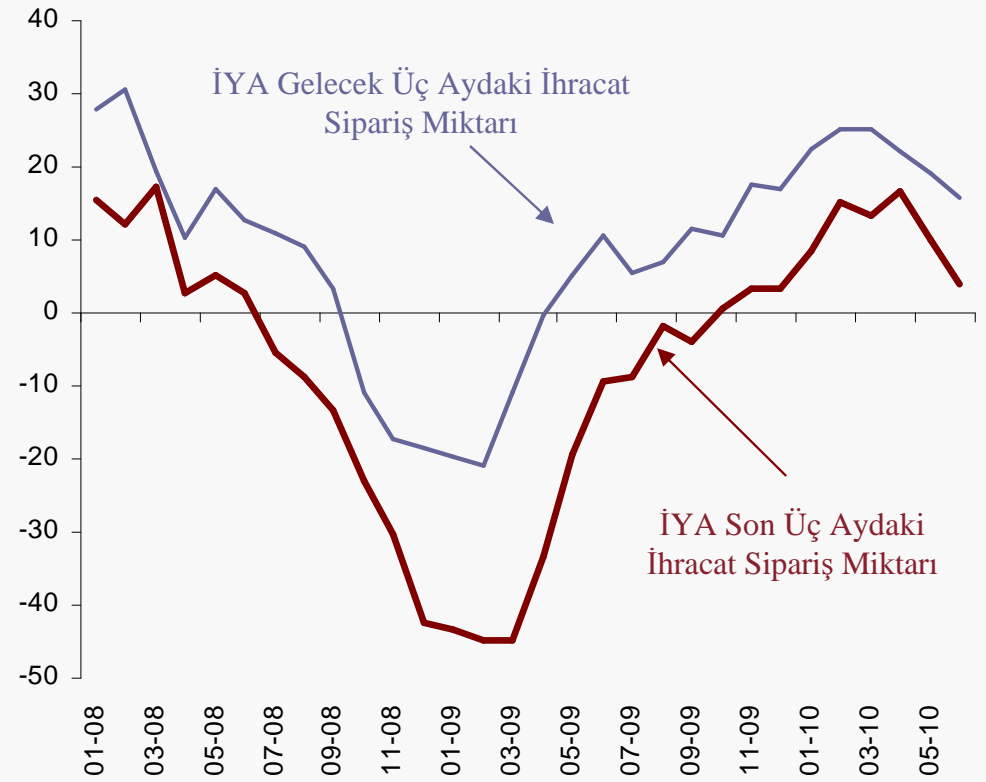
Mevsimsellikten arındırılmış verilerle altın hariç ihracat miktar endeksindeki kademeli toparlanma eğilimi Nisan ayında da sürerken, son döneme ilişkin göstergeler ihracat siparişlerinde yavaşlama sinyali vermektedir.

İhracat ve İthalat Miktar Endeksleri*
(Ocak 2005 – Nisan 2010, Ocak 2003 = 100)

* Mevsimsellikten arındırılmış, 2 aylık hareketli ortalama
Kaynak: TÜİK, TCMB

İhracat Beklentileri*
(Ocak 2008 – Haziran 2010)

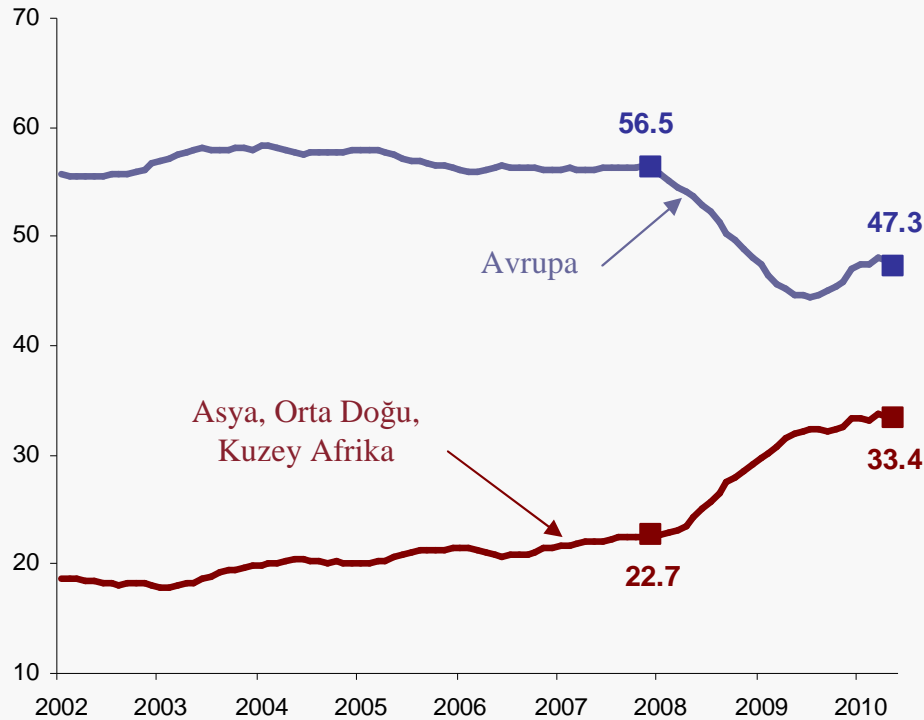
* Mevsimsellikten arındırılmış
Kaynak: TCMB

İhracat Pazarları

Türkiye'nin son dönemde ihracat pazarlarını çeşitlendirmesi, Avrupa ekonomilerinde yaşanan sorunların ihracatımız üzerindeki etkisini sınırlamıştır. Örnek olarak 2010 yılı Mayıs ayı itibarıyla son 3 ayda Çin'e yapılan ihracat, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 149 artış göstermiştir.

Türkiye'nin İhracat Pazarları

(Ocak 2002 – Nisan 2010, toplam ihracatın yüzdesi)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Örnek: Çin'e Yapılan İhracat

(2006 1. Çeyrek – 2010 2. Çeyrek, toplam ihracatın yüzdesi)

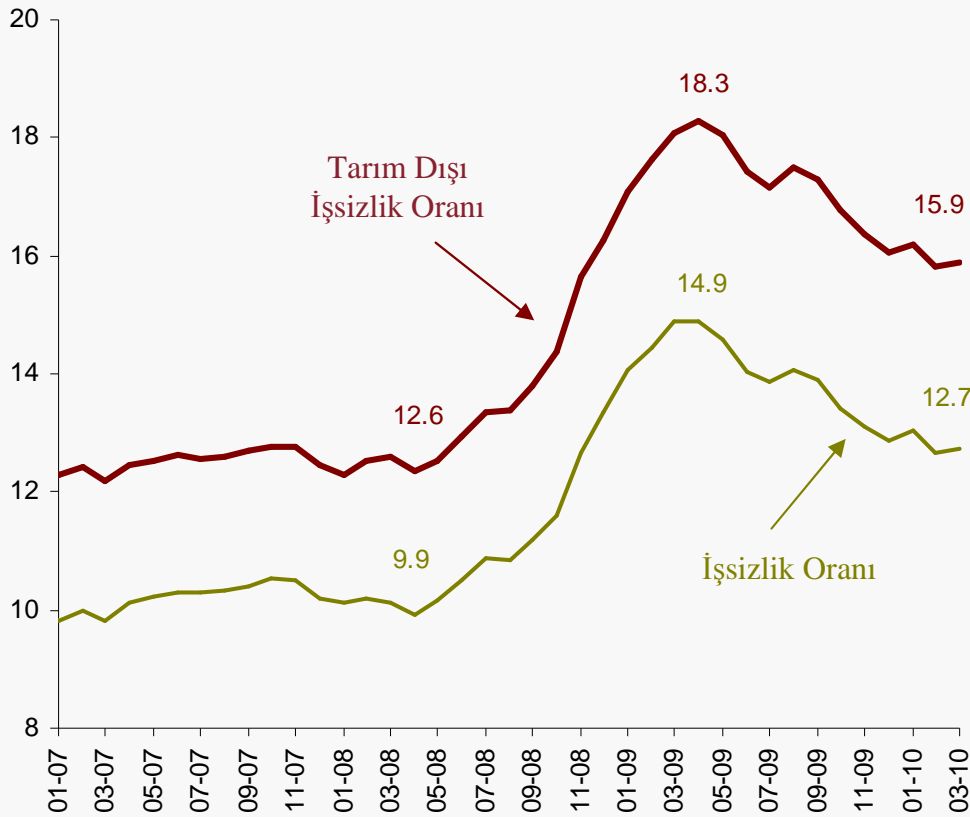

* Mayıs 2010
Kaynak: TÜİK, TCMB

İşgücü Piyasası

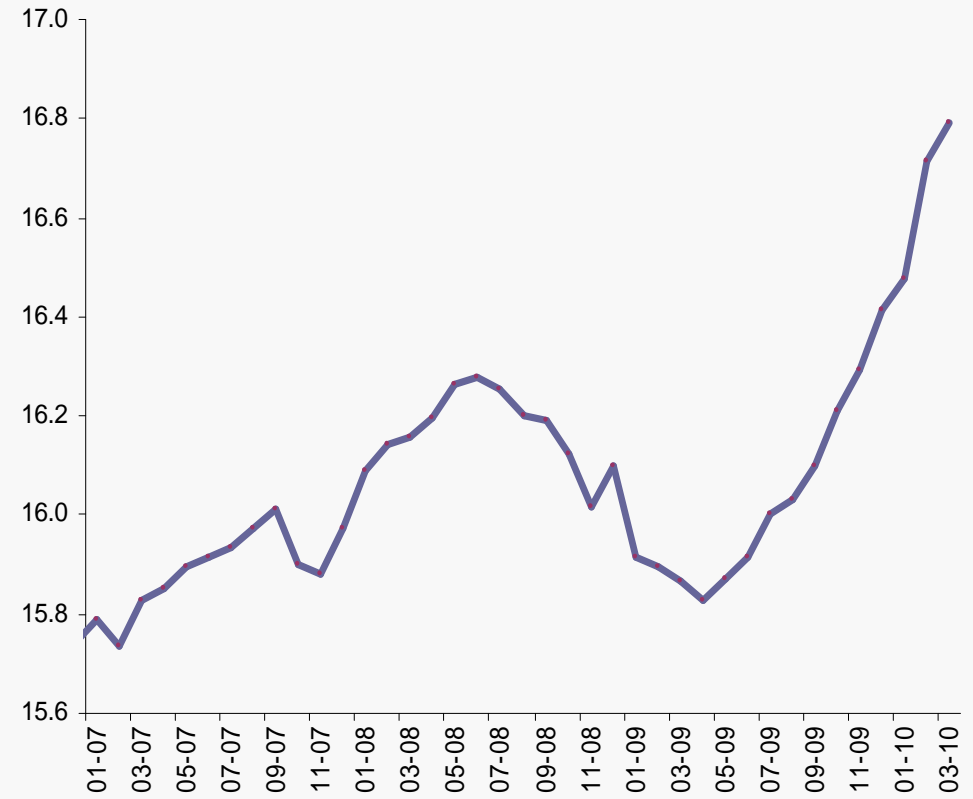
İstihdam koşullarındaki iyileşme devam etmekle birlikte, işsizlik oranları halen yüksek seviyesini korumaktadır.

İşsizlik Oranları*
(Ocak 2007 – Mart 2010, yüzde)

*Mevsimsellikten Arındırılmış
Kaynak: TÜİK, TCMB

Tarım Dışı İstihdam*
(Ocak 2007 - Mart 2010, milyon kişi)

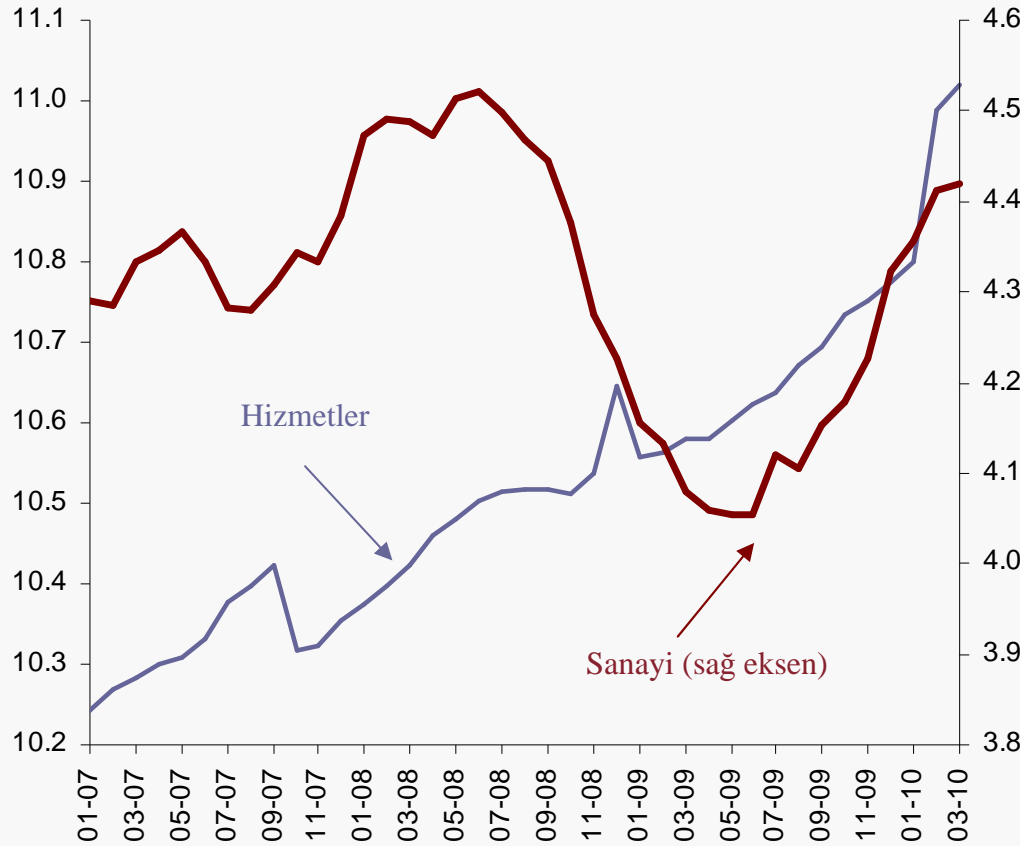

*Mevsimsellikten Arındırılmış
Kaynak: TÜİK, TCMB

İşgücü Piyasası

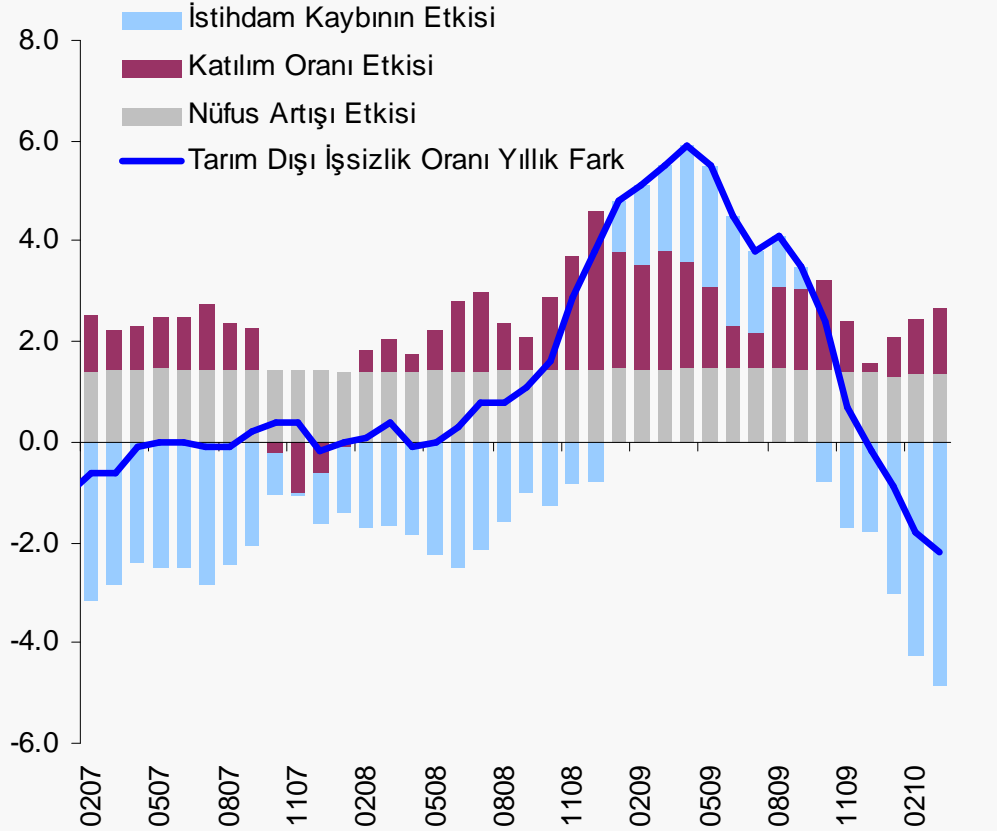
Tarım dışı istihdam, hem hizmetler hem de sanayi sektöründeki olumlu gelişmelerin katkısıyla yüksek oranlı artışlar göstermektedir.

Sanayi ve Hizmetler İstihdamı*
(Ocak 2007 – Mart 2010, milyon kişi)

* Mevsimsellikten arındırılmış
Kaynak: TÜİK, TCMB

Tarım Dışı İşsiz Sayısındaki Değişimin Dağılımı
(Şubat 2007 - Mart 2010, yıllık yüzde katkı)

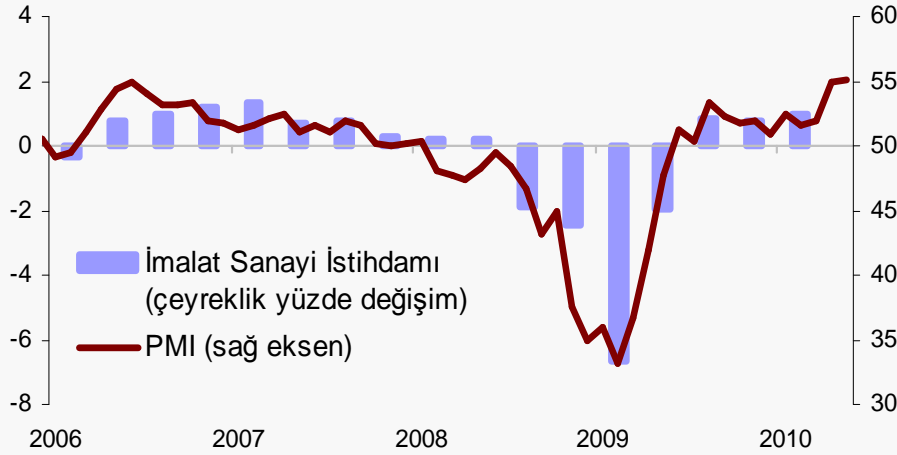

Kaynak: TÜİK, TCMB

İşgücü Piyasası

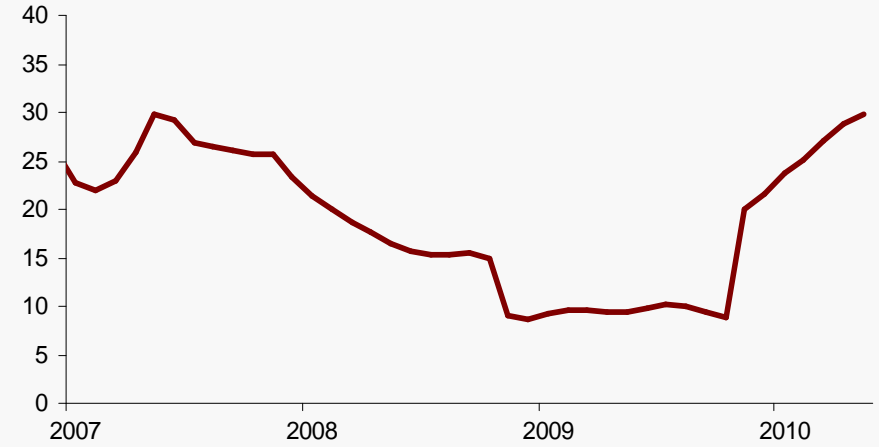
İşgücü piyasasına ilişkin diğer göstergeler de olumlu sinyaller vermektedir.

İmalat Sanayi İstihdamı ve PMI İstihdam Endeksi
(Ocak 2006 – Mayıs 2010)

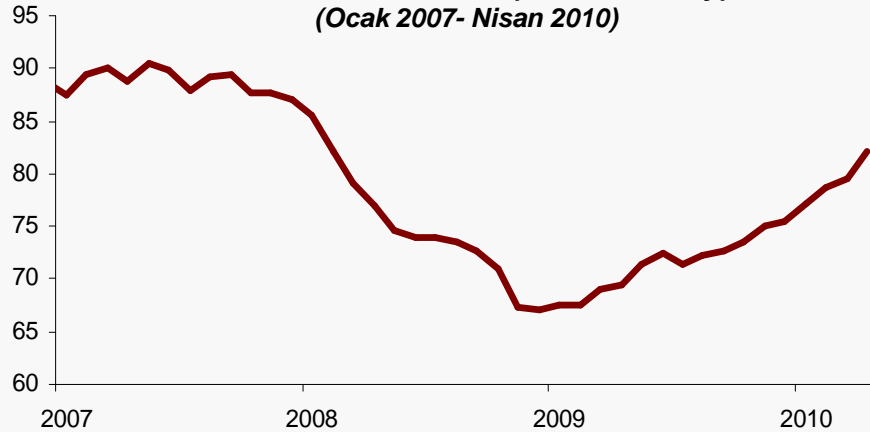
Kaynak: TÜİK Sanayi İş Gücü Girdi Göstergeleri, Markit, TCMB

Özel Sektörde Açık İş Oranı*
(Ocak 2007 – Mayıs 2010, yüzde)

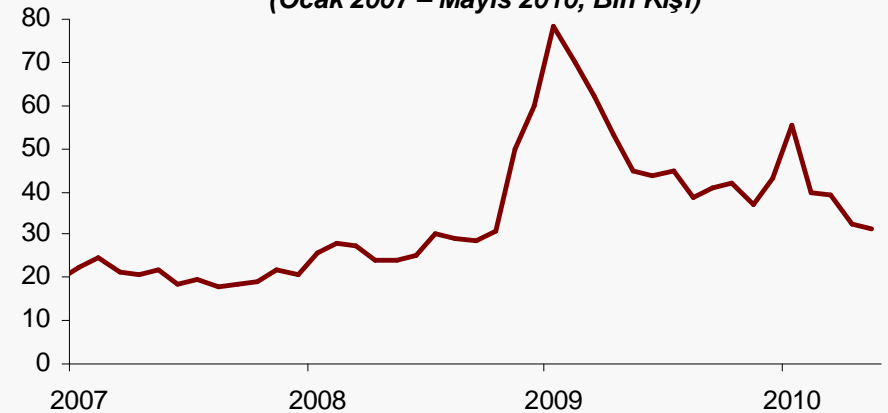
*İŞKUR'da kayıtlı Açık İşlerin İŞKUR'a iş aramak için başvuran işsizlere oranı

İş Bulma Olanakları (Gelecek 6 Ay)
(Ocak 2007- Nisan 2010)

Kaynak: Tüketici Güven Endeksi, TCMB

İşsizlik Sigortasına Yapılan Başvurular
(Ocak 2007 – Mayıs 2010, Bin Kişi)

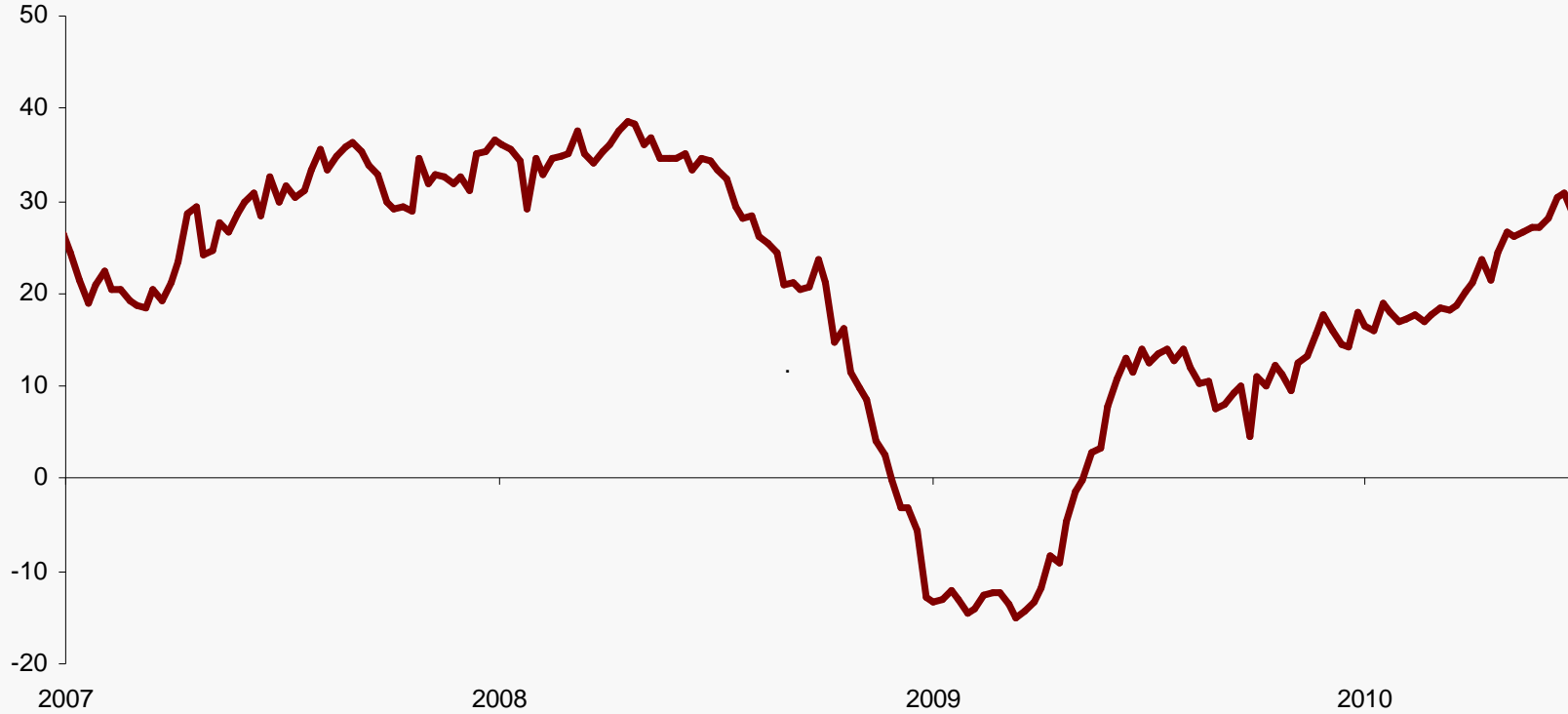

Kaynak: TCMB

Kredi Gelişmeleri

2010 yılının ikinci çeyreğinde, banka kredilerinde artış eğilimi hızlanarak devam etmiştir.

Toplam Kredi Hacminin Haftalık Değişimi*
(Ocak 2007 – Haziran 2010, yıllıklandırılmış 13 haftalık hareketli ortalama)

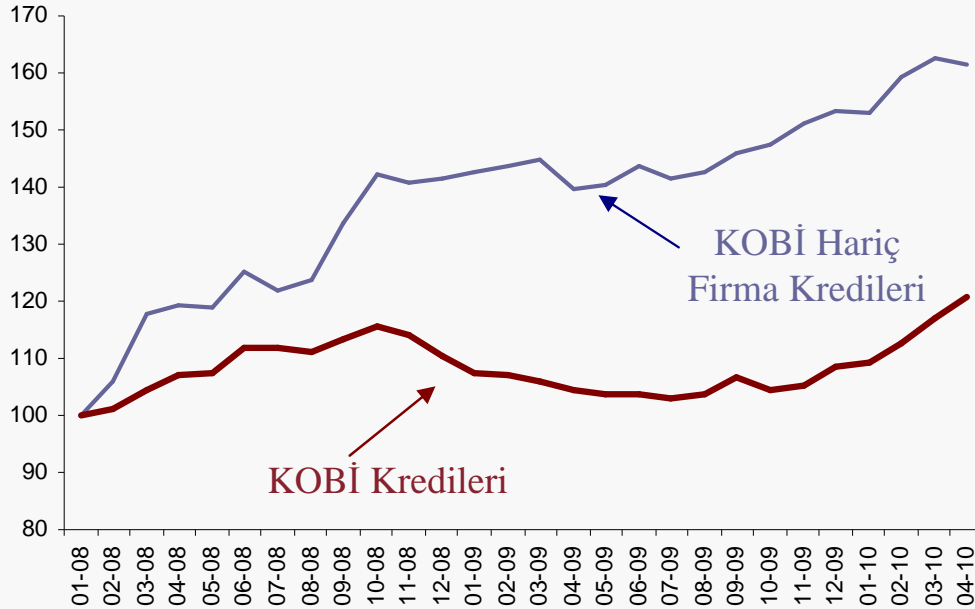
* Mevduat, kalkınma, yatırım ve katılım bankaları ile tüketici finansman şirketlerinin toplamı; kur etkisinden arındırılmış
Kaynak: BBDK, TCMB

Firmalara Verilen Krediler

Son dönemde krediye erişim imkanlarında iyileşme sağlanmasıyla beraber küresel krizden en çok etkilenen KOBİ'lere kullanılan kredi miktarında yüksek artışlar yaşanmıştır. Bu firmaların takibe dönüşen kredi oranları da gerilemektedir.

Firma ve KOBİ Kredileri

(Ocak 2008 – Nisan 2010, Ocak 2008=100)

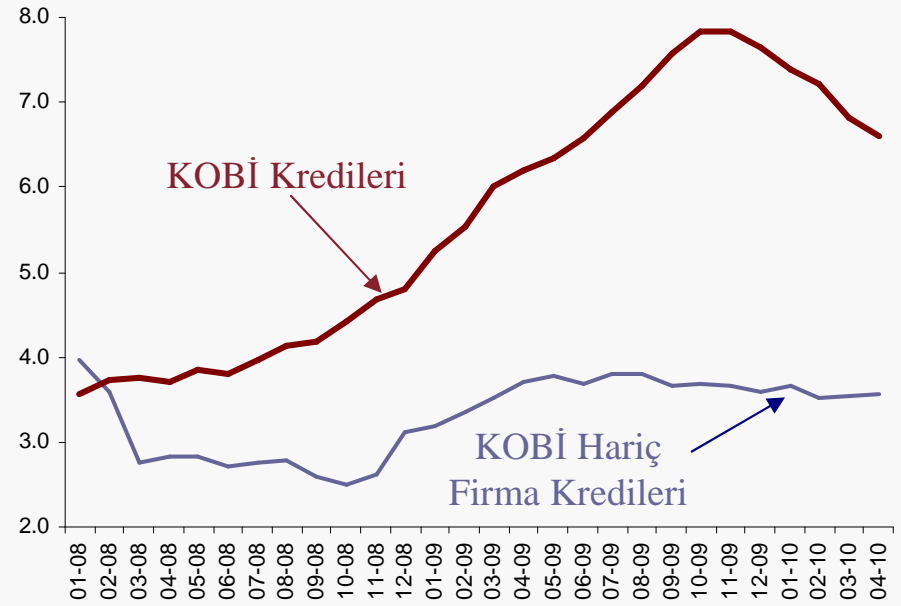

milyar TL	KOBİ Kredileri	KOBİ Hariç Firma Kredileri
04.2009	80.0	163.6
04.2010	92.6	189.1

Kaynak: BDDK, TCMB

TGA'ya Dönüşüm Oranı

(Ocak 2008 – Nisan 2010, yüzde)

yüzde	KOBİ Kredileri	KOBİ Hariç Firma Kredileri
04.2009	6.2	3.7
04.2010	6.6	3.6

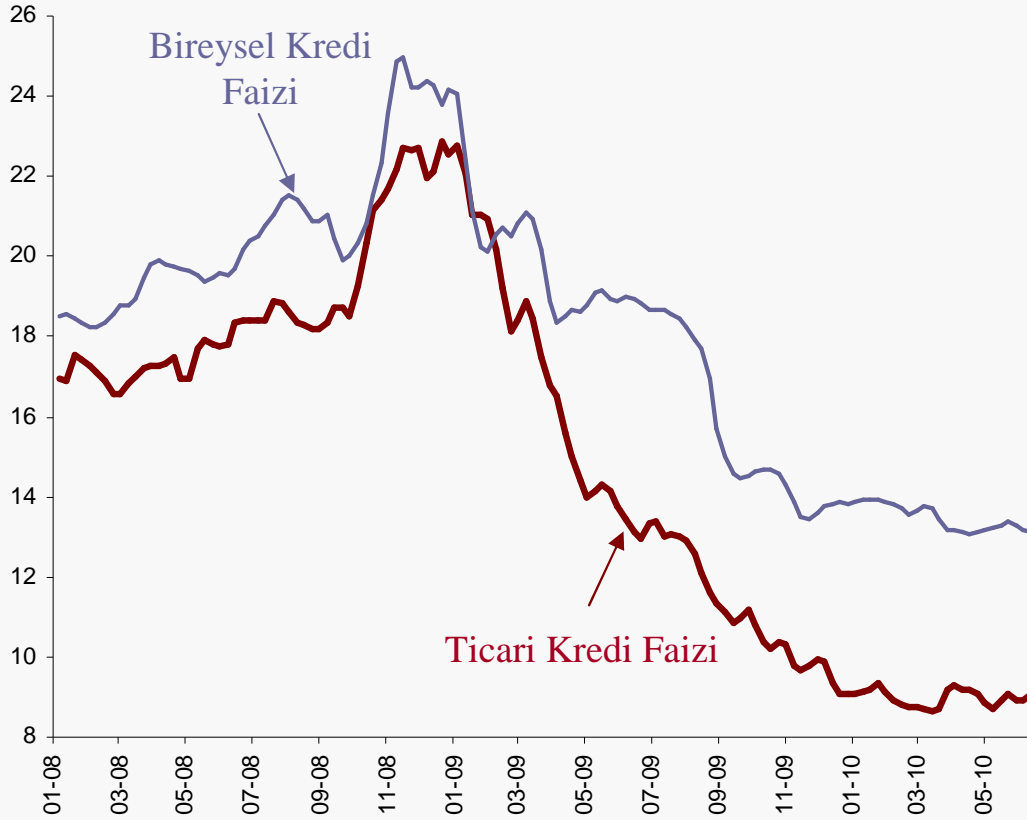
Kaynak: BDDK, TCMB

Kredi Koşulları

Kredi faizleri düşük seviyelerini korumaktadır.

Kredi Faiz Oranları*

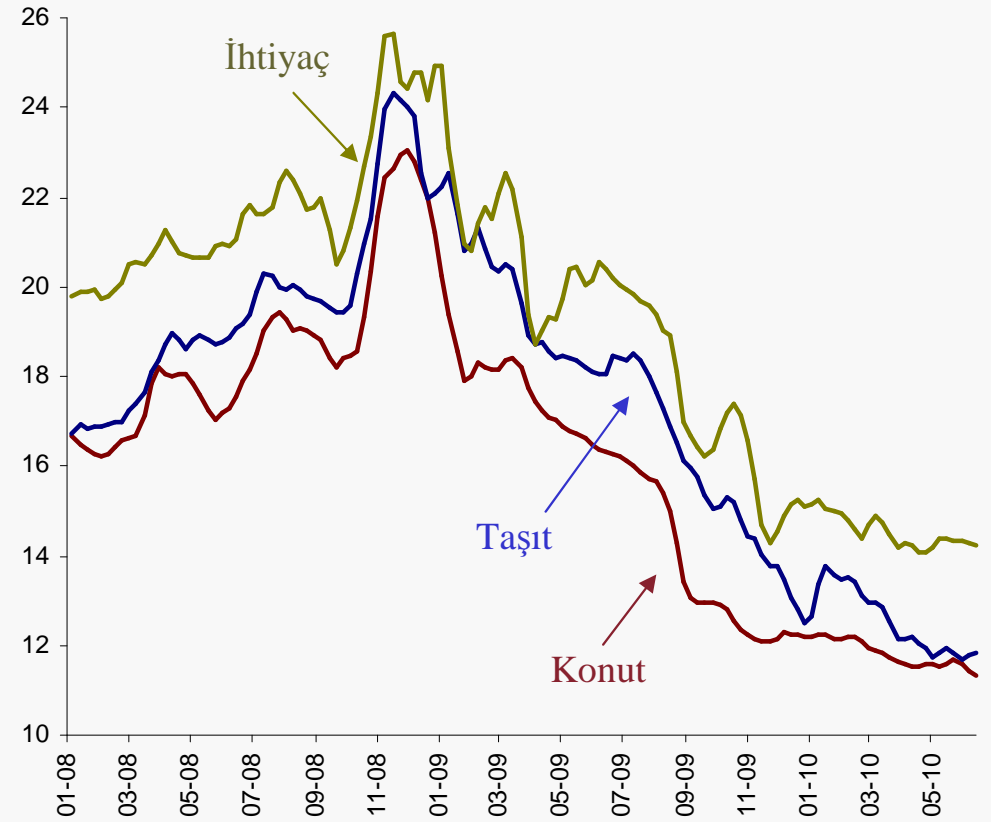
(Ocak 2008 – Haziran 2010, yıllık yüzde)

* 2 haftalık hareketli ortalama
Kaynak: BDDK, TCMB

Tüketici Kredileri Faiz Oranları*

(Ocak 2008 – Haziran 2010, yıllık yüzde)

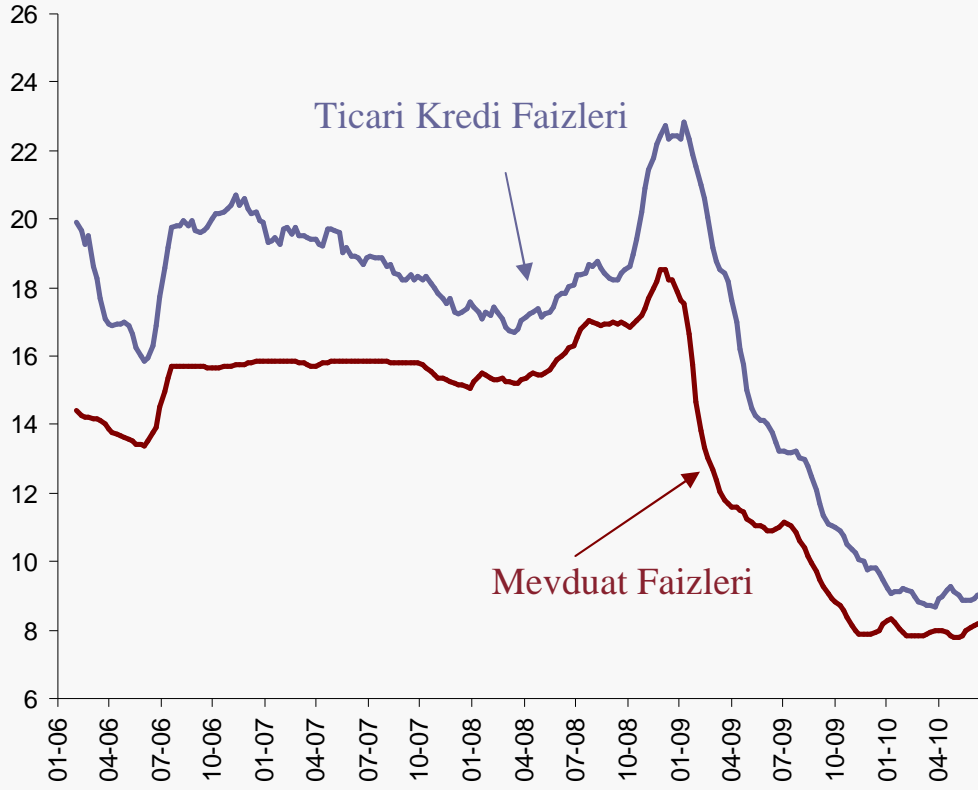

* 2 haftalık hareketli ortalama
Kaynak: BDDK, TCMB

Kredi Koşulları

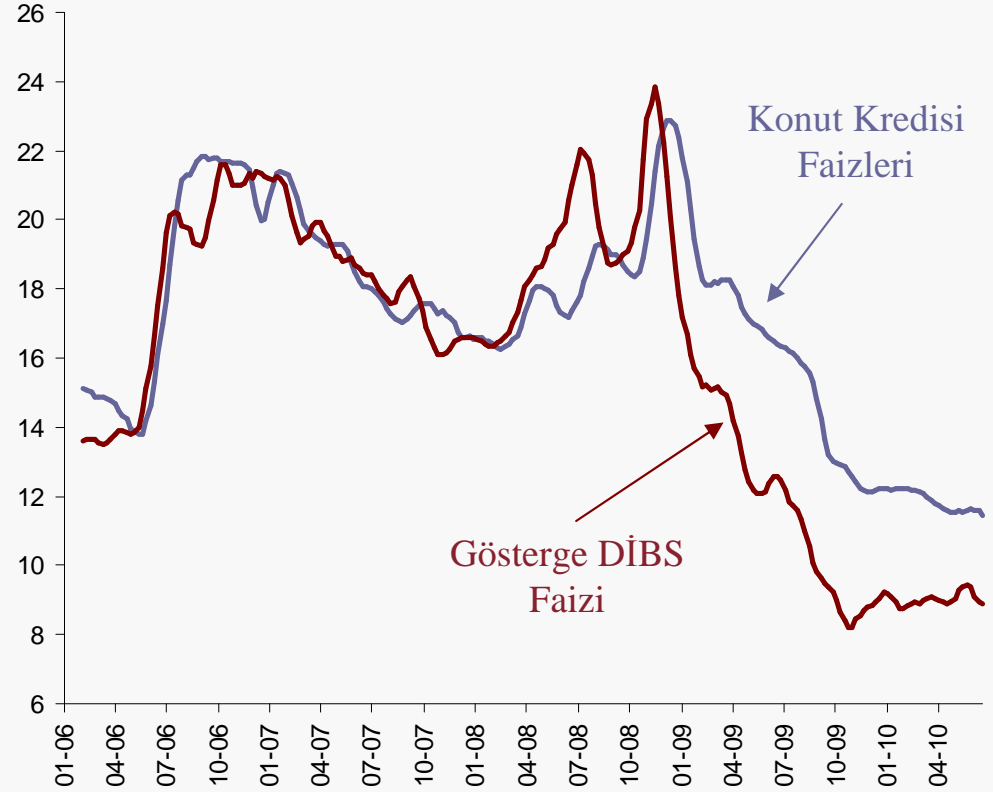
Finansal sıkılık göstergelerinde 2009 yılı dördüncü çeyreği itibarıyla belirginleşen olumlu görünüm sürmektedir.

Ticari Kredi Faizleri ve Mevduat Faizleri*
(Ocak 2006 – Haziran 2010, yıllık yüzde)

* 4 haftalık hareketli ortalama, Ağırlıklı ortalama akım faiz oranlarıdır.
Kaynak: TCMB

Konut Kredisine Faizleri ve Gösterge DİBS Faizi*
(Ocak 2006 – Haziran 2010, 4 haftalık hareketli ortalama, yıllık yüzde)

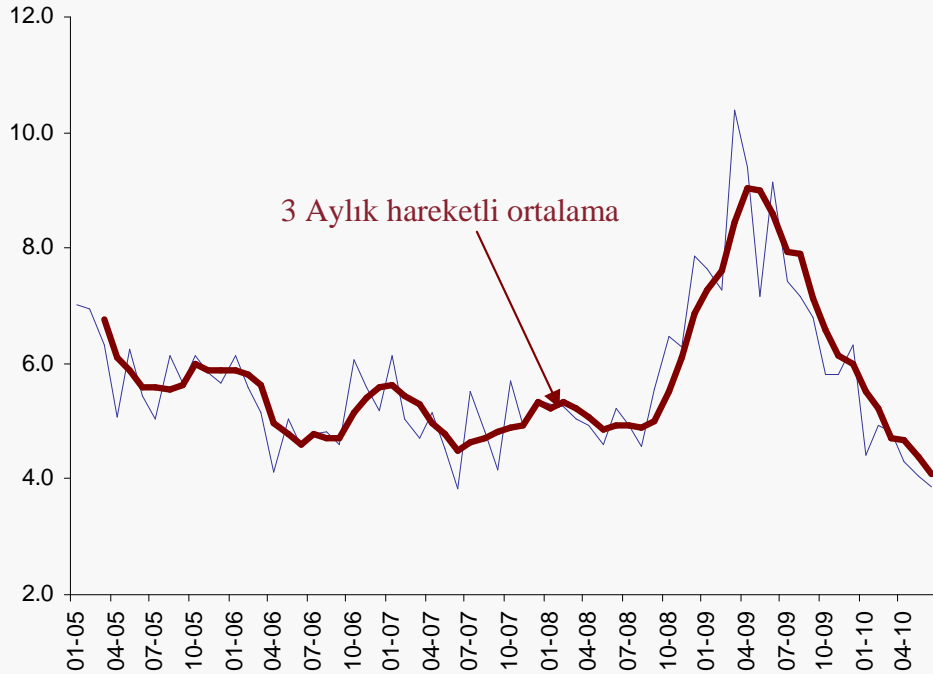

* 4 haftalık hareketli ortalama, Ağırlıklı ortalama akım faiz oranlarıdır.
Kaynak: TCMB

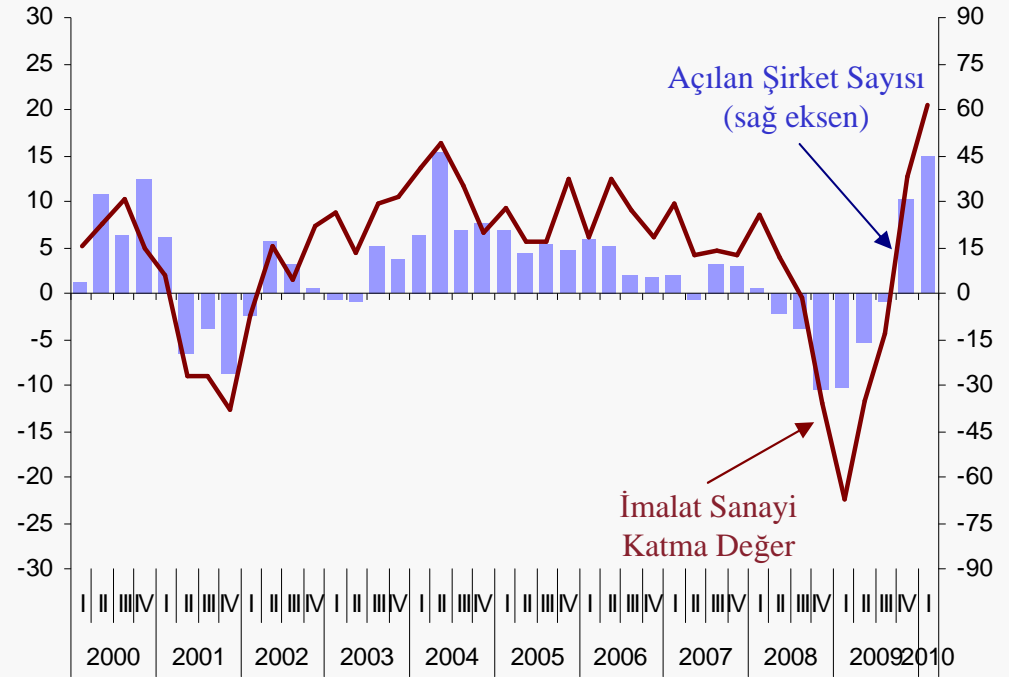
Ticari Faaliyetler

Karşılıksız çıkan çek sayısı, son dönemde *belirgin* bir azalma eğilimi sergilemektedir. Yeni kurulan şirket sayısındaki hızlı artış da iktisadi faaliyette canlanmaya işaret etmektedir.

Karşılıksız Çıkan Çek Adedinin Takas Odasına İbraz Edilen Toplam Çek Adedine Oranı
(Ocak 2005 – Haziran 2010, yüzde)

Açılan Şirket Sayısı ve GSYİH İmalat Sanayi
(2000 1.Ç – 2010 1.Ç, bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde değişim)

2007	2008	2009-I	2009-II	2009-III	2009-VI	2010-I	2010-II
5.04	5.60	10.40	9.15	6.79	6.34	4.82	4.40

Kaynak: BTOM , TCMB

Yüzde Değişim	08-IV	09-I	09-II	09-III	09-IV	10-I
İmalat Sanayi	-12.0	-22.3	-11.7	-4.5	12.8	20.6
Açılan Şirket	-31.4	-30.6	-15.8	-2.8	30.5	44.6

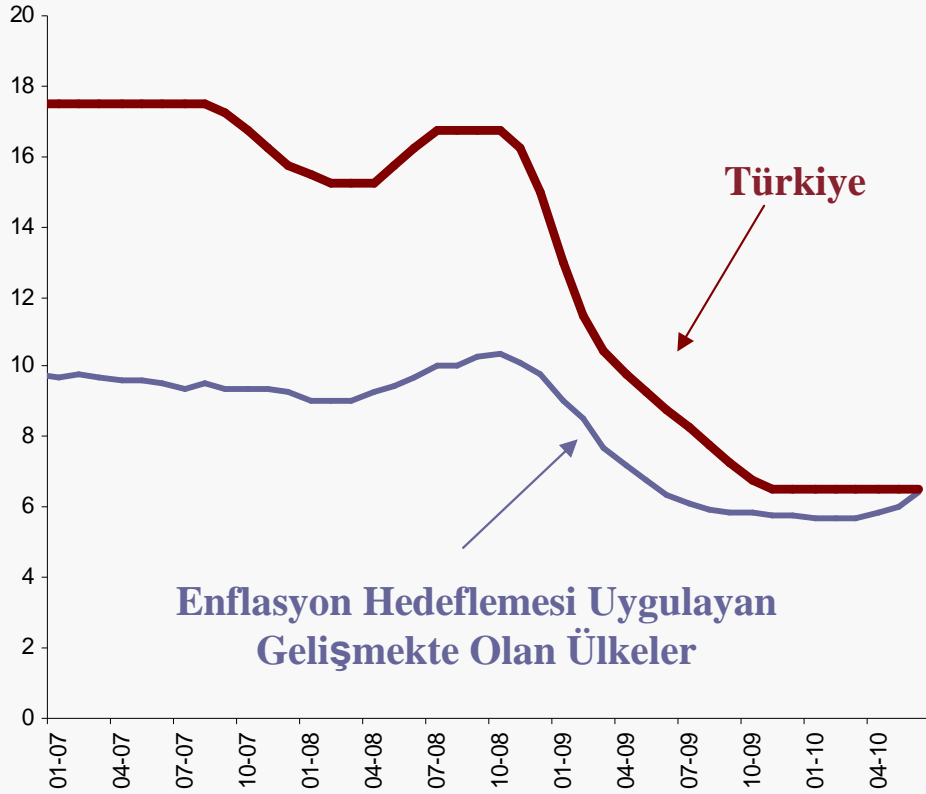
Kaynak: TOBB, TÜİK, TCMB

IV. Para Politikası Duruşu

Para Politikası Duruşu

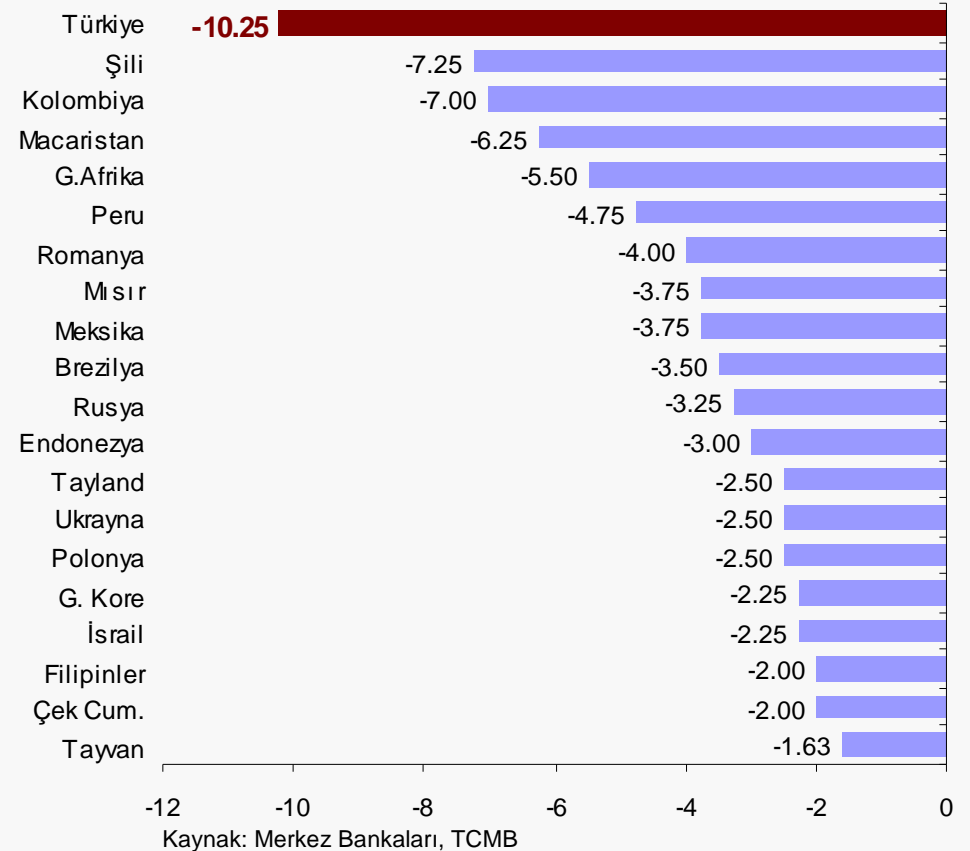
Türkiye’de finansal sistemin görece sağlamlığı, fiyat istikrarını sağlama temel amacımız ile çelişmeksizin, küresel krizin ekonomimiz üzerinde yaratabileceği olumsuzlukları sınırlamaya odaklanmamıza imkan sağlamıştır.

Enflasyon Hedeflemesi Uygulayan Gelişmekte Olan Ülkelerde ve Türkiye’de Kısa Vadeli Faiz Oranları
(Ocak 2007– Mayıs 2010, yüzde)

Kaynak: Merkez Bankaları, TCMB

Gelişmekte Olan Ülkelerde Kısa Vadeli Faiz Oranlarının Değişimi
(Kasım 2008 – Haziran 2010, yüzde puan)

Kaynak: Merkez Bankaları, TCMB

Para Politikası Duruşu

Reel faizin durgunluk dönemlerinde düşmesi, sağlıklı işleyen ekonomilerde beklenen bir gelişme olmakla birlikte, Türkiye ekonomisinde daha önce gözlenmemiş bir durumdur.

Seçilmiş Ülkelerde Enflasyon ve Kısa Vadeli Faiz Oranları
(Temmuz 2010, yüzde)

	Kısa Vadeli Faiz Oranları	2010 Enflasyon Beklentileri	Reel Politika Faiz Oranları
Şili	1.00	3.50	-2.42
Tayland	1.25	3.50	-2.17
Türkiye	6.50	8.01	-1.40
Çek C.	0.75	1.50	-0.74
Kore	2.00	2.75	-0.73
Filipinler	4.00	4.60	-0.57
Meksika	4.50	5.00	-0.48
Malezya	2.50	2.10	0.39
Macaristan	5.25	4.40	0.81
G.Afrika	6.50	5.40	1.04
Polonya	3.50	2.30	1.17
Çin	5.31	3.40	1.85
Brezilya	10.25	5.50	4.50

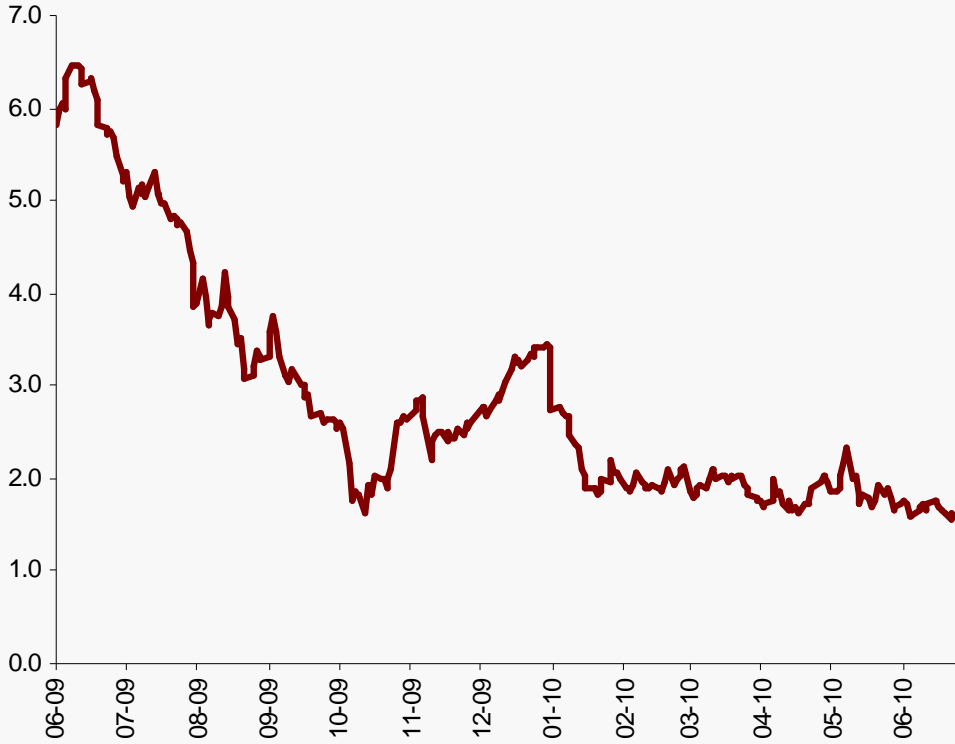
Negatif Reel Faize Sahip Ekonomiler

Kaynak: Bloomberg, TCMB

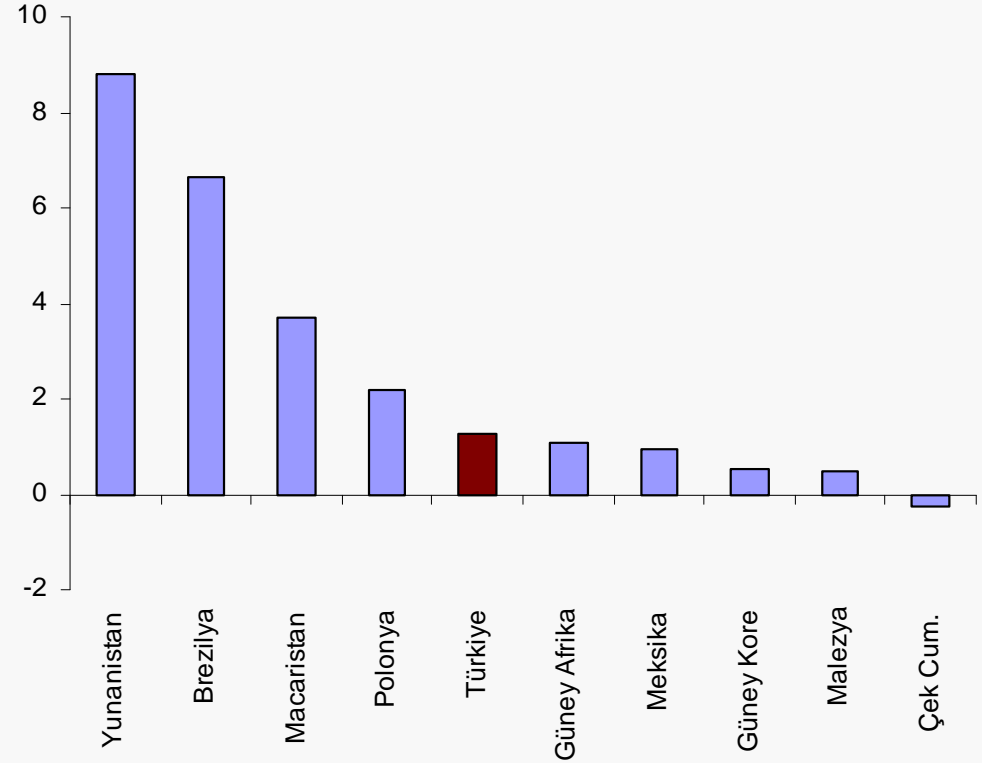
Reel Faiz

TCMB'nin faiz indirimleri sonucunda istikrarlı biçimde azalan reel piyasa faizlerinin iktisadi faaliyetteki toparlanmaya rağmen yükseliş eğilimi göstermemesi, Türkiye'de reel faizlerin kriz sonrası süreçte de düşük seviyelerde kalabileceğinin göstergesidir.

Türkiye'de Reel Faiz Oranı*
(Haziran 2009 – Haziran 2010, 2 yıllık, yüzde)

Gelişmekte Olan Ülkelerde Reel Faiz Oranları*
(2 yıllık, yüzde, Haziran 2010)

* Getirisi eğrisi ile elde edilen 2 yıllık nominal faizler ile 24 aylık enflasyon beklentileri kullanılmıştır.

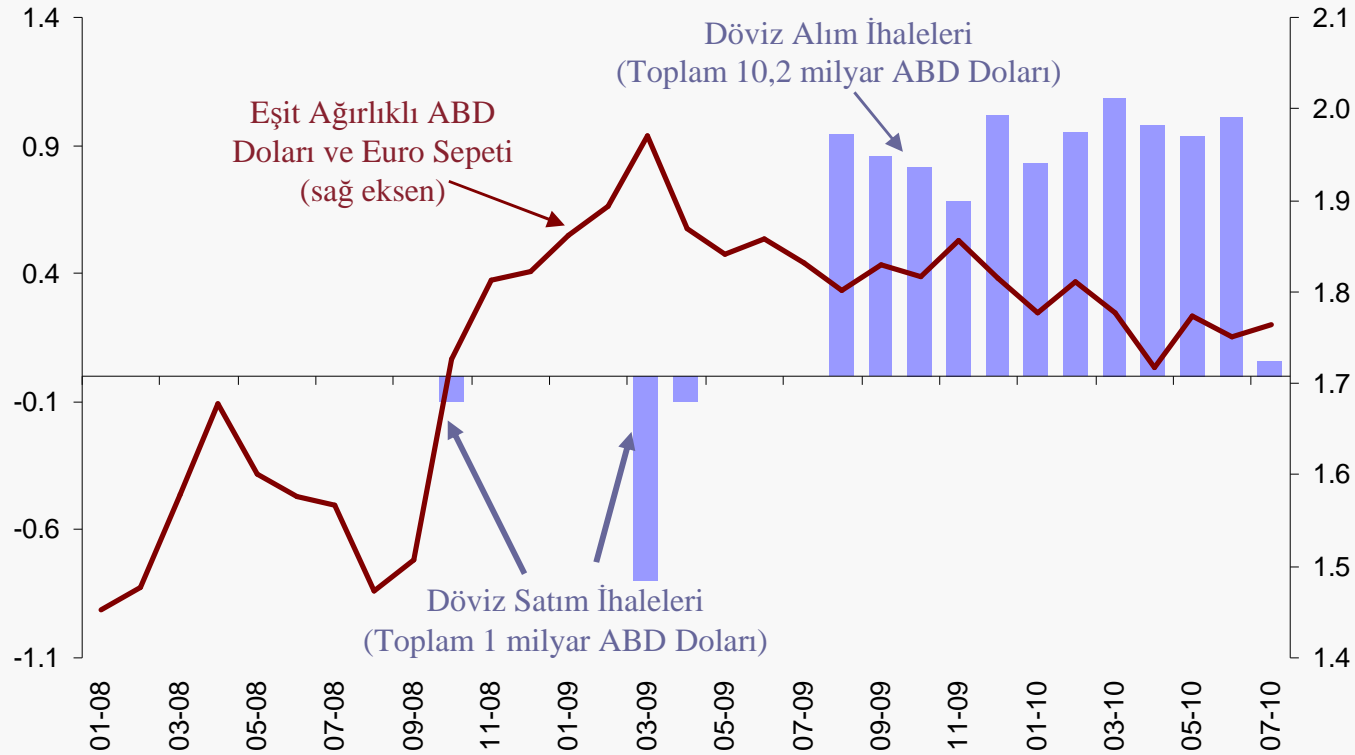
Kaynak: TCMB, TÜİK

Kaynak: Bloomberg, Consensus Forecast TCMB

Para Politikası Duruşu

4 Ağustos 2009 tarihinden bu yana gerçekleştirilen döviz alım ihaleleri ile toplam 10,2 milyar ABD doları döviz alınmış ve piyasaya yaklaşık 15,3 milyar TL likidite verilmiştir.

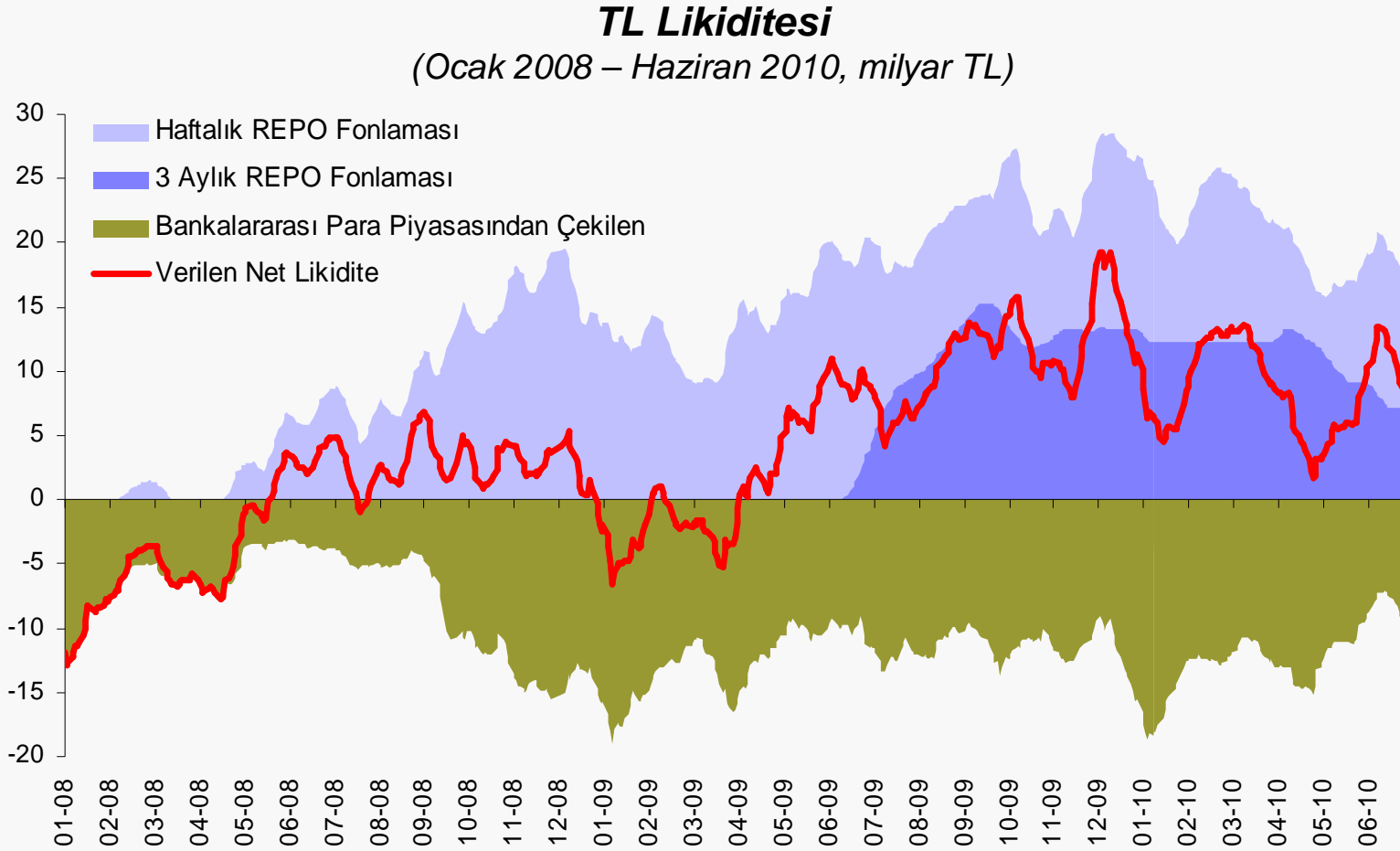
TL Karşılığı Döviz Alım ve Satım İhaleleri ve Döviz Sepeti
(Ocak 2008 – Temmuz 2010*)

*2 Temmuz 2010 itibarıyla
Kaynak: TCMB

Likidite Yönetimi

Merkez Bankası 2008 yılı ikinci çeyreğinden bu yana bankacılık sistemine ihtiyacının üzerinde likidite sağlayarak piyasalarda likidite sıkışıklığı yaşanmasını engellemiştir.

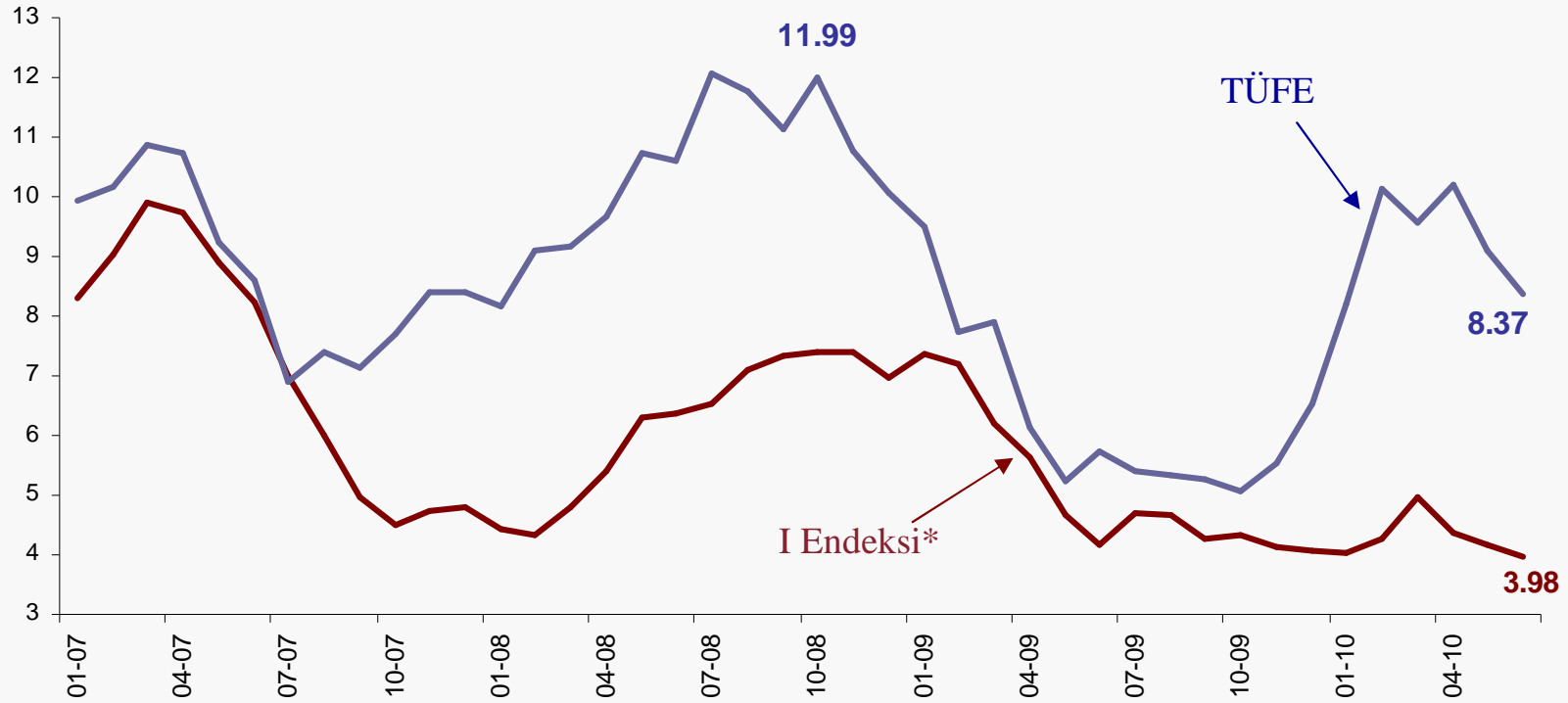
Kaynak: TCMB

V. Enflasyon Görünümü

Enflasyon Gelişmeleri

Haziran ayında tüketiciler fiyatları yıllık enflasyonu yüzde 8,37 olarak gerçekteşmiştir. Geçici vergi etkisinden arındırılmış çekirdek enflasyon göstergesi (I endeksi) yüzde 3,98 ile 2004 yılından bu yana en düşük seviyesine gerilemiştir.

Enflasyon Göstergeleri
(Ocak 2007 – Haziran 2010, yıllık yüzde değişim)

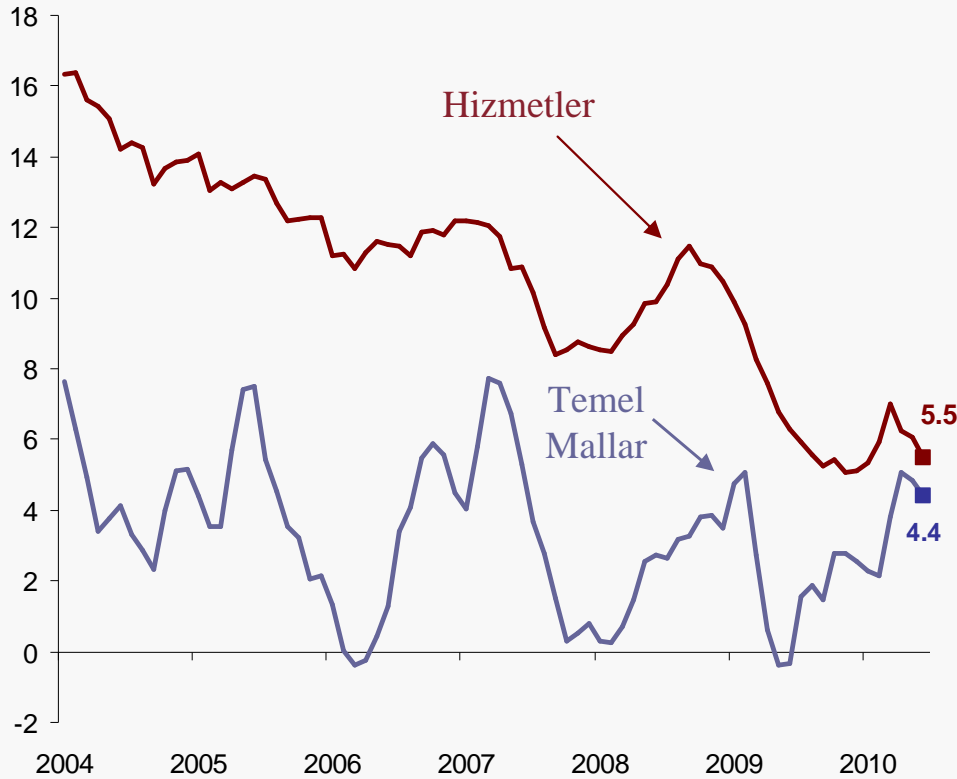

* Geçici vergi indirimlerinin etkisinden arındırılmış
Kaynak: TÜİK, TCMB

Enflasyonun Bileşenleri

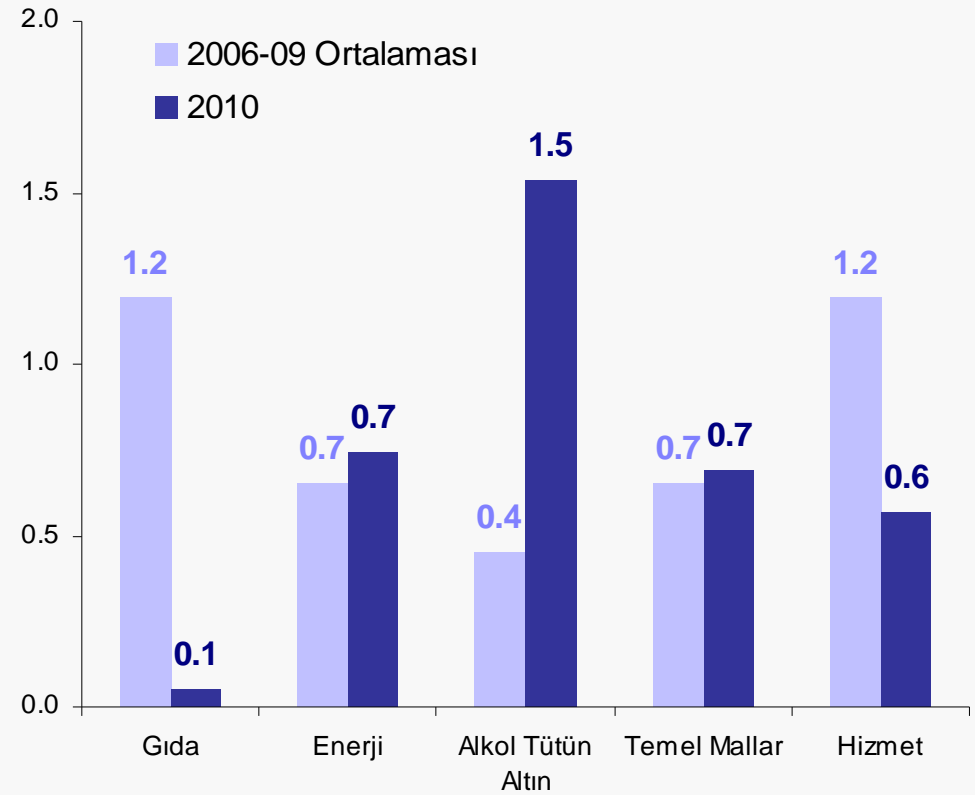
2010 yılı Haziran ayı itibarıyla, altı aylık enflasyona gıda ürünlerin katkısı 0,1 puana gerilerken, temel mal ve hizmetlerin katkısı 1,3 puan ile geçmiş dönemler ortalamasının oldukça altında gerçekleşmiştir.

Mal ve Hizmet Enflasyonu
(Ocak 2004 – Haziran 2010, yıllık yüzde değişim)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Gruplar İtibarıyla TÜFE
(İlk 6 aylık katkı, yüzde puan)

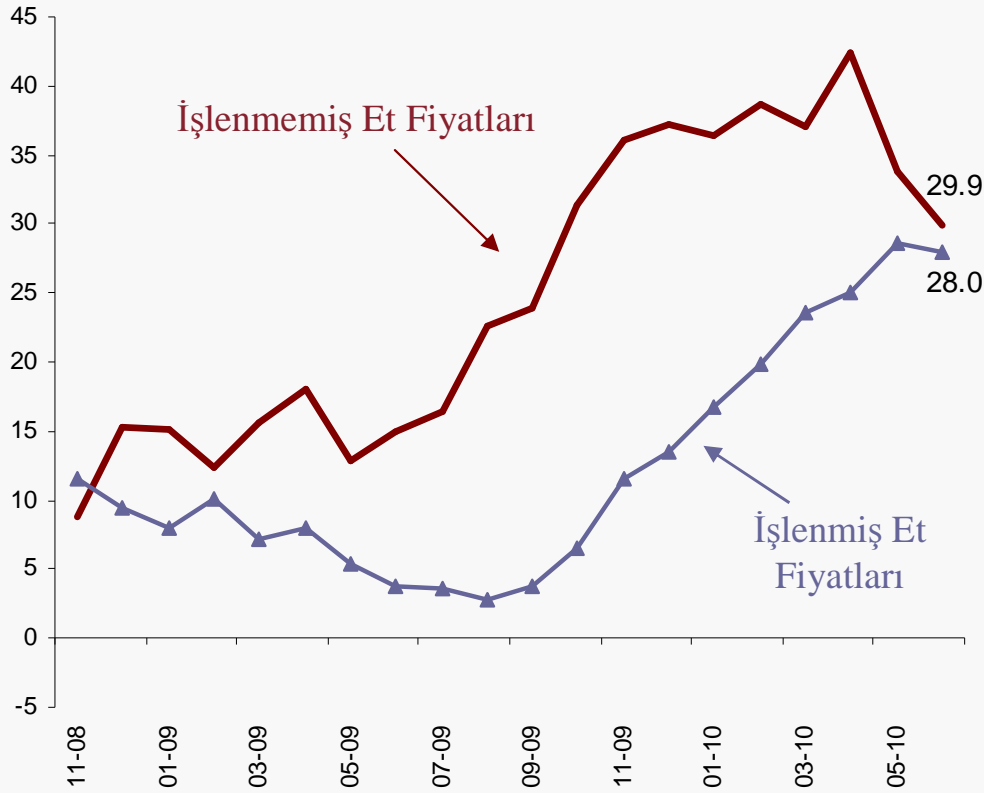

Kaynak: TÜİK, TCMB

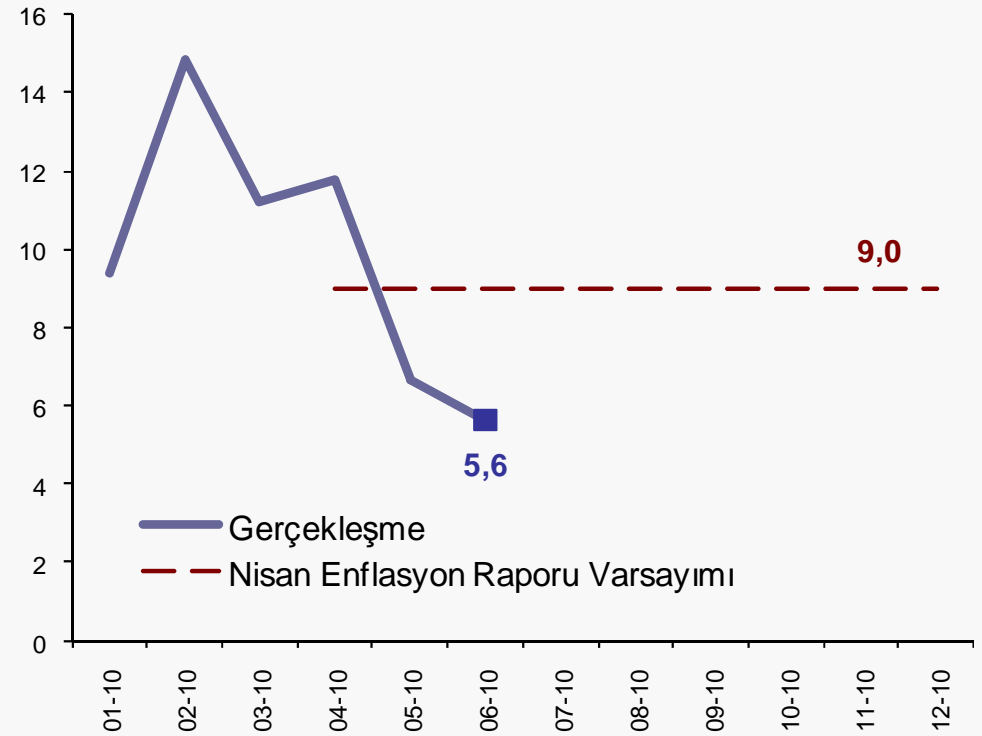
Gıda Fiyatları

Son dönemde işlenmemiş gıda fiyatlarında meydana gelen düşüşler neticesinde gıda fiyatları enflasyonu, Nisan ayı Enflasyon Raporunda yaptığımız ve enflasyon tahminlerimizde baz olarak aldığımız varsayımların altında gerçekleşmiştir.

Gıda Fiyatları Enflasyonu
(Kasım 2008 – Haziran 2010, yıllık yüzde değişim)

Kaynak: TÜİK, TCMB

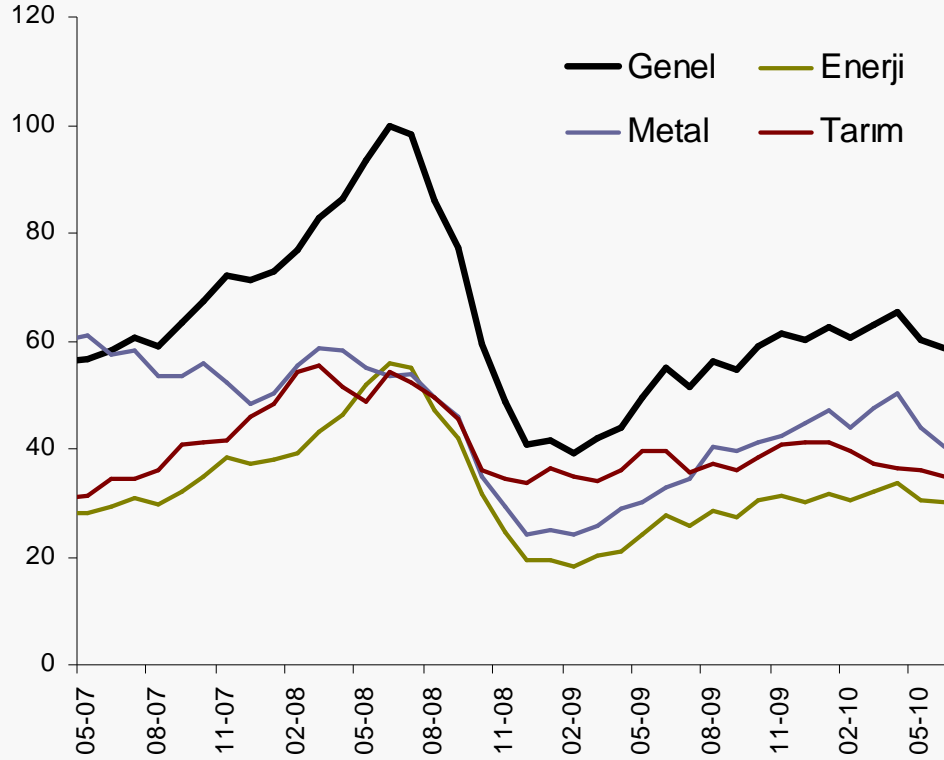
Kaynak: TÜİK, TCMB

Emtia Fiyatları

Benzer bir şekilde petrol fiyatları da, Nisan ayı Enflasyon raporunda yaptığımız varsayıma kıyasla daha düşük seviyelerde seyretmektedir.

Emtia Fiyatları

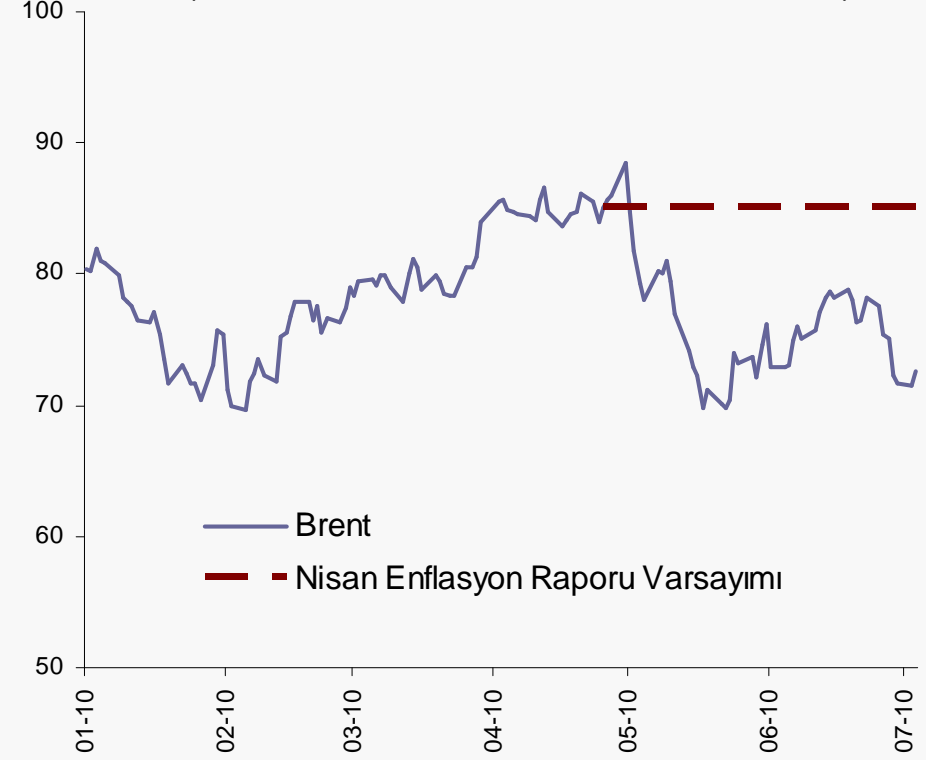
(Mayıs 2007 – Haziran 2010, 2008 Haziran=100)

Kaynak: GS, TCMB

Ham Petrol Fiyatları

(Ocak 2010 – Temmuz 2010, ABD Doları/varil)

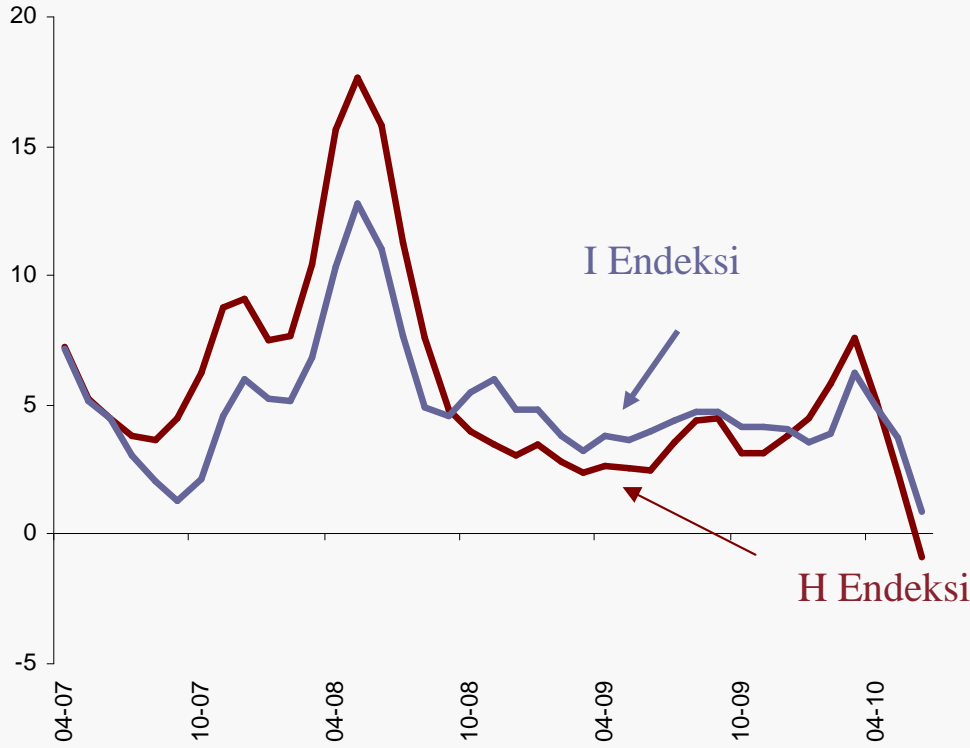

Kaynak: Bloomberg, TCMB

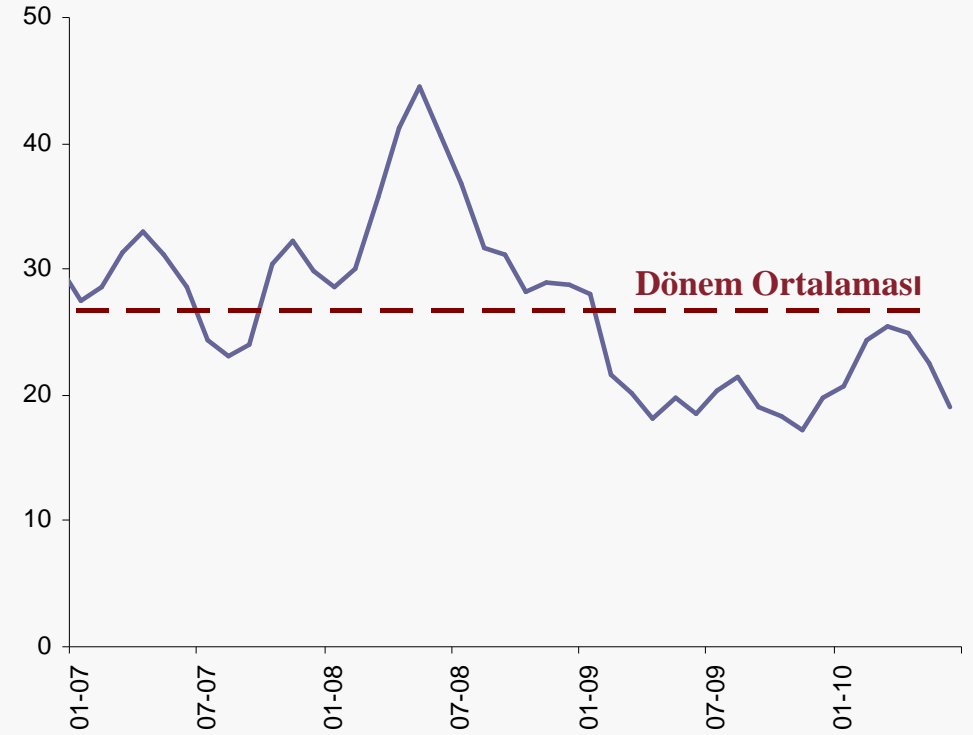
Çekirdek Enflasyon

Temel (çekirdek) enflasyon göstergeleri orta vadeli hedeflerle uyumlu gerçekleşmektedir.

Temel Enflasyon Göstergeleri*
(Nisan 2007 – Haziran 2010)

Enflasyon Yayılma Endeksi*
(Ocak 2007 – Haziran 2010)

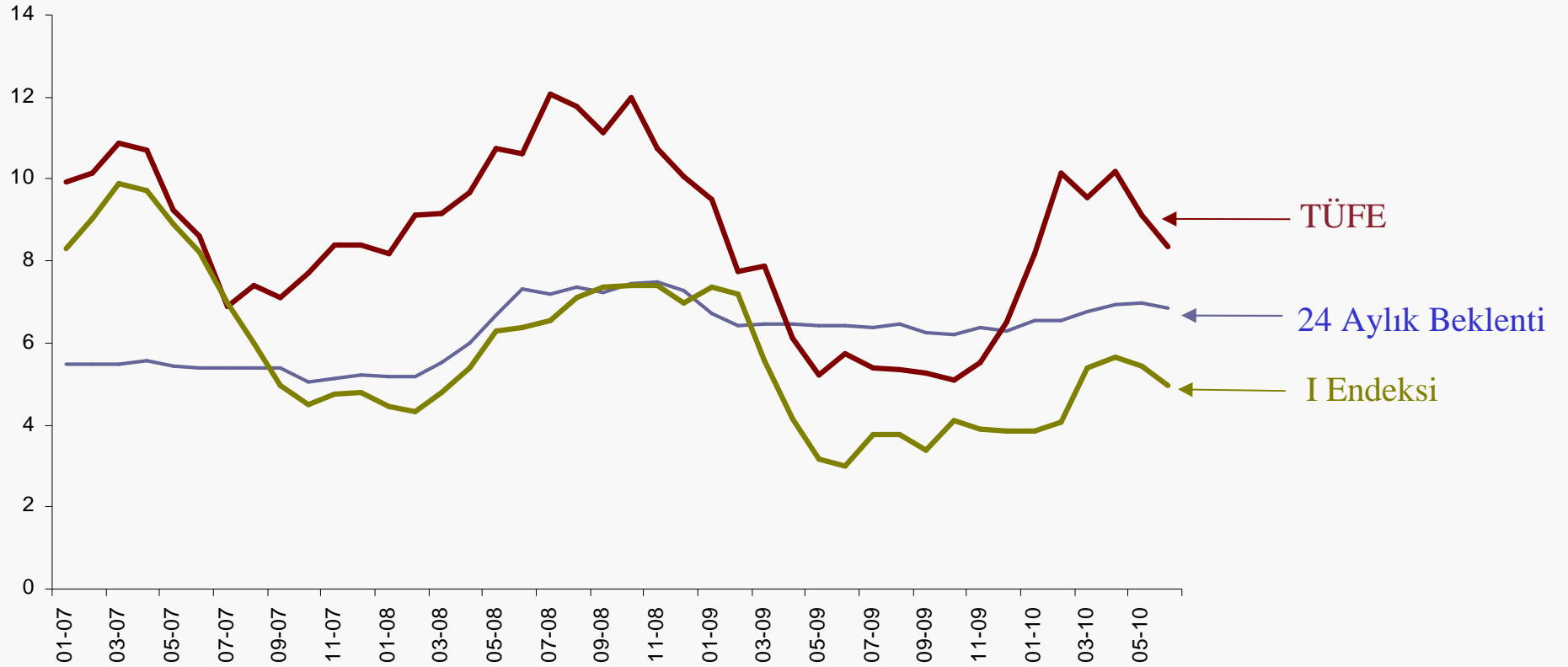
* Mevsimsellikten ve vergi indirimlerinden arındırılmış, yıllıklandırılmış 3 aylık ortalamalar
Kaynak: TÜİK, TCMB

* TÜFE içinde fiyatı artan maddelerin oranı ile fiyatı azalan maddelerin oranı arasındaki farkın mevsimsellikten arındırılmış 3 aylık ortalaması
Kaynak: TÜİK, TCMB.

Enflasyon Beklentileri

Enflasyondaki yükseliş dolayısıyla yılın ilk dört ayında artan enflasyon beklentileri, geçici unsurların kademeli olarak ortadan kalkmasından olumlu yönde etkilenmiştir.

Enflasyon Beklentileri
(Ocak 2007 – Haziran 2010, yıllık yüzde değişim)

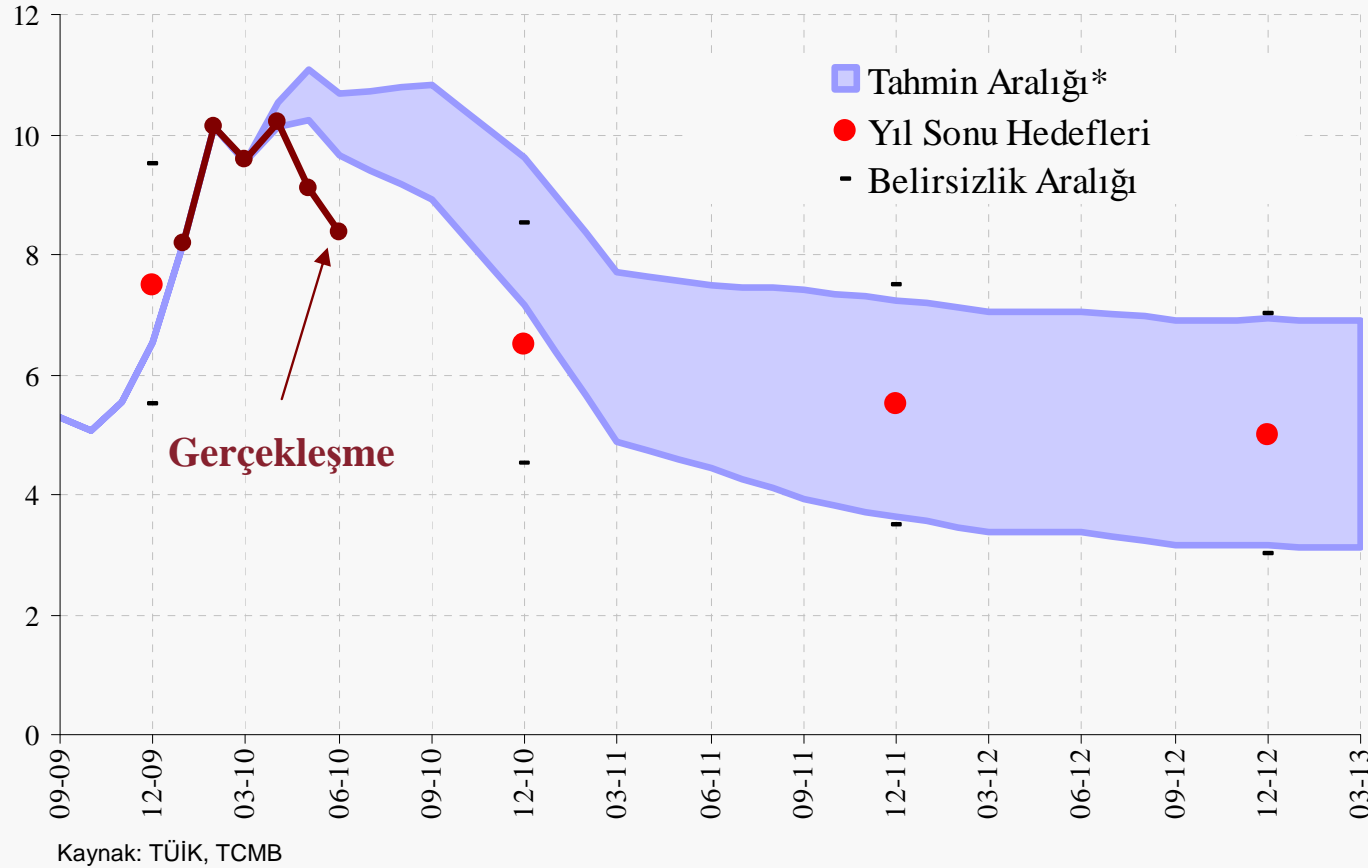

Kaynak: TÜİK, TCMB

Enflasyon Tahminleri

Sonuç olarak gıda fiyatlarında gözlenen düzeltme, gerileyen emtia fiyatları ve orta vadeli hedeflerle uyumlu çekirdek enflasyon göstergeleri, yıllık enflasyonun Nisan Enflasyon Raporu'nda sunulan patikanın altında seyretmesine neden olmaktadır.

Enflasyon Tahminleri ve Gerçekleşme
(Eylül 2009 – Mart 2013, yüzde)

Sonuç

- İç talebin görece istikrarlı seyrine rağmen son dönemde iktisadi faaliyetteki toparlanmanın hızına ilişkin belirsizliklerin arttığı görülmektedir.
- Birçok Avrupa ülkesinde kamu borçlarının sürdürülebilirliğine dair kaygıların artması özellikle en büyük dış ticaret pazarımız olan Avrupa bölgesindeki toparlanmaya dair aşağı yönlü riskleri artırmaktadır.
- Bu süreçte Euro'nun belirgin olarak değer kaybetmesi dış pazarlarda rekabet gücünü olumsuz etkileyebilecek ek bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Ayrıca, bütün bu gelişmeler, beklenti kanalıyla iç talebi de olumsuz etkileme potansiyeli taşımaktadır.
- Bu aşamada para politikasının duruşunu değiştirmek için erken olduğu düşünülmekle beraber, önümüzdeki dönemde küresel ekonomiye ilişkin sorunların yurt içi iktisadi faaliyet üzerindeki etkileri dikkatle takip edilmektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

Denizli Sanayi Odası Sunumu

Durmuş YILMAZ
Başkan

8 Temmuz 2010